

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : O. VILAIN

Rogierlaan, 38, bus 11

8400 OOSTENDE

5de jaargang, nr. 5, januari 1976

ZEER BELANGRIJKE UITNODIGING

Het Bestuur van de Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer de leden uit te nodigen op de jaarlijkse Algemene Vergadering welke doorgaat op

DINSDAG 27 januari 1976 om 20 uur stipt

in de conferentiezaal V.V.F. Dr. L. Colenstraat, 6 Oostende (recht over de Volksbond)

Programma :

20.00 uur : Toespraak door de heer A. Van Iseghem, voorzitter en hulde aan de overleden leden.

Jaarverslag 1975 door de heer Dreesen, Secretaris.

Financiële verslag door de heer Vermeersch, penningmeester
Rondvraag.

20.30 uur : "OOSTENDE VROEGER EN NU" door Mevrouw Yvonne Vyncke, Stadsarchivaris.

21.30 uur : "DE JAARLIJKSE VEILING VAN DE PLATE"

Onder de leiding van de heer O. Vilain, ondervoorzitter.

Wij rekenen stellig op uw aanwezigheid. Daar de veiling uitsluitend is voorbehouden aan de leden, zal het nodige gedaan worden opdat niet leden of leden die nog niet in orde zijn met hun lidgeld, hun lidmaatschap aan de ingang kunnen in orde stellen.

JBD.

150 Fr IN PLAATS VAN 100 Fr.

In het decembernummer sloep een fout, die de meeste van onze leden onmiddellijk zullen verbeterd hebben. Het lidgeld bedroeg 100 Fr. Het moet natuurlijk 150 Fr. zijn.

HET HEEMKUNDIG MUSEUM

Mogen wij onze leden de vraag stellen : Hoeveel keren hebben ze in 1975 het Heemkundig Museum bezocht ? Hoeveel kennissen hebben ze dan meegebracht ?

Wij verwachten hier geen antwoord op, alleen dat ze even of nog meer trouw in 1976 zullen zijn.

Weeral is een folklore-jaar voorbij. Het jaar 1975 was tevens uitgeroepen tot het jaar van de bescherming van het bouwkundig erfgoed. Wij menen dat "De Plate" met haar beperkte mogelijkheden, maar met veel goede wil, wel het mogelijke heeft gedaan om de aandacht te vragen voor sommige verwaarloosde parels van ons Oostends bouwkundig erfgoed.

In de toekomst zullen wij daar verder mee doorgaan en in ons tijdschrift geregeld zaken in het daglicht stellen, die voor de toekomst moeten bewaard blijven.

Het Heemkundig Museum bloeit verder en kan op de verwachte belangstelling van de toeristen rekenen. Alleen nog te weinig Oostendenaars, de leden van "De Plate" uitgezonderd, bezoeken hun Museum. Hopelijk zal dit jaar daar nog verandering in komen.

Het tijdschrift in zijn 5de jaar brengt de Vereniging steeds meer bekendheid en geeft zelfs een uitstraling tot buiten onze stadsmuren. Velen drukken geregeld hierover hun voldoening uit.

Tenslotte wens ik aan alle leden van "De Plate", alsook aan hun familie, een gelukkig en voorspoedig Nieuwjaar.

A. Van Iseghem

Voorzitter.

PROVINCIE WEST-VLAANDEREN
PRIJS VOOR VOLKSKUNDE 1976

R E G L E M E N T

Art. 1. - Bij toepassing van de beslissing van de Bestendige Deputatie dd. 26 mei 1966, looft de Provincie West-Vlaanderen beurtelings een prijs uit voor Geschiedenis en voor Volkskunde. Volgens de beslissing dd. 16 oktober 1975 is de prijs in 1976 bestemd voor een volkskundige studie.

Een bedrag van in totaal 50.000 Fr. wordt beschikbaar gesteld om geheel of gedeeltelijk te worden toegekend aan de laureaten die al dan niet gelijkwaardig worden gerangschikt.

Art. 2. - Alle personen die aan volgende voorwaarden voldoen kunnen mededingen :

- a. in West-Vlaanderen geboren zijn, of op 1 juli 1976 sedert tenminste vijf jaar in deze provincie wettelijk gedomicileerd zijn,
- b. nog niet de Prijs van de Provincie West-Vlaanderen of een interprovinciale- of staatsprijs voor volkskunde gekregen hebben.

Art. 3. - Ieder mededinger mag één of meer werken indienen.

Alleen

- a. oorspronkelijke, in het Nederlands gestelde, nog niet gepubliceerde en nog niet door een jury bekroonde studies over een onderwerp dat de volkskunde van West-Vlaanderen aanbelangt,

.../...

b. oorspronkelijke, in het Nederlands gestelde, sedert 1 januari 1971 gepubliceerde, en nog niet door een jury bekroonde studies over een onderwerp dat de volkskunde van West-Vlaanderen aanbelangt

kunnen in aanmerking worden genomen.

Akademische proefschriften in hun oorspronkelijke vorm worden niet aanvaard.

Het minimaal volume is vastgesteld op ongeveer 25.000 woorden (ongeveer 80 met tussenregel getypte bladzijden).

Art. 4. - De deelnemers moeten hun inzendingen indienen bij de heer Gouverneur van de Provincie West-Vlaanderen, Dienst voor Cultuur, Provinciaal Administratief Centrum, Domein Boeverbos, Kon. Leopold III laan 41, 8200 Brugge 2, vóór 1 juli 1976.

De inzendingen moeten ingediend worden in vijf exemplaren.

Illustratiemateriaal kan gewenst zijn. De jury betreft het dan bij haar beoordeling. Het illustratiemateriaal dient slechts in één exemplaar bij de inzending gevoegd.

De inzender mag zijn identiteit (familienaam, voornamen, volledig adres) mededelen. De inzending moet vergezeld zijn van een uittreksel uit de geboorteakte, of een verklaring van de heer Burgemeester van de woonplaats, met vermelding van de aanvangsdatum waarop de inzender in West-Vlaanderen wettelijk gedomicilieerd is.

De inzendingen kunnen ook anoniem ingediend worden. De deelnemers die dit wensen maken gebruik van een kenspreuk. De kenspreuk moet vermeld worden bovenaan op de eerste bladzijde van elk exemplaar en op een bijgevoegde gesloten omslag die de opgave van de identiteit en het uittreksel uit de geboorteakte of het attest afgeleverd door de heer Burgemeester bevat.

Art. 5. -De jury is samengesteld uit vijf leden aangesteld door de Bestendige Deputatie.

Art. 6. -De jury zal geen kennis nemen van de identiteit van de anonieme inzenders aan wie geen prijs of premie werd toegekend.

Art. 7. -Tegen de uitspraak van de jury, bekrachtigd door de Bestendige Deputatie, bestaat geen verhaal.

"SJHONE" OF "SCHONE" IN HET OOSTENDS DIALEKT

=====

Het antwoord van Roland Desnerck op mijn opmerking omtrent zijn spelling van het Oostendse "SCH" geeft mij geen volledige voldoening. Uit zijn betoog onthoud ik slechts één zin : "Spelling is conventie".

Inderdaad, de schriftelijke weergave van een taal met tekens berust op conventies. Wanneer die overeenkomst gebeurt in beperkte kring doet men dit zoals men het zelf verkiest. Men kan zelfs volledig afwijken van het gebruik van de conventionele tekens en overgaan tot geheimschrift. De bedoeling is altijd dat de lezer moet kunnen lezen en begrijpen wat de schrijver op papier heeft gezet.

Gaat men buiten die beperkte kring, bijvoorbeeld wanneer men een boek of artikel schrijft, dan houdt men zich aan de regels die gelden voor het gehele taalgebied, zoniet wordt de gehele pennevrucht onleesbaar en onbegrijpelijk, VOOR DE GEWONE LEZER.

Gaat het om de uitspraak van bepaalde klanken dan houdt men zich aan bepaalde, speciale tekens, omdat het gewone alfabet - hoewel een conventie - niet altijd voldoende is om alle klanken weer te geven.

Beperkt men zich niet tot een publiek dat met diacritische tekens vertrouwd is, houdt men zich aan het gewone alfabet van het taalgebied en past dit aan zodat min of meer overeenkomst bestaat met de uitspraak die men wil weergeven.

In het geval van "SJH" of "SCH" heb ik mij gehouden aan de Nederlandse uitspraak van die tekens. Let bijvoorbeeld eens op de uitspraak van "SJAAK" in het bekende lied van Conny Vandenbos. En dezelfde klank geven we ook weer op het einde van een woord als in "MARRAKESJ", "BANGLADESJ", enz... Dit is - volgens mijn bescheiden mening - de algemeen geldende conventie. Mijn fout is wellicht het feit dat ik me aan die spellingregels heb gehouden en niet aan die van Roland Desnerck.

In verband ook met uitspraak en weergave van de "SCH" heb ik nog eens speciaal het dialect van Oostende en de Westhoek beluisterd (bandopnamen, fonoplaat en gesprekken).

Willem Vermandere, in het dialect van de Westhoek, zingt van "Mien Mensjh'n van te Lande", zoals de uitspraak daar gewoonlijk is als de "SCH" in het midden van een woord komt. Komt de "SCH" in het begin van een woord, zegt men in de Westhoek "SG", te Oostende "SCH" met de rug van de tong, in de Westhoek met de keel.

Bij uitzondering hoorde ik in de Westhoek "SJH" wanneer de "SCH" in het begin van een woord komt. In het begin van een woord komt de "SCH" te Oostende meer overeen met het algemeen beschaafd, ik ken slechts één uitzondering. Woorden die uit het Engels komen : "SHOPPEN" en "SHOTTEN" spreekt men te Oostende uit als "SJ". Men gaat te Oostende "SJOTTEN", maar men "SCHOPT" tegen de bal.

.../...

Komt de "SCH" in het Oostends in het midden van een woord, dan wordt het "SG" zoals in "MENSGEN", "VISGEN". Uitzondering wanneer de "SCH" na een voorvoegsel komt : "VERSCHOONIENGE", "BESCHAAVIENGE", "BESCHREVEN", enz... In die gevallen blijft het "SCH".
Per uitzondering : Vismarkt spreekt men te Oostende uit als : VISSEMARKT, zonder "SCH" of "SG", maar men spreekt Visserchip uit als : VISGERSCHIP.
De Westhoek "SJH" gebruikt men te Oostende in uitgangen op "TIE" : "KONFERÈNSJHE", "STOASJHE", enz...

Een kleine oefening ter controle. Zeg in het plat Oostends :

"DE SCHIPPER GING MET ZIJN BRUGSE VERSCHONING NAAR DE EXPOSITIE"

Als ik het verkeerd voor heb, moogt U me altijd verwittigen.

JHK.

BOEKEN BELANGRIJK VOOR DE HEEMKUNDE

In de jongste tijd verschijnen heel wat boeken, dikwijls als album, al dan niet in reeksverband, in verband met de vroegere levenswijze.

Een paar kunnen we toch aanbevelen :

"Dit Vlaanderen heb ik hartelijk lief" door Karel Van Deuren. (Tielt, Lannoo, 1973). Het geeft met flink foto-materiaal weer hoe de zeden en gebruiken in ons land 100 tot 50 jaar geleden waren. Op de kaft leest men : dit boek is een verhaal van mensen, niet van politieke ontwikkelingen.

Een spiegel van herinneringen aan mensen, aan het leven van elke dag, in het Vlaanderen van rond de eeuwwisseling ...

Prijs : 298 Fr.

"België 1900" door Jo Gérard (Hasselt, Heideland-Orbis, 1975) is eveneens een degelijk boek hoe het leven van elke dag door de fotografie vastgelegd werd. Jo Gérard ziet voor België van het begin van deze eeuw in 6 hoofdstukken : I. 1900. II. Het leven van alle dag. III. Leopold II en barones de Vaughan. IV. Het begin van de luchtvaart in België. V. Jugendstill veroverd 1900. VI. De Belgen in de wereld.

Uit deze inhoud blijkt vanzelf dat heel wat foto's verband houden met Oostende en de kust.

Prijs : 335 Fr.

Voor éénmaal een boek uit Frankrijk : "Des métiers et des hommes au village" door Bernard Henry (Paris, Seuil, 1975).

Een 17-tal typische beroepen worden er illustratief voorgesteld, met daarbij zeer degelijke verklarende teksten. Deze beroepen zijn: hoefsmid, zadelmaker, leerlooier, touwslager, rietvlechter, mandemaker, spinster, kantwerkster, weefster, kloefekapper, pottenbakker, kuiper, koperslager, schrijnwerker-schaliedekker, kaarsengieter, klokkengieter en stemmer van muziekinstrumenten.

Prijs : 428 Fr.

O.V.

Oetker en de Vlaamse Beweging

=====

Wie enigzins vertrouwd is met de geschiedenis van de Vlaamse Beweging, zal wellicht de brochure "De Vlaemsche Taelstrijd" van Friedrich Oetker niet ontgaan zijn. Zij is oorspronkelijk in het Duits geschreven, het opstellen ervan had plaats in februari 1857 en de Vlaamse vertaling door J.M. Dautzenberg werd uitgegeven te Gent in de zomer van 1857. Het jaar daarop verscheen de tekst, ietwat gewijzigd en aangepast, in Franse vertaling te Doornik.

Friedrich Oetker (1809- ?), een Duits politicus en publicist, verbleef in België als politiek vluchteling van 1854 tot augustus 1859. Uit zijn onuitgegeven briefwisseling, bewaard in het Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven te Antwerpen, blijkt dat hij dikwijls aan onze kust verbleef, voornamelijk te Oostende en te Blankenberge, of te Gent, waar hij bevriend was met Vlaamse vooraanstaanden als J.F.J. Heremans en Prudens van Duyse.

Een ontleding van deze brochure bood H. Elias in zijn, reeds "klassiek" geworden, standaardwerk "Geschiedenis van de Vlaamse gedachte", deel 2 (1963), blz. 302-307. Thans heeft Mevrouw E. Gubin-Grosjean - in het "Belgische Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis", jaargang 1974, nr. 2 (blz. 347-385) en 4 (blz. 858-892) - onder de titel "Une étape dans l'évolution du flamingantisme : l'influence de Oetker sur l'orientation politique du mouvement (1857-1861)" een zeer uitvoerige bespreking en analyse aan deze brochure gewijd.

E. SMISSAERT.

OVENKOEKEN

Op een viertal plaatsen worden te Oostende nog ovenkoeken verkocht. Meestal enkel op aanvraag. Soms echter ook als een regelmatig deel van de bakte. Wat is nu een ovenkoek ?

Volgens DE BO is het een ronde platte koek van een vinger dik gevormd van brooddeeg die van voor in den oven wordt gebakken. Het is geen hetekoek. Bij Dr. J. Weyns "Bakhuis en Broodbakken in Vlaanderen" lezen we onder DEEGREST(blz. 49) dat het in heel Vlaanderen door gebruikelijk was de deegrest bij het bakken te verwerken tot een appelbroodje of een rond plat deegstuk, de ovenkoek. Alnaargelang de streek krijgt het baksel verschillende namen. Over de reden of het doel van deze nevenbakte schrijft Dr. J. WEYNS dat het hier voornamelijk ging om het verblijden van de kintren, die met een meegebakken kleinigheid gelukkig werden gemaakt en anderzijds dat met deze voorbakte de hittegraad van de oven kon getest worden. Voor dit laatste citeert hij prof. A. De Groodt, uit diens boek over de oude hoeven van het land van Waas. Van de heer DELRUE, bakker in de Cirkelstraat die voor en tijdens de W.O. II regelmatig op de boerderijen van het arrondissement OOSTENDE-DIKSMUIDE ging bakken, kregen we de volgende informatie in verband met het bakken van ovenkoeken.

"Op sommige boerderijen was het gebruikelijk dat men onder bepaalde omstandigheden beroep deed op een bakker om de wekelijkse bakte te doen. Meestal werd slechts gebakken de dag dat het brood op was, er mocht niets verloren gaan. Eens den oven opgestookt, werden van een deel van het brooddeeg een paar platte koeken gevormd die dan in den oven werden geschoten waar ze tussen de opzij geveegde gloeiende asse werden gebakken. Het licht verschroeide gaf de typische goede smaak van de ovenkoeken. Ze werden uitsluitend gebakken van bruinbrooddeeg. Zodra ze gebakken waren, gingen ze eruit en reinigde men de oven van de gloeiende asse waarna de broden erin werden geschoten. De ovenkoeken werden gebakken als eten voor de avond van de bakte. Het oude brood was op en het nieuwe nog te vers.

's Avonds werd het meestal gegeten met smout, want als regel werd in de boerderijen van de streek 's morgens het brood geboterd maar s'avonds met smout gegeten."

D'OEDE WATERTORRE

Zoals hij er nog staat ...

De pomp van het Westerkwartier,
zoals ze er nog staat...

Een nakommertje over de Noorse stallingen.

Ons geacht lid mevrouw VANDERMEULEN-
DEMEESTER. Steide ons deze enige opname
ter beschikking, genomen in het jaar 1941.

De toegang tot de vroegere bron in het
Leopoldpark.

De "Oede" Watertoren

Nu de aanbesteding voor de afbraak van de oude watertoren voor goedkeuring naar Brugge is, zal het niet lang meer duren of de zware sloperspeer zal kort en klein spel maken met dit bouwwerk, dat een belangrijke stap aangaf in de uitbouw van Oostende als moderne stad.

De aanvoer van drinkbaar water werd te Oostende op 25 september 1923 plechtig ingehuldigd. Ter herinnering aan deze heuglijke gebeurtenis, werd het verslag van deze plechtigheid in de ietwat zware eerste steen van de toren gebeiteld, en men stak eenzelfde tekst in een zinken bus onderaan in een vakje.

Op deze akte tekenden :

MOREAUX Eduard	Burgemeester
VERHAEGHE Georges	Schepen
DECOCK Achiel	Schepen
LIEBAERT Alfons	Schepen
BATIS Hendrik	Schepen
THONE Frans	Sekretaris
VERAERT August	Ingenieur

Bij het bekijken van deze eerste steen en denkende aan onze tegenwoordige waterperikelen stelt zich onmiddellijk de vraag waar de Oostendenaars voor 1923 hun drinkwater haalden.

Voor 1923 werd in Oostende voornamelijk regenwater of putwater gebruikt als drinkwater. Het putwater had er tenandere geen al te goede reputatie, want meestal was het niet goed. Er stak te veel turf (daring) in de grond. In de volksmond werd het in veel gevallen als de oorzaak van de "vliegende teire" genoemd. Alvorens het water te gebruiken moest het door een filter gegoten worden, een instrument dat in geen enkel huisgezin ontbrak. De filters waren grote zware gebakken stenen potten waarin de samenstelling van de filtrerend element verschilde van fabrikant tot fabrikant. Een zeer goede reputatie hadden langs onze kust de Britse CHARCOAL filters. Hoe belangrijk heel die filter operatie wel was blijkt uit het feit dat de samenstelling en het gebruik van een dergelijke filter op het programma van de lagere scholen stond.

Buiten deze privé drinkwatervoorziening bestond er te Oostende ook een embryo van een waterleiding, die gelegd was naar de hotels, enkele voorname huizen en naar een reeks publieke fonteintjes. Het water uit deze leidingen werd uit de vaart getapt en was niet drinkbaar. Het werd in de op de leiding aangesloten hotels en huizen gebruikt voor het doorspoelen van de W.C.'s alsook voor onderhoudsdoeleinden. Dit was ook het geval met het water van de publieke fonteintjes, dat gratis ter beschikking van de bevolking stond, en uitsluitend voor kuisdoeleinden werd aangewend. Er stonden van die fonteintjes op de hoeken van de bijzonderste straten, zo bv. voorbij Petit Paris stond er een op de Molenstraat, de Stuiverstraat, de Spaarzaamheidstraat enz...

.../...

.../...

In bijzonder droge zomers of winters als het regen- en andere putten droog stonden gingen de mensen zich met emmers op een paar welbekende punten bevoorraden. Voor stad was dat aan de bron in het Leopoldpark. De plaats is nog steeds aangegeven door het rotscomplex, midden in het park, waar nu achter een groene deur de beplantingsdienst haar materiaal pleegt te bergen. Het was ook deze bron die de voor enkele jaren afgebroken TRINKHAL van heerlijk, fris bronwater voorzag. Er was ook een pomp op de "CIERK" de oude, ronde vismijn aan de kaai, maar die werd minder gebruikt vanwege de visafval die er altijd op of om hing. Nog liever dan zo'n vuile dreutel in het water te krijgen, liepen de kinderen, want het waren meestal de kinderen die water haalden, een paar honderd meter verder.

De mensen die voorbij Petit Paris woonden bevoorraden zich aan de pomp van de TRAMDEPOT op de Nieuwpoortse steenweg. Deze pomp bestaat nog doch werkt niet meer - onlangs gecontroleerd-.

Voor wie te ver van deze punten woonde was er dan ook nog de mogelijkheid water te halen in de scholen, waar men meestal over zeer grote regenwaterputten beschikte, of anders waar het te krijgen was. Zoals reeds gezegd was het water halen een werk voor de grotere kinderen uit het huisgezin. Dat gebeurde met 2 emmers tegelijk. Een juk werd te Oostende weinig of niet gebruikt, wel een hoepel waarmee de emmers op afstand van het lichaam werd gehouden. Ook werd op de wateroppervlakte in de emmers een rond houten plankje gelegd, dit om het storten van het kostbaar nat te voorkomen, en ook wel om er het ronddwarrelend stof er uit te houden.

Voor de schepen bestond er een afzonderlijk bevoorradingspunt namelijk het WATERHUIS. Dit gebouw bestaat nog. Het heeft ook nu nog een bevoorradingsfunctie maar dan als café, onder dezelfde naam, waar vroege of late trein- en tramreizigers even binnenwippen voor een filter of een pintje.

Typisch was wel dat het Waterhuis oorspronkelijk volledig afgescheiden stond van de omliggende huizen door een smalle strook grond die, aan BRUGGEN en WEGEN toebehoorde. Midderwijl werd de strook grond op het St-Peter- en Paulusplein in de groter geworden gelagzaal verbouwd, terwijl de strook tegenover het Zeestation een afsluiting met deur kreeg. Beide stroken zijn echter op een bepaalde hoogte van het gebouw nog goed te herkennen.

En toen werd het BOQ water doorgetrokken naar de stad. In dat gezegend jaar 1923 bouwde men de nu af te breken Watertoren, men voorzag de fontein en op de hoeken van de straten van een geldslot en Oostende werd een moderne stad met drinkwatervoorziening.

Opgetekend in de Slachtmaand van het jaar 1975.

J.B. DREESSEN.

Oesterputten te Oostende in 1902. (zie: De Plate, 5de jg.nr.4,blz.5)

De heer Roland DE RIDDER zond ons naar gegevens uit hun familiearchief volgende aanvulling en verbetering:

8. PAVOT (Elise et Fils) was de eerste te Oostende gevestigde oesterput, die ondermeer met Rusland een levendige handel in deze smakelijke zeevruchten dreef. Alhoewel er in de familie enkel meisjes waren droeg de firma de aanduiding et Fils, omdat dit meer indruk maakte naar buitenuit. Het juist adres was Kapellestraat, 80 (tegenwoordig de GLOBAL schoensupermarkt) en dus gelegen tussen de Jozef II straat en de Vindictivelaan.

J.B.D.

BROEK VAN BERTHA (De Plate, 5de jg. nr. 4, blz. 14)

Uit de vraag die J.H.K. op het einde van het stukje in verband met de Broek van Bertha stelt meen ik een zekere bezorgdheid in verband met het zedelijk welzijn bij de marinemensen op te merken. Het steekt ons steeds een hart onder de riem te weten dat er mensen zijn die zich hiermee begaan voelen. Wij haasten ons dan ook Jef gerust te stellen. De Broek van Berta (en niet Bertha) heeft niets te maken met een vrouwenbroek aan boord, maar is een tamelijk recente matrozenuitdrukking bij de Koninklijke Nederlandse Marine voor een "Zeildoekse luchtkoker boven een ruim" (Ref:Handboek voor Zeemannschap deel I, uitgave 1961, blz.677, samengesteld door G.Gallandat-Huet, Kapitein-Luitenant ter Zee) De uitdrukking werd in het Elseviers Nederlands Woordenboek en vreemde woordentolk (Pocketuitgave 6de druk uitgave 1965) overgenomen onder trefwoord Broek als "Verplaatsbare luchtkoker van zeildoek met twee windvangers".

Een andere vermelding noteerden we in het scheepsterminomogisch handboek A.B.C. voor de watersport (door LTZ.AI.J.F.Brongers uitgave 1971, blz. 25). Hier is het: "Broek van Berta, schoorsteenvormig uitgespannen zeil om te ventileren (boven een luik)".

Deze uitdrukking dateert waarschijnlijk van na wereldoorlog II, want ze komt in geen enkele van de vroegere handboeken of woordenlijsten voor. Uit het feit dat twee auteurs die de term vermelden marineofficieren van de Koninklijke Nederlandse Marine zijn leiden we af dat de oorsprong van de uitdrukking bij de K.N.M. ligt. De term ontstond vermoedelijk op dezelfde manier als die waarop in W.O. I. Dikke Bertha als naam voor een zeer zwaar als verschietsend kanon in het spraakgebruik kwam.

Broek is een veel gebruikte term bij de marine met verschillende betekenissen: zo bv, is het een broekvormig gestel dat bij het wippertuig gebruikt wordt; kraag rond een visring; zeildoekse bekleding; bolvormige ronding van het onderlijk van een zeil; deel van een steekspant; kulas van een scheepskanon enz. Het klinkt dan ook aannemelijk dat de ene of andere Janmaat dit stuk scheepstuig, uit hoofde van vorm en omvang met de vestimentaire uitrusting van een zwaar "vrouwmens" ging vergelijken.

J.B.D.

VOLKSLIEDJES

De Academie Royale de Belgique publiceerte in 1974 in de reeks "Mémoires de la Classe des Beaux Arts) het tweedelig werk in 4e van Paul Collaer "La musique populaire traditionnelle en Belgique" (tome I: Textes et planches, tome II: Exemples musicaux).

Te bestellen aan het Paleis der Academiën te Brussel. Prijs: 1500 F

BELGISCH-NEDERLANDSE ZEEMANSALMANAK

De Belgisch-Nederlandse Zeemansalmanak 1976 is van de pers.
Dit jaarlijks verschijnende reuzeboek dat onmisbaar geworden is in alle visserij- en zeevaartmiddens geniet de blijvende faam steeds meer en meer maritieme informaties te verstrekken.
Belangstellende kunnen het aanschaffen tegen de prijs van 600 Fr. + 36 Fr B.T.W. + 60 Fr verzendingskosten = 696 Fr. Bedrag te storten op rek. nr. 000-0418987-44 van Het Visserijblad.
De Zeemansalmanak wordt te Oostende nog altijd "Den almanak van Pros" genoemd, naar de auteur en uitgever van de almanak, die in 1934 het eerst verscheen toen de nieuwe vissershaven was aangelegd geworden.

O.V.

Oostende in de literatuur

Pieter Frans Van Kerckhoven (1818-1857), een tijdgenoot van H. Conscience, is waarschijnlijk een van de eerste Vlaamse auteurs die Oostende als badstad in zijn werk vermeldt. De betreffende passus komt voor in zijn roman "Ziel en Lichaam", gepubliceerd in 1850. Het hoofdpersoonage, Frederik, schrijft aan zijn vriend dat zijn vader stervensziek geworden is. "Mijn vader, die, te Oostende, om zijne gezondheid te herstellen, de zeebaden is gaan beproeven, was op het punt een eeuwig vaarwel aan de wereld te zeggen."

(P.F. Van Kerckhoven, Volledige Werken, L. De Cort, Antwerpen, 1869 - derde deel, dl 1, blz. 28).

G. Billiet.

CATALOGUS

Een enig mooie rijkgeïllustreerde catalogus werd uitgegeven ter gelegenheid van de tentoonstelling "En toen kwam de machine ; ontmoeting met de Industriële Archeologie" die te Brussel plaats had. Het is met daar in te bladeren dat men een inzicht krijgt van wat men met Industriële Archeologie verstaat. Het is een gans gamma van wat de industrialisering en de machine ons in de laatste eeuw hebben laten aanschouwen.

Men ziet daarin o.a. platen van eerste machines, prentkaarten van koolmijnen, figuratieve plannen van spoorlijnen, tramtickets, publiciteitskaarten van firma's, aanplakbrieven voor obligatieleningen van belangrijke bedrijven, maar vooral foto's van oude industriële gebouwen, werkplaatsen, arbeiderswoningen, enz... Tussen deze foto's treffen we zelfs een van onze oude hangars aan die nabij het Vlotdok te zien is.

Zelfs voor hen die de tentoonstelling niet zagen is deze catalogus een waardevol bezit. Kan nog besteld worden mits overschrijving van 150 Fr. op rek. nr. 000-0000010-10 van het Gemeentekrediet van België met vermelding "Catalogus Industriële Archeologie".

O.V.

Nog de "sch" in het Oostends. Een paar opmerkingen

1. De bewering van JHK in het jongste novembernummer van "De Plate" (jrg. 5, nr 3) dat we in het Oostends de "sch" uitspreken zoals in het Algem. Nederl., bewijst weer hoe velen zich vergissen bij het ontleden en beschrijven van de klanken in hun eigen dialect. Aan dat gevaar is zelfs Ary Sleeks in zijn brochure "Het Oostends Dialekt" niet ontsnapt. Preciesheid in het weergeven van fonetische verschijnselen vraagt scherpe observatie, veel oefening en scholing op het gebied van de fonetiek. In het Oostends zeggen we niet "s+ch" (zoals in het Alg. Nl.) maar "sj + ch". Dat is op eenvoudiger wijze weer te geven in fonetisch schrift, maar in ons blad, om technische redenen, niet mogelijk.
2. In het vorige nr. van "De Plate" (jrg. 5, nr.4) corrigeert R. Densnerck met recht en reden de verkeerde opvatting van JHK. We zeggen echter "sjchone" en niet "sjchoane" zoals het Oostends Woordenboek opgeeft (onder "sjhoane"). Anderzijds is de voorstelling van Oostends "sj+ch" door "sjh" fout. De 2de klank is een ch, geen h.
Overigens zijn de spellingregels en het fonetisch systeem, angewend in dat Oostends Woordenboek, erg onvolledig en verwarrend, en - zelfs voor gewone Oostendenaars - bijzonder onpraktisch.

G. Billiet.

't PORTJE van OERA bij DE PLATE

In het unieke kader van het VOSSENHOL, rechtover het 350 jaar oude Steense kerkje besloot de Oostendse Heemkundige Kring De Plate, vrijdag laatstleden een goed gevuld jaar van heemkundige activiteiten. Na een hartig welkomswoord van de heer August Van Iseghem, voorzitter, lieten de aanwezigen zich de mosselen op z'n Oostends, opgediend door de sympathieke uitbater en zijn echtgenote de heer en mevrouw Devos, goed smaken. Hierna voelde zich iedereen, in de nokvolle bovenzaal, in form voor een echte Oostendse avond gebracht door 't PORTJE VAN OERA. Met deze gekende groep op het muziekfront is de avond uitgegroeid tot een kleinkunstgebeuren van formaat. Nadat het WUVETJE (Alberte Deleger) haar greep had voorgesteld kwam ze in actie met haar bijna klassiek geworden STRATELIEDJES. Geruggesteund door een groep niet afgevende jongeren bracht zij het gezelschap gedurende gans de avond een selectie van oude, nieuwe en vernieuwde Oostendse liedjes die door het publiek met enthousiasme werden onthaald. Gedurende een korte pauze haalde de heer Van Iseghem het feit aan dat op 1 januari 1976 een der laatste echte Oostendse spekkewinkeltje, de STERRE,sluit. Opdat dit niet onopgemerkt voorbij zou gaan had De Plate voor een klein Klaaspresentje gezorgd. Na even de LEKSTOKJES, MINI-SJIEKSJES, WUPPERS ofte MOTTEBOLLEN, NEUSJES, BELGA'S, BOOMPJES, NUNNEBILLEN, CLORODIENTJES, KLOEFJES, O.L. VROUWTJES, MUULEMAKERS, VLEISJES, H. HOSJES, HERTJES, PEKKOEKJES, REKKERS, LEKSTOKKEN alsook de klassieke BABELUTTEN in herinnering te hebben gebracht werd elke aanwezige vergast op een zakje gevuld met deze Oostendse delicatessen. Tijdens het tweede deel van deze avond bracht het Portje van Oera nog meer kwaliteitswerk en zorgde Kari Bert voor een grapje op zijn tijd, wat het WUVETJE en de ganse groep in de gelegenheid stelde even op adem te komen. Met een enthousiast meegezongen OP DE VISSEMARKT BEN IK GEBOREN werd deze parel van een avond besloten.

J.B.D.

DE PLATE

=====

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : O. VILAIN

Rogierlaan, 38, bus 11

8400 OOSTENDE

5de jaargang, nr. 6, februari 1976

U I T N O D I G I N G

Het bestuur van de Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer en het genoegen U uit te nodigen op de studie- en debataavond die zal doorgaan op :

dinsdag 24 februari 1976 om 20u30.

in de conferentiezaal van de V.V.F. afdeling Oostende, Kan.Dr.L.Colensstraat 6, Oostende (recht over de Volksbond)
met als onderwerp :

DE FORTEN VAN OOSTENDE

ingeleid en gecoördineerd door de heren Richard VERBANCK en Jan DREESSEN.

Over de forten van en rond Oostende zijn er in diverse werken, lezenswaardige dingen gepubliceerd. Een groot nadeel is echter dat al deze gegevens te beperkt en tezeer verspreid liggen. Een volledig overzicht bestaat er vooralsnog niet, wat het de doorsnee heemkundige met interesse voor de Oostendse geschiedenis niet gemakkelijker op maakt. Onze confrater Richard VERBANCK, Oostendekenner bij uitstek ; erevoorzitter van de bloeiend broeder- ofte zustervereniging TER CUERE van Bredene, heeft eens te meer verdienstelijk werk gepresteerd door al de verspreide gegevens in verband met de Oostendse forten bijeen te brengen. Deze gegevens zullen gebruikt worden als basis voor de verdere uitbouw van het thema. Het doel van deze studie- en debataavond is dan ook om in samenwerking met de aanwezigen deze gegevens zoveel mogelijk aan te vullen en uit te werken. We doen een hartige oproep tot alle Oostendekenners om hun steentje bij te brengen. Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos en zijn alle geïnteresseerden en sympathisanten van harte welkom.

J.B.D.

Het Heemkundig Museum kunt U steeds bezoeken de zaterdag van 10 to 12u.

Oude nummers van "De Plate" kunnen in het Museum bekomen worden tegen 25 F. per ex.

'T SCHIP IN DEN HOF

Vóór 1940 stond er in het Leopoldpark een open ijzeren boot tentoon. Een of andere lezer zal wel kunnen zeggen hoe die boot daar gekomen is. Maar : David Livingstone werd in 1812 geboren te Blantyre in Schotland. Hij werd missionaris en kreeg opdracht van Koning Leopold II om de toenmalige-Kongo te exploreren en de slavenhandel te bestrijden. Zo werd David ontdekkingsreiziger. Hij legde zijn reisroute vast om langs de Congostroom het binnenland te verkennen.

Gezien er veel onbevaarbare gedeelten te verwachten waren liet Livingstone een in secties uiteenneembare boot construeren. De open ijzeren boot voer op een met hout gestookte ketel en had één schroef. Bij onbevaarbare gedeelten werd de boot uiteengenomen en over land verder getransporteerd.

In ? kwam de boot van Livingstone naar Oostende waar hij in open lucht in het Leopoldpark tentoon werd gesteld en dit gedurende jaren. Nadien verhuisde het scheepje naar een plaats tussen de twee sluizen aan de "Marineschool".

Vandaar vertrok het scheepje naar het Koloniaal Museum te Tervuren waar het tot nu toe nog altijd staat.

Wie weet meer ? Wie heeft er een foto van ?

J. Demol

BELGISCHE MUNTEN

Door de uitgeverij Europa te Diest werd op het einde van het jaar 1975 de "Luister van de Belgische munten" op de markt gebracht.

Het is een waardevol geïllustreerd boek geschreven door Jos Philippen. Hij geeft daarin alle inlichtingen i.v.m. ons "kleingeld" en "zilvergeld".

Een heel belangrijk hoofdstuk handelt over de ontwerpers van onze munten. Aan de 90 munten die sinds 1832 tot op heden geslagen werden, werkten 15 muntsnijders. Sommigen waren gekende beeldhouwers.

De tabel met de jaren en de slagaantallen is van het grootste belang. Prijs : 1800 F. (Europa, Botermarkt 10, 3290 Diest).

O.V.

VAN DEVOTIEPRENT NAAR BIDPRENT

In de reeks "Aureliae folklorica" verscheen als deel 2 een heel bijzondere studie over de devotie- en bidprentjes door Karel Van den Bergh. De titel luidt "Bidprentjes in de Zuidelijke Nederlanden".

Het werk is rijkelijk geïllustreerd en is van het grootste belang voor folkloristen en familiekundige vorsers.

Men ziet o.a. bidprentjes er in van Victor Holsdorff, omgekomen met het schoolschip "Comte de Smet de Naeyer" in 1906, van Lucien Morlion vermist met de O.304 "Laermans" in 1949 en de acht vissers omgekomen in de Noordzee op 12.12.1943.

Prijs : 695 F. (Aurelia Books, Brussel).

O.V.

DE ECHTE SIEMATÈRE.

Binnenkort is het weer de periode van het maskeren (neen, we bedoelen niet de verkiezingen !). De Oostendse kaai en oude stad zullen weer de Siematêrestoet zien.

Waar is de tijd dat wij als kleine jongens speelden met de echte siematêres. Dit waren niet de lampionnetjes van vandaag, neen. Wij moesten die zelf maken. Wij gingen naar de Soldatenberg (die dan nog tegen de Sint-Janskerk liep), wroetten er elk een mooie, grote, volle, belovende biet uit de akkers van het kleine, gedeeltelijk ommuurde laaggelegen, sinds lang verdwenen boerderijtje (vandaag S.T.I.M.J.O.) en waren de hele namiddag bezig en braaf. We hadden natuurlijk moeders petattemes meegenomen. Eerst sneden we de baitegroeze (d.i. loof) af, en vervolgens de te lange punt. Dit was dan al de siematêrevorm. Nu werd de biet horizontaal in twee gesneden, zodat het uithollen met het petattemesje kon beginnen. Het bovenste deel werd de schedel, het onderste gedeelte de rest van het hoofd. De uitholling moest zo zijn dat er gemakkelijk een kaars kon in recht staan. De bietwanden moesten bovendien zo dun geworden zijn, dat de brandende kaars erin de biet een ouderwetse geel-oranje kleur gaf. In de wand moesten dan nog ogen, neus, en mond gesneden worden. Daarbij moest men zich toch wel beheersen. Ogen en neus waren driehoekig, de mond rechthoekig. Zo werd de biet nu siematêre : een doodshoofd met lijkkleur (= bietkleur) en een brandende kaars erin. Toch was het werk nog niet beëindigd. Zowel in de schedel (of deksel) als in het gezicht werden twee gaatjes geboord, een weinig onder de randen, zodat een touw er zo kon door geschoven worden, dat de siematêre kon opgehangen worden aan een lange stok.

Wij vonden altijd onze creatie luguber en hielden er dolveel van, omdat hij ons deed gezellig bibberen. De siematêre had iets mysterieus, iets van de oeroude sagen en irrationale dingen. Wij gingen er 's avonds mee in een portaal staan, en hoorden we naderende stappen, dan kwamen enkele hangende doodshoofden boven het trottoir te hangen. En we zongen het Sint-Maartenlied:

Siente Moartenaved,
't ligd e sjhuutsje'in de d'haavn
't is geloan mè suuker en toarten
ter aire van Siente Moartn
siematêre a boel, a boel, a boele.

Mijn laatste siematêre sneed ik in 1949. Jammer dat men deze siematêres niet meer ziet ! Als men een siematêrestoet zou hebben waarin men niks anders zou zien dan de edle gloeiende doodshoofden, dan ware dit misschien weer iets waarover buiten Oostende zou gepraat worden en dat enig zou zijn. Maar ja, dan zouden er misschien al ras geen bieten meer zijn, men zou met de bieten in de petatten zitten.

Roland Desnerck

Deze kunstschilder, wiens faam in onze eeuw merkkelijk is verbleekt, zag op 4 oktober 1820 te Oostende het levenslicht. Zijn ouders hadden hem van jongsaf voorbestemd tot een loopbaan bij de zeevaart en de studies die hij deed gingen bijgevolg die richting uit. Omdat de jongen graag tekende mocht hij al vroeg les volgen in de locale tekenschool, waar zijn talent vlug werd opgemerkt. Een vriend des huizes, de Ieperling François BOSSUET (1798-1889), toen nog werkzaam bij de loodsdiensten te Oostende en zelf een méér dan middelmatige amateurschilder, moedigde de jonge François fel aan en gaf hem praktische raad. Als leerling aan een school voor kustvaart maakte MUSIN vele bootreizen die zijn liefde tot de zee verstevigden. Hij leerde de Engelse kusten en stromen kennen en als jongeman doorkruiste hij Spanje en Portugal. Meer en meer echter haalde de artist de bovenhand op de zeeman in hem en aangemoedigd door BOSSUET besloot hij marineschilder te worden. Hij ging zich vervolmaken aan de Academie te Brussel bij dezelfde BOSSUET, die eveneens zijn job had gelaten voor zijn artistieke roeping en een vermaard schilder van stadszichten werd.

MUSIN's bijval was onmiddellijk zeer groot : Léopold I kocht een "Zicht te Oostende" aan de jonge schilder. MUSIN richtte zich in de jaren na 1840 vooral op het Engelse publiek. Hij woonde een tijdlang in Engeland en oogstte er overal de grootste successen. Ook in de U.S.A. vond hij steeds talrijke kopers. Zijn naam bleef trouwens tot op heden een begrip bij kunstverzamelaars in de Engelssprekende landen. Na deze Engelse periode kwam hij terug naar zijn geboortestad. Hij woonde in het heerlijke "Pavillon des Dunes", een sedert lange tijd verdwenen gebouw in de duinen ten westen van de haven. Hij had er een éniġ zicht over de zee met haar drukke verkeer. Toch was hij niet veel thuis : hij bezocht een tweede maal het Iberisch Schiereiland, logeerde aan oevers van Zwitserse en Italiaanse meren ; hij ging de Amerikaanse Oostkust bekijken, zeilde mee naar de Noorse fjorden en zelfs het gevaarlijke avontuur van een walvisjacht in de poolgebieden schrok onze stadsgenoot niet af. Van al deze reizen bracht hij stapels schetsen mee die dienden als modellen voor olieverfschilderijen.

Hij huwde en in 1852 werd zijn zoon Auguste geboren. Later zou deze met zijn vader samenwerken. Met de tijd verliet MUSIN Oostende en ging te Sint-Joost-ten-Node wonen. In de tuin van zijn luxueus huis liet hij ruime ateliers bouwen. Het was er een echte "schilderijen-fabriek" want vader en zoon waren werkelijk overstelpt door de bestellingen. Daar ook exposeerde hij zijn indrukwekkende collectie scheepsmodellen en zeedieren. Hij leidde er een meer regelmatig leven, verdeeld tussen werk, reizen en ... genieten, want MUSIN was een beetje de goedge "bon-vivant". Hij kon uren vertellen over zijn reizen, alhoewel hij de verhalen wel wat aandikte. In de hoofdstad was hij een graag geziene figuur in kunstenaarskringen. Terecht noemde menham "le bon père Musin", want voor een liefdadig doel werd nooit tevergeefs een beroep op hem gedaan. Zijn heengaan, op 24 oktober 1888 werd dan ook door velen betreurd.

Tijdens zijn loopbaan had MUSIN medailles gewonnen op tentoonstellingen te Amiens, Amsterdam, Avignon, Dunkerque, Le Havre, London, Lyon, Madrid, Montpellier, Philadelphia en Wien. Hij was ridder in de Leopoldsorde en werd ook opgenomen in de nationale Ordes van Spanje en Venezuela.

François MUSIN schilderde vooral zee-, rivier- en strandtaferelen, maar ook historiserende doeken die zeeslagen of andere historische gebeurtenissen ter zee als onderwerp hadden. Zijn "stormen" waren telkens opnieuw een sensatie. MUSIN was dus in feite én romantieker (historische motieven, stormscènes) en realist. Het spreekt dan ook vanzelf dat zijn realistische schilderijen waardevolle documenten zijn wat de iconografie van de scheepvaart en de kuststeden betreft : getuige daarvan het grote doek "Strand en zeedijk te Oostende" dat te zien is in ons folkloremuseum. We krijgen er een mooi beeld van het Kursaal van architect NAERT, de hôtels, en het strandleven.

Oostende bleef steeds een van zijn voornaamste inspiratiebronnen. De stad leverde de motieven voor zijn grootste realisaties, zoals de "Acht zichten uit Oostende" die de Prins van Pruisen (de later Keizer Wilhelm I) bij hem bestelde voor zijn paleis ; en ook voor het ensemble dat hij borstelde voor het "tweede" Kureaal te Oostende (1877-1878). Architect NAERT had hem, samen met VERWEE, VAN SEVERENDONCK, DUBOIS e.a. voorgesteld voor de decoratiewerken van het gebouw. MUSIN maakte zeven doeken die de volgende onderwerpen voorstelden : "Het Beleg van Oostende door de Spaanse Vloot 1601-1604", "Beschietsing van Oostende door de Engelsen 1798", "Het oude Arsenaal te Oostende", "Ontscheping van de Engelse schutters 1866", "Bezoek van Leopold II en Maria-Henriette aan de Amerikaanse vloot", "De Cercle du Phare" en "Het oude Kursaal, gedemonteerd in 1877". Met de verbouwingen door CHAMBON werden deze werken vervangen door frivoler zaken van SWYNCOOP en Privat LIVEMONT. Ze verhuisden naar het Stadhuis en verdwenen er in de vlammen bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog...

Ook het Kursaal te Blankenberge werd gedeeltelijk door François MUSIN gedecoreerd (1885-1886). Verder is er van hem werk te vinden in musea te Antwerpen, Bristol, Brussel, Elsene, Luik, Montréal, Nice, Oostende, Reims, Sheffield en in ontelbare privécollecties in binnen- en buitenland. Zelfs in Teheran moet werk van hem te vinden zijn want Sjah NASSERDIN CHAH KADJAR kocht in 1873 zijn "Strand te Zuydcote".

Het is onze bedoeling de volledige catalogus van zijn oeuvre en dat van zijn zoon op te maken. Zo zullen de MUSIN's misschien de plaats in onze kunstgeschiedenis krijgen waar ze recht op hebben.

Norbert HOSTYN

ONBEKEND E BOEKEN

Het zijn niet alleen oude vergeelde met stof overlade boeken die men als vondst kan ontdekken. Ook met hedendaagse publikaties kan een ware ontdekking gebeuren. Zo signaleerde ons onlangs Walter Debrock dat in de reeks Bijdragen van het Centrum voor Militaire Geschiedenis (Koninklijk Legermuseum, Brussel) een belangrijke studie verschenen was door F. Pollentier over "De Admiraliteit en de oorlog ter zee onder de Aartshertogen (1596-1609)".

Dit werk kwam van de pers in 1972 en heel weinigen kennen er het bestaan van. Niet te verwonderen als men op de stofomslag kan lezen : "Niet in de Handel - Hors commerce".

Gelukkig is er een exemplaar in het fonds "Ostendiana" van de Stadsbibliotheek aanwezig dat in de Leeszaal kan geraadpleegd worden.

OOSTENDE VERLIEST HAAR SILHOUET... EN HAAR KARAKTER

Nu de oude watertoren ook onder de slopershamer komt -kon men er waarschijnlijk niets anders mee doen ? - denk ik met weemoed terug aan het oude silhouet van mijn stad.

Ik heb in mijn leven een stukske gereisd. De eerste tochten waren met het boemeltreintje tussen Torhout en Oostende, eens om de zes weken en steeds zagen we van uit de verte de oude vertrouwde torens oprijzen : de Peperbusse en de Grote Kerk, de Vuurtoren in zijn gestreept badkostuum, de oude Watertoren, de toren van het oud station. Dit laatste verdween het eerst : Oostende zou gemoderniseerd worden en de plannen met makette voor een "helihaven" waren klaar. Er is een supermarkt gekomen met een grote en een kleine toren maar intussen was het oude station afgebroken en werd ergens anders een nieuw en modern gebouw voor tentoonstellingen en dergelijke opgericht. Wie nu langs de autostrade Oostendewaarts rijdt ziet niets dan blokken appartementen oprijzen : de "woon-muur" waar vroeger het Palace Hotel stond, de betonner Europatoren, de mastodont van de "Nieuwe Stad", de oude vertrouwde torens zijn er niet meer of worden verdrongen tussen "moderne woonmachienes" zonder karakter, de meeste zonder fantasie : zo vlug en goedkoop mogelijk in elkaar gestoken om zoveel mogelijk op te brengen.

Wie met de mailboot uit Engeland komt ziet reeds van De Panne af de muur die land en zee scheidt dichter en dichter worden met de bekroning : de tot Koningin der Bouwondernemingen onttroonde Koningin der Badsteden.

Men moet niet meer naar Oostende komen om er iets te zien, buiten de zee, want dergelijke muur- en torensteden vindt men overal ter wereld met dat verschil dat bepaalde steden toch nog in hun moderne stijl van de verbeelding vanwege de bouwers getuigen.

Ik kan me nog verzoenen met een paar nieuwe gebouwen, althans wat de bouwstijl betreft, zoals het Feest- en Kultuurpaleis, dat toch nog een eigen karakter bezit.

Het uitgaanscentrum van de stad, bekijk maar de Van Iscghemlaan en de Langestraat, is aan het verworden. Maar intussen breekt men de natuur en het silhouet af omdat te vervangen door liefst zoveel mogelijk woonblokken.

Als een gebouw te Oostende, openbaar of publiek, reeds na 50 jaar als oud en waardeloos kan aanzien worden - de oude Watertoren dateert van 1923 - dan hoop ik tenminste dat men binnen de 50 jaar, als men aan de vernieuwing van wat nu gebouwd werd zal beginnen, zal inzien dat een andere weg moet ingeslagen worden om een stad te bouwen die de pretentie heeft van toerist'n aan te trekken, die iets anders willen zien dan hun eigen betonnen bouwdozen.

JHK

Met grote nieuwsgierigheid zagen wij uit naar het verschijnen van het foto-album "Oostende 1975" waarvoor Julien van Remoortere de bindteksten heeft opgesteld.

Tot onze grote ontgoocheling is het niet geworden wat wij er van verwacht hadden. De ondertitel verklaart dat het om "Een jaar wel en wee van de Oostendse Gemeenschap" gaat.

In dat album zien we veel, héél veel personages. De gele trui is voor Burgemeester Piers die men 40 keer kan herkennen. Hij ligt ver voor op het Schepenenpeletonnetje dat volgt : Achtergaele 16 keer, Felix 15 keer, Van Hoorne en Laridon elk 13 keer, Dumarey 9 keer en bij de gelosten Miroir 6 en Dehouck 4 keer.

Als u verwacht had dat men foto's zou vertonen van de nieuwe Scalink, van ons nieuw Academie-lid Ada Deprez, van de 11 gebouwen die men wil beschermen voor afbraak door ze te laten klasseren, aan een luchtfoto van het Albert-park dat nu een stedelijk stadion geworden is, dan hebt u het verkeerd voor.

We menen dat Hugo Brutin het juist gezien heeft als hij in het januari-nummer van "De Kinkhoorn" schrijft : "Het groot aantal personaliteiten stoort mij, ergert mij. Te veel gebeurtenissen zijn geen gebeurtenissen. Het zijn alleen maar politiek uitgebreide feestelijkheden die de aandacht afleiden van wat gebeurt en de schijnwerper richten op iemand die er, hoe je ook draait of keert, slechts bijkomstig is".

Jammer is ook dat de paginering ontbreekt, al staat er achteraan op welke bladzijden men de onderscheidingsfoto's van de drie fotografen zou moeten kunnen terugvinden.

"Het had wat goedkoper mogen zijn", hoorden we nog, "want 275 F. voor een album in het jaar van de verkiezingen valt niet mee".

O.V.

HIPPODROME BLAUW KASTEEL

De Heer Albert Bonte, die, beter gekend als Bertje, gedurende tientallen jaren de afspanning en paardenmuseum Sint-Elooi uitbaatte, gaf ons een stempel in bruikleen met de vermelding "HIPPODROME BLAUW KASTEEL".

Hij verzekerde ons dat hij op deze hypodroom in zijn kinderjaren - nu een tachtig jaren geleden, regelmatig paardenkoersen heeft bijgewoond zowel van vluchters als dravers.

Waar lag nu deze Hippodroom ? Volgens Bertje op het VETTEGAS, waar nu de Maurits Sabbestraat (vroeger Koerspleinstraat) en St-Jansstraat zijn. Vanwaar dan de naam Hippodrome Blauw Kasteel ? Zijn er leden die hier meer over weten ?

R. Haghebaert

EEN BRIEFJE I.V.M. DE DRINKWATERVOORZIENING (DE PLATE, JAN. '76).

Er was ook nog wat men noemde "het Fonteintje aan den Hof". Het stond nevens het (oud) postgebouw nabij het Babylonestraatje.

V. De Cherf

Toen stuurlieden en schepenen verbannen werden.

OOSTENDSE "STUERMANNEN" KOMEN IN OPSTAND IN DE XVe EEUW.

De eed op het brood, het zout en de H. Veronika.

In de XVe eeuw waren onze Vlaamse gouwen verre van rustig. Vlaanderen telde vijanden naar buiten maar ook naar binnen. De ene stad kon moeilijk over de baan brengen met de andere. Het luidde dat zij tegenstrijdige belangen hadden die slechts door het zwaard of door verbanning uitgewist konden worden.

Ook het Goecht was onderhevig aan deze dualiteit, verklaart ons E. Gerbosch, in een van zijn menigvuldige studies over het zeevissersbedrijf in vroegere eeuwen, en haalt het volgende treffend voorbeeld aan : 't Was op St-Maertensdag ten jare 1448. Het Stadsbestuur van Oostende had zoëven een beslissing uitgevaardigd waardoor verboden werd aan de "sturmennen" (reders-vissers) vanwege hun manschappen een grotere taks dan 3 pond en enkele sols te vragen, zoals zij het tot dan deden in tegenstelling met alle gebruiken en verordeningen. Door daartegen in te gaan stelden de Oostendse hoofdmannen een schone daad met de verdediging te nemen van de kleinen tegen hun uitbuiters. Maar de sturmennen zouden het alzo niet verstaan en weigerden zich aan deze maatregel te onderwerpen. Wel integendeel : zij eisten de opheffing van de accijnsrechten op de haring alsmede van de accijnsrechten voor de dagen dat hun vaartuigen oplagen.

De opstandige beweging nam terstond uitbreiding. De samenzweerdere legden den eed af "op het brood, het zout en het beeldje van de Heilige Veronika", hun rechten met lichaam en ziel te verdedigen. Deze eed werd door de vissers slechts in uitzonderlijke omstandigheden afgelegd en werd uiterst streng nagelaeft.

Het Oostends Stadsbestuur trachtte de stuurlieden tot betere gedachten te brengen maar daar het niet hielp moesten drastische maatregelen worden getroffen en drie opstandige leiders werden voor lange jaren uit de stad gebannen.

De overblijvende stuurlieden staken de koppen samen. Zij zouden de rivaliteit tussen de Oostendse en Brugse overheden uitbaten ! Zij gingen in beroep te Brugge tegen de maatregelen die te Oostende tegenover hen getroffen waren, inroepende dat zij niet wettelijk waren. Brugge wierp zich op deze gelegenheid om de overheden van Oostende eens te fnuiken en, zonder het gegronde van de klachten na te gaan, werd een magistraat "zogezegd op onderzoek naar Oostende gezonden". Het onderzoek duurde niet lang. Weldra zou Brugge laten voelen wie de macht in handen had. Uitspraak werd geveld : de Oostendse overheden werden in het ongelijk gesteld en veroordeeld tot het betalen van 32 stuks wijn en een boete van 400 pond.

Tegen deze beslissing werd beroep aangetekend bij het Hoger Gerechtshof te Brussel, hetgeen dezen van Brugge nog kwader maakte. Tot tweemaal toe moest Filips-de-Goede er hen aan herinneren dat zij de beslissing van Brussel moesten afwachten vooraleer de uitvoering van van het Brugse vonnis door te voeren. Het hielp niet : twee Oostendse schepenen en de griffier zouden uit Vlaanderen verbannen worden voor talrijke jaren.

Het is slechts het jaar nadien dat een nieuw vonnis tussenkwam. De verbannen overheden mochten terugkomen en Brugge moest een boete van 3.000 Pond betalen, plus de onkosten.

SCHEEPSBESCHUIT.

Tegenwoordig wordt scheepsbeschuit nog enkel aan boord genomen als, in luchtdicht afgesloten blikken dozen verpakte, noodrantsoenen. Eeuwenlang was het echter het brood van de zeevarenden, zowel voor de visser als voor de koopvaardij of de oorlogsvloot. Het werd aan wal, volgens strenge voorschriften en afhankelijk van de duur van de reis één, twee, drie of vier maal door scheepsbeschuitsbakkers gebakken. Volgens de voorschriften moest ..." een scheepsbeschuit van goede kwaliteit, smakelijk en van goede reuk zijn, knappend ineens doorbreken en op de breuk glimmend zijn als verglaasd". Scheepsbakkers of scheepsbeschuitsbakkers zijn eeuwenlang een aparte groep geweest in de gilde van de bakkers. Zo vermeldt het Handvest van Amsterdam, anno 1671 "Dat geen roggen-broodbakkers sullen mogen scheeps-beschuijt te bakken".

Iets van de vroegere traditie van de scheepsbakkers is te Oostende bewaard gebleven in de persoon van de heer Roger PAUWELS, bakker in de Jules Peurquaetstraat 36, die ons de hiernavolgende inlichtingen bezorgde.

De meer dan drie generaties oude bakkerij in de Peurquaetstraat, de vroegere Veldstraat, was oorspronkelijk een van de grootste Oostendse bakkerijen met eigen maalderij. Het is de enige bakkerij die de Oostendse gemeenschap nog van knappende, broze scheepsbeschuit voorziet. De tegenwoordige bakker leerde het van zijn vader, die voornamelijk aan de visserij en de Tilburyboten leverde, en die het op zijn beurt van zijn voorganger Jan Becelaere leerde. Met klassieke bestanddelen (de juiste samenstelling blijft natuurlijk een goed bewaard geheim) wordt, met zeer weinig suiker en bijna geen vet, een droge rubberachtige zeer moeilijk te bewerken deeg geknead. Het is de soort deeg die in vroegere tijden met de voeten bewerkt werd. Over de deeg in de trog werd een zak gelegd en dan mocht de bakker (hopelijk met gewassen voeten) voor een paar uur aan de slag. De heer Becelaere kocht echter in zijn tijd reeds een machine waarbij het zware werk gedeeltelijk mechanisch gebeurde. Eens voldoende geknead werd de deeg uitgerold. Hiervoor werd een bijzondere pletmachine gebruikt waarbij de deeg tussen twee metalen cilindrs van langsom dunner tot op de vereiste dikte werd uitgerold. Het uitgerolde deeg werd dan in ronde vormen gesneden en in een zeer hete oven gebakken.

De scheepsbeschuit die vroeger aan de schepen werd geleverd was groter en dikker. De moderne kleinere en dunnere versie spruit voort uit de meer landwaarts gerichte afzet. De traditionele afnemers uit de visserij werden vervangen door de herbergiers die scheepsbeschuit, of zoals men te Oostende zegt zeebeschuit, als smakje aan hun klanten offreren of verkopen. Een van de grootste gebruikers was indertijd de Biercoo, waar sommige dagen tot 20 kg scheepsbeschuit werd verzet. Andere klanten zijn tegenwoordig de mensen voor wie uit hoofde van hun beroep de tijdspanne tussen twee maaltijden soms lang kan uitvallen, zoals bv politie. Ook mensen die een dieet volgen gebruiken dit vet- en suikerarm knappend en smakelijk koekje om hun geeuwonger te stillen.

De laatste
uitgegeven boeken
zijn **ALTIJD**
te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

Adolf Buylstraat 33
8400 - Oostende Tel. 70.17.33
en in haar bijhuizen

En in sommige Oostendse families is het nog traditie in een grote glazen pot steeds wat scheepsbescuit bij de hand te hebben. Een kinderhand of mond is snel gevuld en daar heeft scheepsbescuit bij vergelijking met ander gebakken zoetigheden wel een reeks voordelen. Ook nog even een rechtzetting. In tegenstelling met wat te Oostende nog al eens verteld wordt ; is het zo dat scheepsbescuit niet in zee gedroogd wordt, maar de droogte meekrijgt door de samenstelling, de bewerking en het bakken.

J.B. Dreesen

- - - - -
BOUWKUNDIG EREFGOED

Wij hebben al dikwijls het verdwijnen van het oude Kurzaal - buiten de wil van alle Oostendenaars - betreurd en nog veel meer de afbraak van onze enige sfeervolle schouwburg, mede door onze aller stilzwijgende medeplichtigheid.

Daarom dat wij de verdere afbraak van Oostende niet verder kunnen laten gaan. We dachten hieraan toen we i.v.m. het Kurhaus van Scheveningen een artikel lazen in "Heemschut" van december 1975.

Daaruit nemen we volgende interessante passus over :

"Het heeft er flink om gespannen of het Kurhaus in Scheveningen wel behouden zou blijven. De particuliere actie "Het Kurhaus moet blijven" heeft echter succds gehad, mede dank zij de krachtige steun van vele deskundigen en organisaties, zoals de Bond Heemschut.

Het Kurhaus blijft ; het gebouw, dat aan de badplaats een karakteristiek "merk" geeft, een bijkans ongeëvenaard herkenningsbeeld".

"We weten het, het Scheveningse Kurhaus is bepaald geen voorbeeld van uitzonderlijke schone architectuur, maar het gebouw heeft wél karakter. We weten ook, dat het in feite een gammel bouwwerk is en dat het zeker voor sloop in aanmerking kwam als het niet zo'n bijzondere plaats in de badplaats innam." En deze bijdrage eindigt met : "Het Kurhaus blijft, een nationaal monument met internationale bekendheid".

O.V.

- - - - -
MEDISCHE FOLKLORE : VIS ALS GENEESMIDDEL IN 1720.

Tegen hondsdoelheid : een rauwe, gezouten nieuwe haring kleinstampen in een mortier tot een soort deeg die dan gedurende drie dagen op de beet gehecht wordt.

Tegen stinkende zweren en om vooruitgang van koud vuur tegen te houden : bedekken met haringpekkel.

Tegen heupjicht : haringpekkel in lavement

Tegen zeeziekte : een gerookte haring nuchter eten

Tegen vliegen : een haring op Goede Vrijdag aan de dwarsbalken van de kamer gehangen belet de vliegen naar binnen te komen.

Wie het wil beproeven, doe het op eigen risico. Een waarschuwing : de ziekenbond komt niet tussen in de kosten !

JHK

De Oostendse Heemkundige Kring "De Plate", in algemene vergadering bijeengekomen op 27 januari 1976 besliste de volgende motie ter kennis van het Stadsbestuur en de pers te brengen:

1. Herinnert aan het feit dat verleden jaar een aanvraag tot klassering van de Koninklijke Galerijen door het Schepencollege werd goedgekeurd en voor verder gevolg werd overgemaakt aan de bevoegde dienst te Brussel, dringt uit hoofde hiervan aan opdat het onderhoud van de Koninklijke Galerijen zonder vermijl zou verzekerd worden.
2. Herinnert aan het feit dat verleden jaar een aanvraag tot klassering van Het Zeestation door het Schepencollege werd goedgekeurd en voor verder gevolg werd overgemaakt aan de bevoegde dienst te Brussel, verwijst naar recente persberichten die andere plannen in verband met het Zeestation onthullen, en dringt uit hoofde hiervan aan:
 - a. opdat alles in het werk zou worden gesteld om het Zeestation zo vlug mogelijk definitief te klasseren.
 - b. Opdat het nodige zou gedaan worden om het parkeren van het zwaar vervoer uit de stadskern te houden door een plaats hiervoor te behouden op de Oostendse Industrierterreinen met een gemakkelijke toegangsbaan langs de spoorlijn.
 - c. opdat voor de vorming van de langere internationale treinstellen het doortrekken van 2 spoorlijnen tot onder het overdekte achtergedeelte van het station overwogen zou worden.

Op 29 januari j.l. was het reeds 10 jaar dat Ary Slekkes, de stichter van "De Plate" overleed. Het was een groot verlies deze heemkundige uit ons midden te zien verdwijnen. In zijn laatste levensjaar had hij door een 8-tal boeken verschenen in eigen beheer in een "Folklore-reeks" onze aandacht weten te vestigen op verschillende aspecten van het dagelijks leven te Oostende, die om de haverklap verdwijnen en aldus lokale geschiedenis worden. Hij had graag nog enkele jaren geleefd. Niet zo zeer voor zichzelf maar om de Oostendse gemeenschap met nog enkele andere werken te verrijken. Het lag immers in zijn bedoeling nog een viertal boeken in de folklore-reeks te publiceren. Een er van zou gehandeld hebben over "La Belle Epoque te Oostende". Het heeft niet meer mogen zijn. Hij was ook een geboren verteller. In 1954 ter gelegenheid van de herinnering aan het einde van het driejarig beleg van 1601-1604, 350 jaar geleden, wist hij op het Stadhuis een nokvolle zaal te lokken. Dit zou de stimulans worden om hetzelfde jaar nog met Mevrouw E. De Teye de heemkundige kring "De Plate" te stichten. Nu we stilaan het 25-jarig bestaan van onze Kring (in 1979) naderen, blijkt de stichting meer dan ooit een keerpunt te zijn geweest in het onbezonnen gedrag van de Oostendenaar die door gemaakt modern te willen zijn helemaal met het verleden brak.

A. Van Iseghem

OESTERPUTTEN TE OOSTENDE IN 1902

Als gevolg op mijn mededeling hieromtrent in de vorige nummers van "De Plate" kwamen tamelijk veel opmerkingen binnen, onder meer van Konfraters Verbanck en Edward Delinghe.

1. Oesterput PAVOT - stond op de kaart gemerkt op de plaats door mij medegedeeld. Deze oesterputten lagen in feite vooraan in de Kapellestraat waar nu een garage is (een paar huizen naast Valcke). [n.v.d.R. : Dit werd reeds medegedeeld in het decembernummer naar gegevens van R. De Ridder];
2. Roger LOHR - moet feitelijk zijn : ROGER - LOHR, twee familienamen in maatschappijverband ;
3. Louis JANSSENS : deze firma bezat, naast de gemelde oesterput, ook nog een oesterput in een gedeelte van de oude vestingen aan de oostkant van de haven, maar niet ter hoogte van de huidige zee-machtbasis.

Met veel dank aan de konfraters die mij verbeterd hebben en waaruit ik leer dat oude kaarten en jonge wijven niet te vertrouwen zijn.

J.H.K.

HOE MAAK IK MIJN PROEFSCHRIFT ?

De uitgeverij E. Story-Scientia (Gent) publiceerde een interessant werkje van de hand van K.G. Van Acker, Hoofdbibliothecaris aan de Rijksuniversiteit te Gent. In "Hoe maak ik mijn proefschrift?" heeft de auteur niet alleen de nadruk gelegd op de samenstelling van het proefschrift, maar ook op de typografische verzorging. Heel wat auteurs, zoals deze van heemkundige publicaties kunnen er heel wat nuttige gegevens uithalen, zoals bv. bij het gebruik van voetnoten, afkortingen, e.d. Prijs : 60 F.

O.V.

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : O. VILAIN

Rogierlaan, 38, bus 11

8400 OOSTENDE

5de jaargang, nr 7, maart 1976

U I T N O D I G I N G

Het bestuur van de Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer en het genoegen U uit te nodigen op de voordracht met dia's die zal doorgaan op

dinsdag 30 maart 1976 om 20 uur

in de conferentiezaal van de V.V.F. afdeling Oostende Kan. Dr L. Colensstraat, 6, Oostende, met als onderwerp :

DE STREEK VAN OOSTENDE IN DE ROMEINSE TIJD

Spreker : Dr. Hugo THOEN

Hoe onwaarschijnlijk het ook klinkt maar reeds in de tijd van de Romeinen was de streek rond Oostende industrieel actief. Zo was het zoutzieden in de Romeinse Tijd een staatsmonopolie en van economisch belang, in de kuststreek te Raversijde-Oostende werd het zeewater uitgedampt tot een geconcentreerde zoutoplossing, die men dan in de omgeving van Leffinge, in speciaal daarvoor gebouwde ovens, uitkristalliseerde.

Over dit alles en nog veel meer spreekt ons Dr. Hugo THOEN, assistent aan de Rijksuniversiteit te Gent, bij het seminarie van Archeologie, de man die de traditionele geschiedenisboekjes over de Romeinen in onze streek overeen aan het gooien is.

Zijn licenciaatsverhandeling "Het land van Waas in de Romeinse Tijd", werd in 1964 bekroond met de Provinciale Prijs van Oost-Vlaanderen. In 1973 promoveerde hij tot doctor in de Letteren en Wijsbegeerte, met zijn verhandeling "De Belgische Kustvlakte in de Romeinse Tijd".

Dit belooft dan ook een avond te worden voor de fijnproevers. Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos, en zijn alle geïnteresseerden en sympathisanten van harte welkom.

J.B.D.

Wanneer is het Heemkundig Museum open ?

1. Iedere zaterdagvoormiddag van 10 tot 12 u.
2. Met het Paasverlof van zaterdag 3 tot en met zondag 25 maart van 10 tot 12 u. en van 15 tot 17 u. (de dinsdag niet).

Leden van "De Plate" hebben gratis toegang op vertoon van hun lidkaart.

DE MEIDAGEN VAN 1940

Dr. Carlos Vlaemynck liet een bewerkte overdruk uit het "Brugsch Handelsblad" over "De meidagen van 1940" verschijnen. Deze zeer keurige en rijkgeïllustreerde publicatie omvat ook heel wat inlichtingen die voor Oostende van belang zijn. Allerlei documenten komen er in voor, zoals het gestrande lichtschip "Wandelaer" op het strand te Maria-kerke, het opeisingsbevel voor de aanhouding van Frans Devriendt, het strand van De Panne, na de evacuatie van de Engelse troepen, enz. Kostprijs 180 F. te bestellen bij Dr. C. Vlaemynck, Oude Zak, 39, 8000 Brugge. Rek. 000-0865355-18.

O.V.

OUDE NUMMERS VAN "DE PLATE"

Volgende nummers van "De Plate" kunnen nog te verkrijgen zijn tegen 25 F. per exemplaar :

- 1e jg. nrs 2, 4, 5 en 6
- 2e jg. nrs 1, 2, 3, 4 en 6
- 3e jg. nrs 1, 4, 5, 6 en 6 bis
- 4e jg. nrs 1, 2, 4, 5, 6 en 7
- 5e jg. nrs 2, 3, 4, 5 en 6.

Te bestellen in het Heemkundig Museum.

G.V.

NUMMER 7

"De Plate" die zich ieder jaar voorneemt minimum 6 nummers te publiceren slaagt er weer in met dit 7de nummer van de 5de jaargang meer dan haar belofte na te komen. Meer nog : er volgt toekomstige maand nog een 8ste nummer !

AAN DE LEDEN :

Vergeet niet intijds uw adreswijziging te laten kennen. Ook uw busnummer indien U in een flatgebouw woont. Verwittig ons intijds indien U een nummer van de lopende jaargang niet ontving. Anders is het te laat.

DE OOSTENDSE HAVEN ROND 1815

In de Centrale Bibliotheek van de Rijksuniversiteit te Gent berusten heel wat oude, ja zeldzame boeken, want zij is nooit vernietigd geworden door brand, de plaag van veel bibliotheken. Een merkwaardig werkje, dat ik er aantrof, draagt als titel : "Voyage dans la België", les frontières de France, Liège, Luxemburg et le long du Rhin en 1814 et 1815" (Amsterdam, E. Maaskamp, 1816) met als signatuur het nummer 153 S3 (1).

Het geeft een relaas over de voornaamste steden van België, pas bevrijd en met Nederland opgenomen in het Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830). Oostende, in die tijd nog van weinig belang, wordt slechts bondig behandeld. De schrijver, mij onbekend, handelt vooral over de haven. Ziehier de vertaling :

"Het platteland tussen Brugge en Oostende is weinig opvallend, daar de nabijheid van de zee en de zeewind schadelijk zijn voor de jonge planten en voor alle vruchtbaarheid in het algemeen.

Oostende, een vergoeding zijnde voor het sluiten van de Schelde, vertoont slechts de herinnering aan de ijverige inspanningen van Keizer Jozef II. Wat men de "Nieuwe Stad" noemt, is gebouwd volgens een regelmatig plan. Het stadhuis is merkwaardig door zijn grote uitgestrektheid, maar laag, zoals alle huizen, wegens de zeewind. De haven is, eigenlijk gesproken, maar een kanaal, gegraven op grote diepte en aan de boorden bezet met paalwerk en mutsaardhout, om zandophoping te vermijden. De toegang tot de zee is weinig diep, smal en enkel bevaarbaar bij hoog water en bij zekere wind. Bij de ingang wordt een vlag gehesen, helemaal in de hoogte bij vloed, half in de helft van de ebbe, en helemaal niet bij laag water.

Er is ook een lantaarkolom, die dienst doet als scheepslantaarn gedurende de nacht. De haven beschikt van afstand tot afstand over gerieflijke dokken om de schepen te beveiligen. De gelukkige revolutie heeft tot nu toe geen enkel merkbare invloed op de handel van de stad. Alles wijst nog op verval. Het is mogelijk dat de oude kabeljauwvangst op de Doggersbank weer herop zal bloeien".

E. Smisnaert.

(1) Er staat wel op het titelblad "Voyage dans la België" en niet "dans la Belgique".

'T SCHIPJE VAN DEN HOF (II)

Pas was ons februarinummer door de postman rondgedeeld of we kregen reeds een telefoontje vanwege ons lid de heer A. Vilain die ons liet opmerken dat het "Bootje in de Hof" niet van Livingstone was, maar wel van Stanley. Inderdaad een slecht punt voor "De Plate", want Livingstone die wel naar de bronnen van de Nijl zocht is nooit in Congo geweest. Tevens kregen we een paar gegevens nopens dit vaartuigje. Het droeg de naam "A.I.A." (afkorting van Association Internationale Africaine) en was van het type van de walvissloepen. Het werd te Antwerpen gebouwd en met zijn 8 tonnemaat in 1883 in gebruik genomen.

Ook ons trouw lid Edward Van Alderweireldt kwam ons heel wat interessante gegevens betreffende de "A.I.A." brengen.

We nemen uit zijn tekst die hij ons overmaakte het volgende over :

"Op aandringen van de Heer Honoré Borgers, voorzitter van de Koloniale van de Kust, werd het scheepje in 1927 naar Europa overgebracht. De Heer Henri Jaspar, Minister van Koloniën schonk de "A.I.A." aan de stad Oostende. Op 1 juli 1927 werd het bootje door de "Stanleyville" te Antwerpen binnengebracht. Toen het te Oostende aankwam was het slechts een wrak. Het werd naar de Stedelijke Vakschool overgebracht en aldaar hersteld. Vandaar werd het naar het Leopoldpark overgebracht alwaar het onder een speciaal gebouwd Afrikaans afdak geplaatst werd. In het begin van de jaren '30 werd het naar de Sluis Demey overgebracht waar het op een cementen vloer geplaatst werd. Op 4 december 1949 werd het bootje aan het Koloniaal Museum te Tervuren geschonken.

Het werd op 27 december 1949 per vrachtwagen vervoerd. Op het einde van de maand september 1956 werd het bootje naar Leopoldstad overgebracht".

Deze laatste zin verwonderde ons erg, zodat we de heer R. Marcel Luwel, Conservator aan het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika opbelden om daarover bevestiging te krijgen. Na mondelinge bevestiging liet de Heer Dr. M. Luwel ons nog een foto van de "A.I.A." met de volgende tekst geworden :

"Hierbij zend ik U een foto van de "A.I.A." zoals die te Oostende was tentoongesteld in 1932.

In december 1949 werd de boot overgebracht naar Tervuren (Museum).

In september 1956 werd de "A.I.A." tentoongesteld te Leopoldstad n.a.v. de 75ste verjaardag van de Stichting van de stad en is daar gebleven".

Ook de heer D. Farazijn (Gent) en Mevrouw A. Vermeulen-Demoester (Oostende) wezen ons terecht i.v.m. "Het bootje van den Hof". Aan allen onze oprechte dank.

Welke Zaire-bezoek kan ons soms nog mededelen of de "A.I.A." nog ergens in Kinsjasja bestaat ?

O.V.

A nsluitend op mijn artikel "Een korte kennismaking met François MUSIN" (februarinummer), volgt hieronder een bondige lijst der werken van vader en zoon MUSIN, in bezit van het Museum voor Schone Kunsten te Oostende.

Onbetwistbare artistieke kwaliteiten en hoogstaand vakmanschap zijn de kenmerken van die werken. Sommigen zijn van een onschatbare waarde wat de iconografie van de "Koningin der Badsteden" betreft. Het moge ook gezegd dat de MUSIN's in geen enkele andere openbare verzameling zo goed vertegenwoordigd zijn als te Oostende. Alleen is het jammer dat vele van die schilderijen moeilijk te bezichtigen zijn voor de geïnteresseerde : Ze steken ofwel in de reserves of hangen ergens in het Stadhuis. Ze vallen nu eenmaal buiten het kader van ons museum dat zich tot modernere zaken beperkt.

François MUSIN

- A. Aankomst van de Rifflemen te Oostende in 1866.
olieverf op doek ; 30 X 46,5 cm ; 1880
In bruikleen aan het heemkundig museum
-Twee mailboten, geëscorteerd door drie grote roeiboten brengen de Engelse schutters de haven binnen. Deze lieden waren op weg naar naar een internationaal schuttersconcours te Brussel. Bij hun ontscheping te Oostende werden ze door de autoriteiten verwelkomd. Eén van de zeven werken van MUSIN in het 2de Kursaal had hetzelfde thema als onderwerp.
- B. Zicht op het strand te Oostende
olieverf op doek ; 170 X 141 cm ; nà 1878
Door "De Plate" in bruikleen aan het heemkundig museum
-Het 'groot strand' bevolkt met baders en wandelaars, badkarretjes met paarden bespannen en het badpersoneel erbij.
Op de dijk : De westgevel van het 2de Kursaal en enkele hotelgebouwen, o.a. het "Hotel de l'Océan".
- C. De aangespoelde walvis op het strand te Oostende 1885.
olieverf op hout ; 10 X 18 cm
Stadhuis Oostende
-Het strand ten oosten van de havengeul. De walvis en een tiental figuurtjes.
- D. Havenzicht.
Olieverf op hout ; 41,5 X 74 cm
Reserveafdeling M.S.K. Oostende
-Zicht op de handelsdokken met een drukke bedrijvigheid van zeilschepen, steamers, van werklui en voerders ...
- E. Staketsel bij woelige zee.
Olieverf op doek ; 45 X 75 cm
Reserveafdeling M.S.K. Oostende
-Een aantal schepen in en voor de havengeul.
- F. De reddingsboot.
olieverf op doek ; 33 X 49 cm
Stadhuis Oostende
- G. Strandzicht.
Olieverf op hout ; 10 X 17,5 cm
Stadhuis Oostende
- H. Vissersboten op het strand.
Olieverf op hout ; 41 X 73 cm
Stadhuis Oostende.

- I. Zeilboten en staketsel bij woelige zee.
Olieverf op doek ; 53 X 98 cm
Stadhuis Oostende
- J. Inname van Mariakerke door de Oostendse Burgerwacht 1879.
pentekening ; 23 X 36 cm
Stedelijk archief Oostende.
-humoristische prent : De 'garde civique' trekt in drie groepen naar Mariakerke waar ezels en varkens weglopen. Onder rechts het zegel van de 'Etat-Major des Invincibles' : Twee doodshoofden en twee gevleugelde zandlopers.
- K. Haven van Rotterdam. 1875
olieverf op doek ; 66 X 123 cm
Stadhuis Oostende

Auguste MUSIN

- A. De Zeedijk te Oostende 1877
Olieverf op hout ; 29 X 50 cm
Reserveafdeling M.S.K. Oostende
- B. De oude dokken te Oostende
Olieverf op hout ; 25 X 38 cm
Reserveafdeling M.S.K. Oostende
- C. Het 'Pavillon du Rhin' te Oostende. 12 juli 1877
Aquarel en potlood ; 15 X 24 cm
-Het 'Pavillon du Rhin' was een bekend restaurant (oesters en homards) met oesterkwekerij, in 1857 opgericht door Louis-Antoine ROYON, een kozijn van Auguste en Euphrosine BEERNAERT.

Norbert HOSTYN

OVER FR. MUSIN

De Heer Hostyn meldt in "De Plate" van februari 1976 dat Fr. Musin woonde in het "Pavillon des Dunes" gelegen ten westen van de haven. In feite was dit Pavillon nabij de oude vuurtoren gelegen waar hij een restaurant en oesterput uitbaatte (in de oude vestingen gelegen).

In 1854, in het "Album d'Ostende" door Daveluy uitgegeven wordt er vermeld : "Après le Phare, à l'angle du Nord, près de l'entrée de l'estacade, le parc aux huîtres précédé d'un restaurant "confortable de Monsieur Musin".

R.H.

OESTERPUTTEN IN OOSTENDE

In de oesterputten van de jaren 1902, waarvan de opgave in de vorige "Plate" verschenen is, worden niet vermeld de belangrijke oesterputten van mijn grootvader Michel HALEWYCK.

Deze waren gelegen gedeeltelijk op de gronden van het tegenwoordig "Koninklijk Chalet", de Parijsstraat, de Koningstraat en de Zeedijk, op een plaats de "Oude Optiek" genoemd, in de oude vestingen buiten de wallen van de stad.

Die oesterputten waren door mijn overgrootvader Louis ROYON-HERTOGHE in 1856 opgericht en beheerd geweest. Zij hadden een oppervlakte van 5.442 m² en hadden een lengte van 65,38 m langs de zeedijk.

Om zijn projecten van urbanisatie en verfraaiing van de nieuwe stad te verwezenlijken, wenste Koning Leopold II zich de gronden van de Oesterputten aan te schaffen. Met dit doel, bezocht de Koning regelmatig mijn grootvader die zeer vereerd was door de interesse die Z.M. voor zijn bedrijf had ; maar niettegenstaande zijn bekwaamheid, was mijn grootvader niet bij machte om aan de Koning te weerstaan, en (jammer genoeg ook voor mij) verkocht hij op 15.1.1895 de Oesterputten voor de belangrijke som (voor die tijd) van 610.000 F.

Raoul Halewyck

- - - - -

DE OESTERPUT VAN JANSSENS EN MESTDAGH

Vanwege de heer Mestdagh (Brussel) ontvingen we ook nog een mooie fotocopij van een briefhoofd uit het begin van deze eeuw.

Naast een tekening van dit huis met de kreeftenputten leest men : Grands parcs aux huîtres, homards et langoustes. Commerce de poisson frais et salé. L. Janssens en Ch. Mestdagh, 91, rue Longue (près de la mer) Ostende.

De heer Mestdagh verwijst eveneens naar "De Plate", 1ste jg., nr 4, blz. 7 en schrijft als aanvullende nota :

"De oesterput werd gesticht in de Langestraat in 1800. In 1902 was er ook een op de helling van de Cirkelstraat bij Van Graefscheppe. Het bewijs dat er geen oesterputten kunnen zijn zonder zeewater weten de oude Oostendenaars wel, want er werd door ijzeren buizen bij hoog water zeewater naar die oester- en kreefteputten gezogen. Charles Mestdagh woonde in de Kapellestraat, 81. Dit als antwoord aan de heren J.B.D. en J.H.K."

HET EERSTE GEDRUKTE BOEK TE OOSTENDE

In het "Ter Cuere" nummer van december 1975 verwijst confrater Verbanck naar een artikel in Biekorf van A. Viaene over de Oostendse drukkers. Waarschijnlijk werd over het hoofd gezien dat confrater O. Vilain aan "Biekorf" een terechtwijzing liet worden, welke in het maart 1965-nummer van "Biekorf" opgenomen werd (p. 93) en waarbij gewezen werd op vroegere uitgaven van Oostendse drukkers in het bezit van de Oostendse Stadsbibliotheek, onder meer :
Costumen ende Keuren der stede van Oostende (drukker Jan Rodenbach 1784) volgens O. Vilain bevat deze uitgave 92 blz, confrater Verbanck vermeldt 56 blz.

Volgens R. Verbanck verscheen te Oostende in 1794 van de drukker P. Scheldewaerd, een "Abrégé historique de l'évènement inouï et malheureux qui est arrivé au passage du port d'Ostende le 27 Fructidor an 8" hebben gepubliceerd. A. Viaene wist enkel van de uitgave van Scheldewaerd en door hem R. Verbanck.

Volgens O. Vilain zou Brinx ook een Vlaamse uitgave van dit verhaal gepubliceerd hebben. Bovendien, volgens Vilain, zou Scheldewaerd in 1794 een "Oostendsche Wegwijzer" gepubliceerd hebben en in 1825 "Le guide des baigneurs".

Hieruit blijkt dat de activiteit van onze drukkers op het einde der 18de eeuw wel groter moet geweest zijn dan wat tot nu toe bewaard is gebleven en/of gekend. Men kan wel veronderstellen dat de drukkers die in 1784 en in 1794 een boek hebben gedrukt en uitgegeven het hierbij zeker niet zullen gelaten hebben en dat nog wel andere zaken moeten uitgegeven zijn.

J.H.K.

CULINAIRE FOLKLORE - RUGGEPIESJES EN KLETSEKOPPEN

In de goeie ouwe tijd aten de doorsnee Oostendenaars nog geen pistolets en behoorden voor hen de BUTTERKOEKEN bij uitzonderlijke gelegenheden. Als zij dan toch eens buiten het dagelijks brood wilden, gingen zij voor 5 centiem om een RUGGEPIESJE of een KLETSEKOP.

RUGGEPIESJES waren kleine lange roggebroodjes met krenten, die inzake vorm te vergelijken waren met de huidige langvormige pistolets. KLETSEKOPPEN, daarentegen waren kleine ronde broodjes met krenten, gebakken van gebuilde tarwebloem. Ze hadden een glad bovenvlak vandaar de naam.

RUGGEPIESJES waren de specialiteit van bakker VAN WASSENHOVE op de Torhoutsesteenweg aan het Peird, rechtover de huidige winkel van Deweert. Het bakken en de traditie van RUGGEPIESJES, werden overgenomen door zijn opvolger P. VAN BELLEGHEM. Momenteel zijn ze nog te krijgen, maar dan bereid uit tarwebloem bij BRUTINS en DEWULF.

KLETSEKOPPEN waren de specialiteit van bakker Charles DEVISCHER in de Schippersstraat. Ze worden nog bij verschillende bakkers, alsook op de markt verkocht, maar dan meestal onder andere namen.

Opgetekend in de lentemaand van het jaar 1976.

J.B. Dreesen

FORT NAPOLEON... WAT DOEN WE ERMEE ?

Toen op de februarilezing van "De Plate", Richard Verbanck zijn voordracht over de "De forten van Oostende" besloot met het Fort Napoleon en daaropvolgende aan het publiek vroeg "Wat er met dit laatste Oostends fort te doen was ?" stelde hij een zeer actueel probleem. Het Fort Napoleon is in zoverre merkwaardig dat het de enige vesting in Europa is uit het Napoleaanse tijd die intact bleef. Het eigenlijke fort

bevindt zich binnen een muur die gebouwd is in de vorm van een regelmatige vijfhoek. Het is uitgerust met ruime zalen die niet alleen bedoeld waren als legerplaats maar ook om voorraad op te stapelen voor een langdurig beleg. Militair is het fort nooit van enige betekenis geweest, maar vanwege de constructie houdt het sedert anderhalve eeuw de aandacht gaande van de militaire instanties, bouwkundigen, historici, en andere geïnteresseerden.

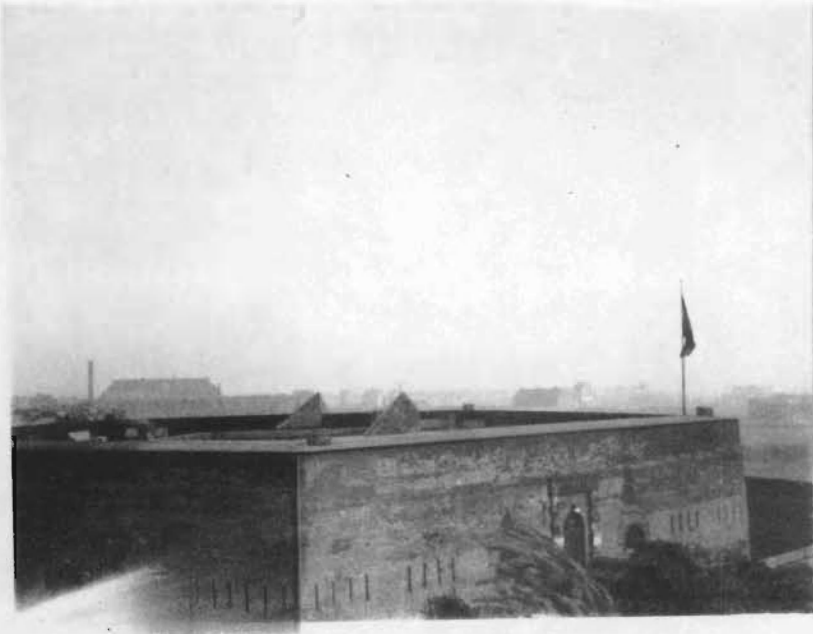
Maar laten we even de geschiedkundige achtergrond van dit fort ter herinnering brengen. Het voorspel tot de bouw van het fort was de aanval op Oostende en de sluizen van Sas-Slijkens in 1798 gepleegd door een Engels detachement onder leiding van generaal COOTE en aangevoerd door een vlootverband onder bevel van admiraal POPHAM.

Afgeschrikt door deze aanval, die dank zij het oordeelkundig optreden van de garnizoenscommandant MUSCAR op een nederlaag voor het Engelse ontschepingsdetachement uitliep, liet de Franse keizer vanuit Boulogne 2 legerdiviesies aanrukken, die ten oosten en ten westen van de stad gelegerd werden. Deze troepen werden ondergebracht in de barakken op de plaats waar enkele jaren later het Fort Napoleon en het zogenaamde, en inmiddels verdwenen, Fort Wellington, gebouwd zou worden.

Eerste liet de keizer, dit was in 1803, op de Oostendse havenhoofden een paar platformen oprichten, een soort blokhuisen, die enkele stukken geschut konden dragen. Het duurde echter nog enkele jaren alvorens de beslissing tot het bouwen van de geplande forten werd genomen. Dit gebeurde in 1810 en op 18 september van dit jaar kwamen te Oostende de eerste Spaanse krijgsgevangenen toe die voor dit werk zouden ingezet worden. Ze logeerden te Slijkens en moesten elke dag over de moerassen van Lisjemorre naar hun werk ten oosten en ten westen van de stad. Dat de bijdrage van dit soort werkkrachten belangrijk is geweest blijkt uit een melding in verband hiermee, gedaan ter gelegenheid van een bezoek van de Franse keizer op 22 september 1811, waarbij gezegd wordt dat reeds 500 krijgsgevangenen aan de grondwerken bezig waren (veel van hen stierven, zoals ten andere bij de graafwerken aan het Kanaal van Damme, aan moeraskoorts).

Het optrekken van de forten gebeurde echter door metselaars van de streek, geholpen door deze krijgsgevangenen. Het fort aan de oostkant was klaar op 26 september 1812. Het werd Fort Imperial genoemd. Na de verdwijning van de platformen op de havenhoofden, ging de naam hiervan, die tot dan toe Fort Napoleon was, over naar Fort Imperial. Sedert 1840 heeft het die naam behouden.

Tot na W.O. 1 werd het fort in de militaire infrastructuur van Oostende gebruikt. Op initiatief van de heer C. Loontjens, toenmalig conservator, werd het in 1932 als heemkundig museum ingericht. Bovendien documenten betreffende de geschiedenis van het fort zelf was er een rijke verzameling bijeengebracht, die een samenhangend beeld vormde van de Oostendse geschiedenis.

Tijdens de mobilisatie en de daaropvolgende Wereldoorlog II werd het fort achtereenvolgens bezet door Belgische, Franse en Duitse soldaten, die de verzameling een enorme schade toebrachten. Slechts in 1941 kreeg het Stadsbestuur toelating om wat overbleef te evacueren. De restanten van deze verzameling werden ondergebracht in de kelders van het Gerechtshof. Gedurende de rest van de oorlog werd het fort ingericht door de Duitsers als een officierenheim. In 1947 werd het ingeschakeld in het werk van de kinderspeeltuin van de Vuurtorenwijk en daarna in de speeltuin van de Stadsscholen. Sedertdien is het niet meer toegankelijk. Op dit ogenblik gebruikt een vereniging voor bergbeklimmers het (voornamelijk de buitenkant) om haar discipelen de noble kunst van het alpinisme bij te brengen. Ook is er sprake van er een herscholingscentrum voor werklozen op te richten.

De vraag is of dit wel het juiste gebruik is voor het op één na oudste Oostendse monument. Als oefenterrein voor een klimschool en als herscholingscentrum voor werklozen gaat het waarschijnlijk een vlugge aftakeling tegemoet. Wat kan er dan wel mee gedaan worden ?

In zijn huidige staat is het nog best geschikt om er net als voor W.O.II een museum in op te richten. Een vraag die hierop volgt is "Welk soort museum ?" En daar moet het ons toch even van het hart dat havenstad Oostende met haar steeds groeiende maritieme bedrijvigheid en haar niet onaardig maritiem verleden, nood heeft aan een maritiem museum.

Aan de westkust wordt momenteel het Visserijmuseum uitgebouwd, dat echter een specifiek aspect van de maritieme bedrijvigheid op onze kust brengt. Het Nationaal Scheepvaartmuseum te Antwerpen voorziet in al het overige, maar ligt voor de honderdduizenden bezoekers van onze kust uit de weg. Het zeer centraal gelegen Oostende, bij name van het Fort Napoleon zou dan ook een ideale plaats zijn om er, noem het een filiaal van het Nationaal Scheepvaartmuseum in onder te brengen. Het zou ingedeeld kunnen worden in secties waarin naast een algemeen maritieme sectie, plaats kan geruimd worden voor Oostende als zetel van de Admiraliteit, Oostende als zetel van de Oostendse Compagnie, Oostende als zetel van de oorlogsmarine. Een dergelijke inrichting zou aan onze kust een ruim succes kennen, denken we maar even aan de Mercator.

Gecombineerd met een bezoek aan de Vismijn, de Vuurtoren, de Halve Maan, het Oosterhoofd en de duinen ten oosten van de stad zou het een toeristische attractie meer zijn.

Als antwoord op de vraag van onze conferencier besluiten we dan ook met te zeggen ... dat kunnen we ermee doen...

J.B. Dreesen

NIEUWS VAN DESNERCK

We vernemen zopas dat het 2de deel van de "Vlaamse visserij en vissersvaartuigen" van Gaston en Roland Desnerck in de maand juni zal verschijnen.

O.V.

J'HET 'T ZITTEN !

Het is met veel vreugde dat "De Plate" haar bestuurslid Architect Leo Hollevoet, die op 28 februari 1976 met Mejuffrouw Goedele Quaghebeur in het huwelijk trad, van ganser harte feliciteert. Wij allemaal hopen dat het Leo en Goedele voor de wind mag gaan. Wat echter niet belet dat we allemaal op zijn Oostends eens zeggen : "J'hèt 't zitten !". Dat het U beiden om ter best mag gaan is onze oprechtste wens.

- - - - -

HET STOND IN DE GAZETTE.

In de "Gazette van Gend" van 28 mei 1795 lazen we de volgende aankondiging :

"Eenen Apothekersgast de noodige bekwaemheden hebbende om eenen welgekallanten winkel te bedienen, voorzien van de noodige attestatie van zijn gedrag, zal eenen goeden salaris bekomen, geïntentioneert zijnde om zig tot Oostende te plaatsen ; hij kan zig adresseeren aen den Borger Martinus la Massche. Meester-Apotheker en Droguist in de Kaeye-straete tot het zelve Oostende".

- - - - -

IN MEMORIAM GEORGES MAES.

Ons trouw lid Georges Maes heeft ons verlaten. Op vrijdag 5 maart vernamen we met droefheid in het hart de droeve mare van zijn plots overlijden.

Georges Maes, virtuoos, dirigent en hier te Oostende de zeer actieve Directeur van het Stedelijk Muziekconservatorium had nog zo veel te presteren. Deze fijnbesnaarde kunstenaar was zoals zoveel grote figuren heel nederig in de omgang en was hierdoor ook zeer geliefd. Allen die zijn muzikale carrière van nabij gevolgd hebben weten wat het betekent een figuur als Georges Maes te verliezen.

"De Plate" biedt aan Mevrouw en familie de oprechtste blijken van deelneming aan in de zware rouw die hen komt te treffen.

A. Van Iseghem

- - - - -

PRENTKAARTEN MUSEUM.

Vergeet niet als U naar familie of vrienden uit het binnen- of buitenland schrijft gebruik te maken van onze reeks van 3 prentkaarten van het Heemkundig Museum. Prijs per reeks : 20 F.

JAARBOEK 1975 TER CUERE.

Zopas is het jaarboek 1975 Ter Cuere van onze zustervereniging uit Bredene van de pers gekomen. Aan de uitgave van 1975 hebben medegewerkt Raoul Beekhout, Henriëtte Gezelle-Terriijn, Fernand Gevaert, Edwin Vandenberghe, Eddy Van Haverbeke, Richard Verbanck en Omer Vilain.

We kunnen zeggen dat het allemaal zuiverste heemkunde van het vlotte soort is. Vooral "De laatste jaren van de oude vismijn" (niet minder dan 43 p.) door Richard Verbanck, is een bijdrage waarvoor men de auteur moet dankbaar zijn. Hij heeft het nog meegemaakt en er is daar nooit iets over verschenen, zodat het in de toekomst als een herinnering aan die bijzondere tijd in de Oude Vismijn van de periode tussen de twee oorlogen zal kunnen geraadpleegd worden.

Het jaarboek is te bestellen bij Julia Defever, Bredene, mits storting van 150 F. op P.C. nr 547808.

O.V.

MACHTEN EN MENSEN.

De Jan Dhondt Stichting zal de belangrijkste studies van Jan Dhondt over de geschiedenis van de 19de en 20ste eeuw onder de titel van : "Machten en Mensen" laten verschijnen. In dit bundel worden o.a. opgenomen : "De politieke groei van België tussen 1789 en 1856", "Parlementaire werking en agitatie in onze eigen hedendaagse geschiedenis", "L'influence de la crise de 1929 sur les mouvements ouvriers en Belgique", enz.

Inschrijven voor "Machten en Mensen" door storting van 950 F. op rek. nr 000-0347439-82 van de Jan Dhondt Stichting v.z.w., Blandijnberg, 2, 9000 Gent. Verschijnt op 1 mei a.s.

O.V.

ONMOGELIJKE STRAATNAMEN.

Het is niet alleen te Oostende dat we met onmogelijke straatnamen zitten, zoals Graaf de Smet de Naeyerlaan of erger nog Kannunik Dokter L. Colensstraat. Ook Brugge maakt dat mee, zo heeft men daar ergens een Keurvorst Karel-Theodoorstraat. De Bruggelingen hebben dan maar die straat afgekort in hun schrijfwijze : K.K.T. en aldus hoort men aldaar enkel spreken van de Kakateestraat. Vraag nergens waar de Keurvorst Karel-Theodoorstraat gelegen is, maar naar de Kakateestraat en iedereen zal het U aanwijzen.

O.V.

TEKSTOVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE.

De laatste
uitgegeven boeken
zijn **ALTIJD**
te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

Adolf Buylstraat 33
8400 - Oostende Tel. 70.17.33
en in haar bijhuizen

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : O. VILAIN

Rogierlaan, 38, bus 11

8400 OOSTENDE

5de jaargang, nr 8, april-augustus 1976

Daar dit nummer het laatste is vóór de zomer (we vervolgen met nr 9 in de maand september) zijn we, voornamelijk door de hoge posttarieven, gedwongen de activiteiten voor de drie volgende maanden op deze bladzijde samen te vatten. Een raad, NOTEER ZORGVULDIG DE DATA EN HOUDT ZE VRIJ.

==:==:==:==:==:==:==

A. APRILACTIVITEIT.

Uitnodiging

Het bestuur van de Heemkundige Kring "DE PLATE" heeft de eer en het genoegen U uit te nodigen op de voordracht met dia's die doorgaat op

dinsdag 27 april 1976

te 20u30 in de lokalen van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat, 6 te Oostende. Het onderwerp :

DE BOUW VAN EEN HOUTEN VISSERSSCHIP

De spreker : Jan DREESSEN

Wat eens een bedrijvigheid was die men in bijna elke kustgemeente aantrof, is sedert vele jaren tot de wereld van de folklore gaan behoren. Toch doet het ons moderne mensen nog goed een beeld te krijgen van hoe met veel handwerk en vakmanschap vroeger een houten vissersschip werd gebouwd. Hoe dit in zijn werk gaat, werd met veel geduld door de secretaris van de kring opgenomen in een van de weinige plaatsen van Europa waar nog houten vissersvaartuigen gebouwd worden (- ook voor niet lang meer -). Stuk na stuk ziet U hoe onder de handen van twee scheepstimmerlieden en enkele leerjongens een schip van om en bij de 25 meter gebouwd wordt. De bouwwijze verschilt weinig met die welke eertijds op onze kust werd gebruikt. Na de voordracht volgt een bespreking in verband met de oude scheepsbouwtechnieken.

B. GOUWDAG VAN HET WESTVLAAMS VERBOND VOOR HEEMKUNDE.

De jaarlijkse goudtag zal dit jaar plaats grijpen te POPERINGE op zaterdag 24 april 1976 in samenwerking met de kring voor Heemkunde "Aan de Schreve".

Degenen die de goudtag willen bijwonen dienen vóór 17 april ingeschreven te zijn door storting op rek. nr 000-1059945-26 van "Aan de Schreve" L. Blondeelstraat, 4, 8970 Poperinge, de som van 225 F. met middagmaal, 25 F. zonder middagmaal.

De samenkomst gaat door in de Conferentiezaal van het Stedelijk Zwembad "De Kouter", Bruggestraat, Poperinge.

C. MEI-ACTIVITEIT.

Uitnodiging

In deze meimaand hebben wij de eer en het genoegen U uit te nodigen op de voordracht met dia's die doorgaat op :

dinsdag 25 mei 1976

te 20u30 in de lokalen van de V.V.F. Oostende, Dr. Colensstraat, 6, Oostende. Het onderwerp :

ANTIEKE MEUBELS IN HET BRUGSE

De spreker : de heer A. LOWIJCK

De heer LOWIJCK is een bekend heemkundige uit het Brugse. Als bestuurslid van ons gewestverbond en als hoofd- en eindredacteur van het heemtijdschrift "Ons Heem" is hij kenner van de vis, in casu hier de prachtige antieke meubels die nog in het bezit zijn van de vele oude Brugse families. In onze tijd waarin de antiekwariaatswinkels als paddestoelen uit de grond schieten en alles en nog meer als "oeden antiek" aan de man gebracht kunnen we een verruiming van onze kennis op het gebied van oude meubels best gebruiken. Een avond die niet mag gemist worden.

D. JUNI-ACTIVITEIT.

En alvorens met vakantie te gaan willen we toch nog even samen op stap gaan en nodigen we U allen uit op onze studiereis die zal doorgaan op

zondag 13 juni 1976

Dit jaar gaan we oost uit. Vanuit Oostende trekken we het polderland-schap door, met zijn vele weinig gekende details. Over Zuienkerke gaat het naar de monumentale schuur van TER DOEST. Hierna volgt een bezoek aan het Poldermuseum van Heist. In Oostkerke maken we kennis met onze zustervereniging Sint-Guthago en we besluiten met een bezoek aan Damme.

Inschrijvingen te zenden aan de secretaris J.B. Dreesen, Rode Kruisstraat, 4, 8400 Oostende vóór 1 juni 1976. Details in verband met de reis, de voeding en de prijzen zullen ter gelegener tijd aan de inschrijvers overgemaakt worden. Ook niet leden zijn van harte welkom. Om de tocht te kunnen organiseren moeten we op minstens 40 inschrijvingen kunnen rekenen.

J.B. Dreesen

OPENINGSDAGEN VAN HET HEEMKUNDIG MUSEUM.

Paasverlof : van zaterdag 3 tot en met zondag 25 april van 10 tot 12 uur en van 15 tot 17 uur. (De dinsdagen niet).

Pinksterverlof : van zaterdag 5 juni tot en met maandag 7 juni.

Zomerverlof : van zaterdag 26 juni tot en met maandag 20 september.

Alsook iedere andere zaterdagochtend van 10 tot 12 uur.

G.V.

KAREL JONCKHEERE 70.

Op 9 april 1906 werd Karel Jonckheere geboren. "De Plate" houdt er aan hem ter gelegenheid van zijn 70ste verjaardag van harte geluk te wensen en zoals men met Nieuwjaar zegt "en nog vele jaren Karel !". Bij de presentatie van de film Karel Jonckheere op 25 maart j.l. in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel was Jonckheere voor een in massa opgekomen publiek (circa 1400) weer op zijn best.

"Ik ben gelukkig 70 te worden, dan is men weer de jongste van de zeventigers en niet meer de oudste van de zestigers".

"Ik beleef veel plezier aan mijn dood. Men laat mij de keus. De burgemeester van Rijmenam biedt mij een plaats op het ereperk van mijn huidige woonplaats, Oostende vindt dat ik die eenzame James Ensor, bij wie ik destijds iedere derde woensdagnamiddag van de maand op bezoek ging, op het kerkhof te Mariakerke moest gaan gezelschap houden. Eens schreef ik dat ik wenste dat mijn dode lichaam verder door de golven zou gedreven worden, waardoor men een zeemansbegrafenis wil in het vooruitzicht stellen en tenslotte is er een rijke dokter welke een belegging deed in 9 kunstenaarsgraven te Mont-Saint-Aubert en die meent dat ik hem het genoeg niet kan ontzeggen om daar begraven te worden". Vermits U terug de jongste zijt, Waarde Stadsgenoot, LAAT ZE ALLEMAAL ZO LANG MOGELIJK WACHTEN !

O.V.

BELANGRIJK BERICHT VANWEGE DE OPSTELRAAD VAN "ONS HEEM"

Er wordt ter kennis gebracht dat voor de dertigste jaargang (1976) van "Ons Heem" twee speciale afleveringen worden voorzien. Het tweede nummer zal aan Heemtaal gewijd zijn en het vijfde nummer zal handelen over Snoepgoed. Bijdragen en sprokkelingen voor deze thematische nummers worden ingewacht bij Verbondsvoorzitter drs. T.J. Gerits, Abdijstraat, 1, 3281 Averbode.

Inmiddels wordt ook gewerkt aan speciale afleveringen, die gewijd zullen zijn aan Volksmeubelen (inzendingen : Eindopsteller A. Lowyck, Lege Weg 20, 8200 Brugge 2 - Sint-Andries) en aan Bijenteelt, honig en kaarsen (inzendingen : Verbondsvoorzitter drs. J.T. Gerits, Abdijstraat, 1, 3281 Averbode.

TE NOTEREN PUBLICATIES.

De Vereniging voor Vreemdelingenverkeer te Koksijde heeft een reeks brochures gepubliceerd die zowel de heemkundige als de toerist kunnen interesseren.

Deze kunnen besteld worden door storting van het overeenkomstig bedrag op de P.R. van de V.V.V., Gemeentehuis, 8460 Koksijde, n. 000-0089650-22. Zijn verschenen :

Houtland I autoroute	30 F.
Koksijdse veldwachters 1799-1974 :	30 F.
Koksijde kust-, strand- & paardevisserij :	30 F.
Eerste kennismaking met strand te Koksijde:	30 F.
Plantengroei in de Koksijdse Doornpanne :	30 F.
Koksijde, van zilvermeeuw tot wielewaal :	30 F.
De IJslandvaarders van de westkust	50 F.

O.V.

DE OOSTENDSE OESTERBANKEN IN DE TWEEDE HELFT VAN DE 18e EEUW.

Enkele tijd geleden werd mijn aandacht gewekt door een artikel van Mevrouw Hilda Coppejans-Desmedt, thans Departementshoofd van het Algemeen Rijksarchief, over "De Oesterbanken van Oostende. Een voorbeeld van economische interventie-politiek in de 18e eeuw" ; (in : Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis, dl 29, 1951, blz. 496-512). Haar studie is boeiend en oorspronkelijk, want gebaseerd op materiaal uit het archief van de Raad van Financiën, bewaard in het Algemeen Rijksarchief te Brussel. Enkele uittreksels zullen onze lezers spoedig overtuigen :

(...) Tot in 1765 was men in de Oostenrijkse Nederlanden voor de aankoop van oesters uitsluitend op de vreemde aangewezen. Het waren hoofdzakelijk Zeeuwse, en in mindere mate Engelse en Franse oesterkwekers, die hier als leveranciers optraden. Toen reeds mocht het verbruik van bovengenoemd voedingsproduct in onze gewesten aanzienlijk heten (...). Het moet dus geenszins verwondering baren, dat enkele particulieren uit de Oostenrijkse Nederlanden, die het uitbaten van de oesterbanken naar het voorbeeld van de Zeeuwse ondernemers, als een zeer winstgevend bedrijf hadden leren kennen, het plan opvatten dergelijke kwekerijen op onze kust aan te leggen (...)

Enkele kapitaalkrachtige personen uit Gent brachten een vennootschap tot stand, met als directeur van de onderneming een oud zeekapitein, een zekere Constantijn Clays. Vanaf dat ogenblik stond de vennootschap bekend onder de benaming "Constantijn Clays en Compagnie". Op 1 mei 1765 sloten zij met Jacques van Zuylen, heer van Garsbeke, als eerste commies van de Sint-Catharinapolder bij Oostende, een pacht af, waarbij hun een oppervlakte van 1327 roeden, hetzij ongeveer 2 ha. grond in de onmiddellijke nabijheid van Oostende in cijns werd gegeven (...)

De kleine oesters werden in Engeland, meer bepaald te Colchester aangekocht en met visserssloepjes naar Oostende overgebracht. Daar werden ze in de banken geplaatst tot ze volgroeid en dus geschikt waren voor het verbruik (...) De Raad van Financiën kende op 1 juli 1765 aan de maatschappij een exclusief octrooi voor de duur van vijftien jaar toe (...)

Aanvankelijk bedroeg de voortbrengst 150 à 160 tonnen per week (...) De oesters afkomstig van haar kwekerij werden zowel in Vlaanderen als in Brabant, Luxemburg, Luik, Lorreinen, ja zelfs tot in het gebied van Trier, de Opper-Palts, Mainz en Straatsburg verkocht...

Ziedaar enkele grepen uit het begin van het artikel. Wie het verder verloop wil kennen, wordt verwezen naar de tekst in bovengenoemd tijdschrift.

E. Smissaert

AANVULLINGEN OP DE BIJDRAGE VAN E. DE TAEYE OVER "DE BUSKRUIT-
ONTPLOFFING TE OOSTENDE OP 19 SEPTEMBER 1826" (Ostendiana II, 1975)

Op blz. 121 citeert E. DE TAEYE :

"Het grootste gedeelte van het ontploffingsmateriaal nam een zuidoostelijke richting, zodat de stad van veel uitslaande puinstukken gespaard bleef".

Als aanvulling wil ik nog de legende vermelden die de Oostendenaars lieten "circuleren" :

"Op dag ogenblik (van de ontploffing) wierd O.L.Vrouw gezien boven het "poudermagazijn" zeggen de eenen, anderen zeggen dat ze gezien werd in de poorten van het magazijn, haren moederlijken mantel openhoudende, al dan kant van de stad, om de stad te bevrijden van geheel vernietigd te worden".

De overlevering werd lange tijd overgeheveld van generatie op generatie en men vergat er nooit bij te vertellen dat het echt waar was want "het kwam van menschen die zegden dat zijn O.L.Vrouw met hun eigen oogen gezien hadden". Dit alles als we de tekst van de brief van Cr. MENEGHEER, gericht aan de Zeer Eerweerde Heer Kanonik A. DUCLOS mogen geloven (1).

V. DE MONTMORENCY schreef in het jaar 1881 een korte tekst over het voornoemd gebeuren. (2). Het geheel dient met een korreltje zout genomen te worden. De aanvangslijn stemt reeds tot nadenken wat betreft de echtheid van het stuk. Wij citeren :

"Dat is hier geene legende of uitvindsel. Ik heb het mijnen vader hooren vertellen, die het gezien had". Zijn vader was soldaat en stond op de dag van het gebeuren schildwacht aan de poort van het "poudermagazijn". Om tien uren werd hij afgelost door een "wapenmakker". Tien minuten later was hij bezig zijn "kapote" voor het venster in het wachthuis op te rollen, toen hij eensklaps een "vervaarlijken slag hoorde", "de ruiten van het wachthuis vloogen in stukken, en de glasscherven in vaders aangezicht. Of hij keek !". Vervolgens maakte hij zijn eerste gevolgtrekkingen : "Men denkt dat de officier, die dienst deed in het magazijn, omgekocht voor eene groote somme geld, door vijanden der Hollandsche regeering, het poeder zal in brand gesteken hebben".

- Wat wij hier wel wenschen op te merken is dat de "Ollanders" niet in het hart gedragen werden door de Oostendenaars, met uitzondering van een "kleine minoriteit welke orangistisch gezind was -.

Dit zal later n.l. op 30 september 1830 toen de Hollanders Oostende ontruimden, duidelijk naar voor komen.

Wat gebeurde er nu met de schildwacht die "vader soldaat" afgelost had ? "Die werd wel vijfhonderd meters ver gesmeten en daar tegen eene poort verbrijzeld". De fourier die op het ogenblik van het gebeuren in de kazerne (aan het zuideinde gelegen) samen was met een sergeant, beleefde een waar wonder. Hij werd met schrikkelijk geweld door het zware dak geslingerd, en wel tweehonderd stappen vandaar, nedergezet - dat is het rechte woord - zonder ook het minste letsel bekomen te hebben" !

(1) Brief opgemaakt te Oostende, den 26 september 1886. (Rond den Heerd, 1886, p. 355)

(2) Eene ontploffing (Rond den Heerd, 1881, p. 396-397)

- ... "De fourier, een Hollandsche protestant, geloofde echt aan een wonder. "Ik heb onder den mantel van Onze-Lieve-Vrouw gezeten en zij heeft mij beschermd vertelde hij met aandoening, en dit geloof was bij hem zoo sterk, dat hij zich liet dopen, en een voorbeeldig christen wierd".

De sergeant kwam er slechter van af : "Die werd verpletterd en zijn lichaam in stukken getrokken, als had het in de raderen eener machine gezeten". Denk nu niet dat de kous hiarmede af is.

"Een zieke soldaat, lag op eenigen afstand van het magazijn, langs de vesting op eenen bank te slapen (sic). Een zware steen ploft met een groot geweld op de zitplank neder, en de soldaat ... is verpletterd, meent gij ? Neen ! Door een alleraardigst toeval, rolt de man van de plank naar beneden de vesting, ongedeerd ! Maar het scheelde ook weinig of hij kwam van den drop in den regen ; want hij was bijna in het water gerold. De plank was door het geweld van den val van den steen, bijna twee voet'n diep in de aarde "gepraamd".

Ik zegde daar zooveen een zieke soldaat, inderdaad, zegt vader, de vent had voordien hevig de koorts, en nu was zij verdwenen !

- ... "De kapitein had ook al een aardig geval ! Wie zou er op zulke stonden, al niet eens in verlegenheid geraten. Een kapitein gelijk een ander ! Nu, de "epaulettendrager" zat uit tijdverdrijf, of uit simpel vermaak, ik weet het niet heel juist, te visschen. Hij hoort den ver-vaarlijken slag, keert hem om en ziet eene wolk steenen op hem afkomen. Bliksemsnel bukt hij ! ... en dat is zijne redding. De steenen ploffen voor zijne voeten in het water. Of hij een weinig bespat werd en zei vader niet, doch men zal wel geene redevoering houden, om het tegen-deel te bewijzen.

Volgens de schrijver waren de meeste officieren "Ollanders" en de Belgen "simpele soldaten".

Dat het aantal slachtoffers betrekkelijk klein was in vergelijking met de kracht van de ontploffing wijdt de schrijver aan het toeval dat "de soldaten juist gedaan hadden met hun soep in de kazerne te eten". Als men nagaat dat de ontploffing even na 10 uur gebeurde, dan valt toch direkt op, het ongewoon tijdstip van de dag om soepbedeling te houden. Wat ons echter meer interesseert is wat er met de soldaten gebeurde, doch hier laat onze vriend V. DE MONTMORENCY ons in het duister. Wanneer wij onderstaande passage uit het vervolg lichten dan kunnen onze brave soldaten niet ver van de plaats van het onheil geweest zijn als men het op de afstanden, welke men op het "Hazegras" diende af te leggen.

"Op het Hazegras, een goed kwart uurs (sic) van de plaats van de ramp, stond en staat nog eene zoutkeet waarvan de zware gewelven "geborsten" waren door den slag. En 'k geloove die scheuringen zijn in de gewelven nog te zien".

Of vader DE MONTMORENCY waarlijk "schildwacht" gestaan heeft voor het "poudermagazijn" blijft een open vraag, maar dat het geheel een aardig stukje "soldatenjargon" is welke hij zijn zoon opdiste, daar twijfelt zeker niemand aan. Wat betreft de slachtoffers konden wij onderstaande teksten terug vinden, voortkomende uit "den Kerkregister van Oostende".

.../...

21 Septembris 1826 (Sepultus est)
cum missa quivam est.

1. Bernardus MULDER, filius Heurici Rotterdams et Maria Elisabethae Morkel obiit 19 Septembris aetate 49 Annorum, hic miles et sequentes occisi sunt explosione terrigili pulveris bellici 11 Septembris hujus hac in urbe. 21 cum missa quivam miles.
Bernaert MULDER, sergeant 3e bataillon 6e afdeling Infanterie.
2. Petrus MORELS, filius Josephi ex Thieghem et Mariae Josephae Vanden-berghe, occisus est 19 hujus aetat 22 ann. et 8 mensium. 21 cum missa quivam miles.
Pieter MORELS, fuselier 3e bataillon, 6e afdeeling Infanterie.
3. Josephus DE LAET ex Melsele, filius Pauli et Joanne Franciseae Vleminck occisus est 19 hujus aetat 29 ann 21 quidam miles.
Joseph DE LAET, fuselier 3de bataillon, 6e afdeeling Infanterie.
4. Josephus Leopoldus GEERAERT ex Roosebeke, filius Caroli et Barbarae Theresiae Thorre, occisus est 19 hujus medio undecimae ante merid aetat 26 ann et fere 9 mensium 21 quidam miles.
Joseph GEERAERT, kannonier.
5. Petrus NAGLER ex Oberkempfen (... van Aberkempten) in Austriaca, filius Johannis et Mariae Lagnen occisus 19 hujus aetat 37 annorum et 2 mensium 21 quidam miles.
Petrus NAGLER, fuselier, 3de bataillon, 6e Afdeeling Infanterie.

Schipper

MONUMENTENZORG.

In de reeks monografieën "Leefmilieu nu", (Uitgeverij De Nederlandsche Boekhandel. Prijs 395 F.), verscheen een belangrijke studie over "Monumentenzorg" geschreven door Ir. Arch. A. De Naeyer.

Naast de historiek van de Monumentenzorg, komen in de talrijke hoofdstukken heel wat aspecten aan bod die de heemkundigen, gezien het boek in zeer vlotte stijl is geschreven, met de grootste interesse zullen lezen, zoals de "Algemene principes uit de theorie van de monumentenzorg" en de "Juridische aspecten van de monumentenzorg".

De indeling die de auteur maakt over de verschillende waarden die elk monument vertegenwoordigt lijkt mij zeer interessant : a) De wetenschappelijke waarde ; b) De esthetische waarde ; c) De maatschappelijke waarde ; d) Utilitaire en economische waarde ; e) Bijkomende waarden bij de historische stedelijke landschappen.

Hij vestigt ook de aandacht op het feit dat Nederland spoedig ingezien heeft dat het ook zogenaamd "jonge" monumenten moest klasseren (uit de periode 1900-1940). De auteur haalt op blz. 93 een passage aan uit het werk van John Ruskin : "Seven lamps of architecture" dat in 1943 verscheen. Wij nemen dit eens ter bezinning over :

"Het kunstwerk en dus ook de monumenten, behoren deels aan hen die ze gebouwd hebben, en deels aan alle generaties die ze na ons zullen aanschouwen. De doden hebben er nog hun rechten op en wij hebben niet het recht om hetgeen overschiet van hun verwezenlijkingen te vernielen... Wijzelf zijn vrij datgene wat wij gebouwd hebben weer af te breken, maar dat wat andere mensen geschapen hebben ten koste van hun kracht, rijkdom, leven, behoort hun toe. Hun rechten verdwijnen niet met hun dood."

O.V.

CULINAIRE FOLKLORE - TOTJES EN TOTTEN.

Het is opvallend hoe in de laatste jaren de TOTJES en de TOTTEN om zo zeggens van de KAAI verdwenen zijn. Vroeger werden deze delicatessen bijna uitsluitend in zee gedroogd. Tegenwoordig gebeurt dit (meestal enkel nog op bestelling vertelde men mij in een Nieuwpoortse vis-drogerij) door middel van ventilatoren. Nog een illusie die we armer zijn. Wat men te Oostende TOTJES noemt zijn in feite gedroogde wijtingen. Gedroogde TOTTEN daarentegen zijn kleine schelvisjes van een maat die men te Oostende "van drie in een kilo" noemt (de soort vis die in het Antwerpse BRAADSCHELVIS heet).

De Oostendenaar heeft een voorkeur voor TOTJES, terwijl de TOTTEN eerder aan de "vremde-étrangers" of op kermissen aan de man worden gebracht (tot zelfs ver in land want zo wordt bijvoorbeeld te Gent en te Merelbeke een gedroogde tot een KABONUS genoemd.)

Goed gedroogde TOTJES zijn keihard en worden door rasechte Oostendenaars met een scherp zeemansmes afgepulkt en in kleine dunne reepjes verorberd. Dit stelt natuurlijk problemen voor mensen met een vals gebit. Om hen deze delicatessie niet te ontfagen, kan men de TOTJES 's avonds in een vochtige doek draaien. 's Anderendaags zijn ze dan zacht genoeg om ook door mensen met een dentaire handicap genuttigd te kunnen worden.

Opgetekend in de Lentemaand van het 1976 uit de mond van mensen die het konden weten.

J.B. Dreesen

NOG OVER OVENKOEKEN.

In aansluiting met de bijdrage van Jan Dreesen over ovenkoecken, verschenen in "De Plate" van januari '76, herinner ik me nog hoe deze door de Middelkerkse "hoveniers" gebakken werden.

Deze koecken werden in de "bakoven" of het "ovenkot", welke totaal afzonderlijk van het boerderijtje gebouwd was, tesamen met het brood gebakken.

Naast het brood bakte men in blikken patelen soms ook nog koekebrood. De ovenkoecken bakte men meestal op vraag van de kinderen, die deze met smout besmeerd 's avonds opaten.

De bakking gebeurde op "bakkerskolen" (houtskool). De ovenstenen moesten rooskleurig zijn. Het brood werd er uitgehaald met een "loete-ijzer". De as van de houtskool verwijderde men met een "ovenpale".

Zoals ik hoger zegde had het ovenkot geen rechtstreekse verbinding met het woonhuis. Daarom gebruikte men het soms ook om er het eten voor de varkens in te koken of de vuile was in af te koken.

De Duitsers lieten gedurende de laatste Wereldoorlog al deze gebouwen die dicht bij de duinen stonden afbreken. Toen de hoveniers ze na de oorlog heropbouwden, was er van de bakoven geen spraak meer, want zij bakten niet meer zelf hun brood. De oorlog had deze huiselijke traditie doen verdwijnen. En aldus ook de naar gebrand houtsmakende ovenkook.

A. Vilain-Everaert

Het "BOSJE" = Ons "BOSJE".

Tijdens een verblijf te Oostende in de zomer van 1885 kregen de ideeën van Leopold II in verband met een groot openbaar park te Oostende vaste vorm. In brieven aan de minister Beernaert, een geboren Oostendenaar, en de burgemeester van Oostende zette hij zijn zienswijze hierover uiteen. Door zijn tussenkomst kreeg de stad 27 hectaren gronden, die gelegen waren tussen de spoorweg en het kanaal naar Brugge, van de Staat ten geschenke op voorwaarde dat ze zouden gebruikt worden voor een stadspark.

De werken, die onmiddellijk na de schenking werden aangevat, naar de plannen van architect "KEILIG" werden in de zomer van 1892 beëindigd. Het park kreeg de naam van de koningin "MARIA-HENDRIKA".

Onder impuls van Leopold II had de stad ondertussen, meestal op stadsgronden, de Koninginnelaan doorgetrokken van het Maria-Hendrikapark naar de Zeedijk (tot aan de Koninklijke Villa).

In 1895 verkreeg Leopold II nogmaals dat de staat 12,5 hectaren staatsgronden aan de stad schonk om het park te vergroten. De koning voegde hierbij een tiental hectaren die hij persoonlijk had aangekocht en aan de stad overdroeg met het doel het park nog te verruimen. Hierdoor was het Maria-Hendrikapark aangegroeid tot ongeveer 50 hectaren, een prachtig geheel dat door heel wat steden benijd werd.

Ondanks het feit dat de gronden voor het park geschonken werden kostten de werken toch nog altijd aan de stad een kleine 430.000 F. waarin Leopold II echter achteraf uit eigen zak voor 150.000 F. tussenkwam. Tussen de twee wereldoorlogen groeide en bloeide het "BOSJE" dat het een aard was. Het maakt de trots uit van de Oostendse gemeenschap.

Tijdens Wereldoorlog II kapten de Duitsers zomaar eventjes 16.000 volgroeide bomen uit het Maria-Hendrikapark, die ze gebruikten voor hun Rommelasperges op onze kust. Door de goede zorgen van de beplantingsdienst werd dit verlies echter na de oorlog door nieuwe aanplantingen zoveel mogelijk goedgeemaakt.

In de vijftiger jaren werd een eerste aanslag gepleegd op de gronden van het Bosje. Langs de dreef met een zeer typische volksnaam werden een reeks villa's gebouwd. Deze bouwwoede werd voortgezet met de verkaveling van de "Soldatenberg". En geleidelijk werd aan de oppervlakte van het Bosje geknaagd. Men plaatste de nieuwe watertoren middenin, asfalteerde banen en wegels, betonneerde de dijken van de vijvertjes en gaf toelating tot oprichting van, enkele, o, zo kleine gebouwtjes, die achteraf dan te klein bleken te zijn en vergroot moeten worden.

Op dit ogenblik blijven er van de 50 oorspronkelijke hectaren nog 24 over,

Hierbij rekenen wij dan ook nog als park de reeks villa's die aan de Zuidoostkant langs de voordien niet genoemde maar befaamde Vrijerswegeltje werden gebouwd. Momenteel wordt het Bosje voornamelijk aan de Noorderkant bedreigd.

Hier wordt door de uitbater van de inrichting aldaar op een stelselmatige wijze het zogenoemde eilandje van alle groen ontdaan. Hopelijk wordt door het stadsbestuur het nodige gedaan om aan deze verwoesting een einde te stellen en verplicht zij de verantwoordelijken tot herstelling van de schade.

Laat ons dit hopen, want ondanks de ligging aan zee blijft het Bosje net als het Leopoldpark en het Wellingtonterrein een long voor onze stad.

J.B. Dreesen

HET "BOSJE,, = ons "BOSJE,,

OESTERPUTTEN TE OOSTENDE.

In verband met artikels verschenen in het 6de en 7de nummer van "De Plate", zou ik graag hiernavolgende rectificaties naar voren brengen.

Allereerst n.a.v. François Musin. Het "Pavillon des Dunes" lag niet zoals N. Hostyn en R.H. beweren aan de westzijde van de havengeul maar wel aan de westkant van de stad, op de huidige Albert I Promenade, op de gronden van het vóóroorlogse "Splendid Hotel".

Hier had de kunstschilder François Musin op 8 juni 1852 een stuk duingrond van 13.168 m2 vanwege het Ministerie van Openbare Werken in concessie gekregen, waarop hij in hetzelfde jaar het eerste houten paviljoen liet oprichten dat aan het weststrand werd gebouwd. Dit eerste hotelrestaurant werd reeds in 1852 in huur genomen en uitgebaat door Constant Beerblock. Ik twijfel er sterk aan dat Fr. Musin er woonde, vermits hij eind 1852 reeds te Brussel was gedomicilieerd.

Bij de grote stadsvernieuwing van 1875-1880 werd dit paviljoen in 1877 door een Brusselse handelaar Emile De Pachtere opgekocht, die in 1879 het gebouw liet afbreken.

De verwarring bij de localisatie van het "Pavillon des Dunes" spruit wellicht voort uit het feit dat er aan de westzijde van de geul ook een paviljoen en oesterput Musin bestond van 1848 tot 1885. Dit paviljoen werd echter nooit uitgebaat door de kunstschilder maar wel door zijn vader en later door zijn broer, Auguste.

Vader François Constant Musin stond te Oostende bekend als "particulier" en als "apprêteur de poissonniers". In 1832 begon hij aan de oesterteelt in de grachten van het hoornwerk op de oostkant van de geul. Op 5 juni 1846 kon hij vanwege de Belgische Staat een terrein van 3.812 m2 in huur krijgen op de westkant van de geul. Hier legde hij in 1848 een oesterpark aan en richtte hij een restaurant op.

Beide lagen echter niet zoals R.H. het beweert "nabij de oude vuurtoren". Zij waren genesteld tegen een naar het westen inspringende bocht van de Kanonnendijk, achter een late dekkingswal die nagenoeg tussen het verlengde van de Langestraat en de Nieuwstraat aan de huidige Visserskaai inlag.

Na de dood van zijn vader in 1849 liet François Musin zijn aandeel in het bedrijf over aan zijn broer, Auguste, die het geheel als hotelier ging beheren. Zijn broer, Eugène, kandidaat-notaris te Oostende verkocht op 21/1/1857 zijn aandeel in dit eigendom aan de schatrijke brouwer, Gabriel Jean.

Bij de stadsontmanteling in 1867 werd theoretisch een einde gesteld aan de grondconcessie verleend in 1846. Tevens werden plannen ingediend, om de kanonnendijk recht te trekken tussen de oude vuurtoren en het nieuw dok aan de Visserskaai, om, op of bij de oesterput Musin een zwemschool of thermencomplex te bouwen. Auguste Musin kwam te sterven. De uitbating van het bedrijf viel stil. Het restaurant werd bouwvallig, de oesterput slibte op. Marie van Glabbeke, Weduwe van Auguste Musin verkocht dan ook op 5 augustus 1875 het haar nog toebehorende aandeel aan Edouard Jean. Zo kwam het ganse bedrijf in het bezit aan de familie Jean. De benaming werd gewijzigd. Van nu af aan sprak men van de "oesterput Jean". Edouard Jean liet het geheel wat opknappen. Door het rechte trekken van de kanonnendijk, het vervangen van het gammel geworden "geneverbrugje" door een

.../...

dijk naar het westerhoofd in 1881 werd de oesterput Jean meer en meer geïsoleerd. Bij de uitbreidingswerken van de open visserskom naar het noorden in 1885-1886 verdween dit overbekend stemmig Oostends hoekje definitief uit het stadsbeeld.

OESTERPUTTEN IN OOSTENDE (nr. 7, pag. 7).

Het is heel natuurlijk dat de oesterputten Royon-Hertoghe niet meer in 1902 werden vermeld, vermits deze niet meer bestonden. De Heer Halewijck verwijst trouwens zelf in zijn artikel op de verkoop van deze bedrijfsgronden aan Leopold II in 1895.

Het geheel van deze uitbating waarbij naast de oesterput ook een houten paviljoen, het "Pavillon du Rhin" of "Hotel du Rhin" moet gerekend worden lag te paard op de huidige Parijsstraat die bij K.B. van 17 januari 1898 werd aangelegd door het oesterpark dat in april 1898 werd afgebroken en gedempt.

Daniel FARASYN

- - - - -

DE GESCHIEDENIS HERHAALT ZICH IN DE KABELJAUWOORLOG.

De Engelse vissers zijn op dit ogenblik voor de zoveelste maal verontwaardigd dat IJsland zijn territoriale wateren, ter bescherming van de visstapel, uitbreidt en roepen de bescherming in van de Navy tegen de IJslandse onverlaten.

In het begin der zestiende eeuw hadden de Hollanders mondeling toelating bekomen om tot op 28 mijl afstand van de monding van de Firth of Edinburg te vissen, wat ze ook deden.

Dit verdriette evenwel King James V die oorlogsschepen stuurde om de Hollandse vissers het vissen op deze plaats te ontzeggen.

Er werden zodanig veel Hollanders aangehouden dat King James V een groot vat vulde met hun koppen en dit naar Holland stuurde, waarbij hij eerst zorgvuldig de namen van de vissers met een kaartje op hun hoofd liet aanbrengen.

(uit een oud Engels handschrift, aangehaald door Mackenzie in "History of the Outer Hebrides", 1903).

Dat was nog wat anders dan de netten doorvaren zoals de IJslandse visserijwachtschepen nu doen.

J.H.K.

- - - - -

ERRATA.

In het vorig nummer slopen een paar storende fouten, o.a. het Museum dat natuurlijk met Pasen open is in april i.p.v. maart.

In verband met het Fort Napoleon lezen we dat de Franse keizer in 1903 havenhoofden liet oprichten, wat natuurlijk 1803 moet zijn en bij het artikel over het "Bootje in den Hof" moeten we de naam A. Vandermeulen-Demeester lezen en niet A. Vermeulen-Demeester.

Tenslotte moet Kinsjasja als geen juiste spelling aanzien worden, wel Kinshasa.

O.V.

NOG OVER DE MUSIN'S.

Vanwege de Heer Walter DEBROCK, Voorzitter van de Vrije Universiteit te Brussel, ontvingen wij volgend vriendelijk schrijven :

"In verband met de artikels over Musin in "De Plate", wens ik U te melden dat ik onlangs op de Oude Markt te Brussel een geïllustreerd boekje kocht getiteld : "La pêche nationale belge". 16 planches coloriées avec texte explicatif, par François Musin et Auguste Musin, artistes-peintres, uitgegeven bij Société anonyme de Litho-Peinture, 9, rue du Boulet, Bruxelles, zonder datum.

Het werkje richt zich tot de kinderen, met een niet getekend "avant-propos" en een commentaar "Nos pêcheurs et nos poissons à travers les âges", getekend door Karel Sneevoet. De gekleurde platen geven visserij-methoden aan en tevens tabellen met vissen en schelpen, telkens met commentaar. Op de achterzijde van het boekje staat een publiciteit afgedrukt met als tekst : "La pêche nationale belge", 10 grands tableaux coloriés (mesurant 85 centimètres X 62 centimètres), avec texte explicatif par MM. François & Auguste Musin, artistes-peintres. Prix : 50 Fr. Zowel het boekje als die platen schijnen mij bestemd te zijn geweest voor schoolgebruik.

- - - - -

NATUURBESCHERMING.

Er roert iets in Europa. Langzaam maar zeker. Zo hoorden we voor een paar weken in de dagelijkse commentaar van Cartier op Radio Luxemburg over de milieubescherming of er eens geen dag zal komen dat men ook de zonsondergang zal moeten klasseren. Met de ongelooflijke wanorde (in dat geval in Frankrijk) van de hoogbouw in de meest liefstallige streken rondom de steden heeft men betondozen zien verschijnen die al het poëtisch van de kim, de horizon, de ondergaande zon wegneemt.

Thans in in België -voor de eerste maal- bij Koninklijk Besluit (Staatsblad van 24 maart 1976) een lijst verschenen van beschermde in het wild groeiende plantensoorten. In deze lijst treffen we aan : zeewinde (liseron des dunes), blauwe zeedistel (panicaut dez dunes), strandduizendguldenkruid (erythrée du littoral), zee kraal (salicornes), enz. Deze lijst omvat 74 in het wild groeiende planten die door de niets ontziende mens met totale uitroeiing worden bedreigd. Denken we maar even aan de blauwe zeedistel (of duinedistel) die door de dagjestoe-risten afgeknakt worden om ze mee te nemen, maar dan ergens op de par-kings van de Koninklijke Baan weggeworpen liggen.

O.V.

- - - - -

HOEVENROUTE.

Vergeet niet geregeld een namiddagje in uw eigen streek door te brengen. Neem dan eens rustig de Hoevenroute, U zult het zich niet beklagen ! De wegaanduiding, via de zeshoekige signalisatieplaten is zeer duidelij-
lijk. U kunt in het Officieel Bureau voor Toerisme, Wapenplein, Oostende gratis een keurige beschrijving van de reisroute verkrijgen.

O.V.

VOORSTEL VAN DECREET TOT BESCHERMING VAN DE NAMEN VAN DE
OPENBARE WEGEN.

In de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap werd door Volksvertegenwoordiger Alfons LARIDON op 14/11/73 een voorstel tot bescherming van de straatnamen ingediend.

Wij vinden het oprecht de moeite de eerste paragrafen uit de toelichting hier over te nemen :

"De wet beschermt sommige categorieën van eigennamen namelijk die van personen.

De familienaam is in beginsel onveranderlijk. De wet laat de Koning slechts toe hem te veranderen op aanvraag van de belanghebbende en mits een rechtmatig en ernstig motief wordt aangevoerd.

Maar de geografische namen genieten niet allemaal een dergelijke bescherming. Terwijl de namen betreffende het reliëf en die van de waterlopen uiterst vast zijn en de gemeentenamen geen moeilijkheden opleveren, is er toch een categorie die ons inziens dient gereguleerd te worden : die betreffende openbare wegen.

Het geven van namen aan nieuwe straten levert geen moeilijkheden op.

Alhoewel die namen niet altijd juist gekozen zijn, is er geen reden om aan de gemeenten sommige verplichtingen dienaangaande op te leggen.

Dit is niet het geval wanneer aan een bestaande straat een nieuwe naam gegeven wordt. Die nieuwe naam is dikwijls die van een plaatselijke grootheid, welke misschien na enkele generaties zal vergeten zijn. Ons inziens beschikken de gemeenten over ander middelen om dergelijke personen niet te vergeten : een standbeeld, een herdenkingsplakket, enz.

De namen van de openbare wegen zouden slechts wegens uitzonderlijke redenen gewijzigd mogen worden. Verschillende argumenten van ongelijke waarde pleiten voor die stabiliteit.

Niettegenstaande zijn banaliteit, kan een naam soms helpen zich te lokaliseren (b.v. Kerkstraat, Torhoutsesteenweg, ...). Een belangrijker argument is dat de inwoners de oude naam gewoon zijn. De naamsverandering kan ook moeilijkheden met zich meebrengen, b.v. in kadastrale en hypothecaire aangelegenheden. Die verwarring kan tientallen jaren duren.

Een laatste vaststelling is dat een belangrijk gedeelte van de geschiedenis van de gemeente in de straatnamen weerspiegeld wordt. Daarbij zijn sommige namen van belang voor de studie van het dialect of de taalkunde.

Daar waar de Commissie voor Monumenten en Landschappen zeer nauwgezet over de stenen herinneringen van het verleden waakt, is het nodig dat ook de straatnamen, in feite taalkundige "monumenten", tegen ieder "vandalisme" worden beschermd".

"De Plate" meent te weten dat dit voorstel reeds in een Commissie is besproken geworden en dat het er naar uitziet dat binnenkort dit zeer noodzakelijk decreet er door zal kunnen gehaald worden.

O.V.

- - - - -
HET LOODSWEZEN.

Het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge publiceerde in het nr 1-2 (1975) van zijn tijdschrift een zeer belangrijke studie "Brugge en de organisatie van het loodswezen in het Zwin op het einde van de 15de eeuw." door Roger Degryse, (blz. 61-130). Te verkrijgen mits storting van 300 F. op Postrek. nr. 1079439 van het Genootschap voor Geschiedenis te Brugge.

O.V.

DE KONINKLIJKE GALERIJEN.

In "L'Echo d'Ostende" van 22.7.1936 troffen we een artikel aan over de Koninklijke Galerijen. We vertalen uit dit opmerkelijk stukje enkele passussen zo getrouw mogelijk.

"Sinds geruime tijd werd de noodzakelijkheid van de galerijen niet beter aangetoond dan gedurende de laatste weken. Dit ingevolge het zeer slechte weer welke over Europa heerst en waaraan onze badstad niet ontsnapt. Het succes van deze galerijen is zo groot dat op sommige dagen alle banken over de ganse lengte bezet zijn en we vragen ons af wat Oostende zou zijn moest het dit mooie geschenk moeten missen dat koning Leopold ons schonk, maar ook wat hij vandaag zou zeggen moest hij zien in welke staat onze galerijen nu verkeren !".

"Onze galerijen zijn niet onderhouden, de banken zijn vuil en zonder verf, sommige ruiten sinds maanden gebroken zijn nog niet vervangen...".

"Indien dit blijft duren, de galerijen zullen binnenkort niets meer te kort hebben om aan een vervallen paleis te gelijken...".

Na nog een scherpe aanval op Ostend Thermal eindigt dit artikel met de volgende zin :

"De twee groene hoekjes ten oosten en ten westen van de Thermen moeten eveneens ter beschikking van het publiek blijven en men zou nooit enige constructie van welke aard ook mogen toelaten, zelfs geen Lido, die evenwel op de braakliggende gronden tegenover de Thermen zou kunnen aangelegd worden".

Dat was in 1936 ! En nu 40 jaar later ?

O.V.

GELZEN IN "NEPTUNUS".

In het maartnummer van het zeer voortreffelijk tweemaandelijks maritiem tijdschrift "Neptunus" lazen we de boeiende heemkundige bijdrage "Bede-vaartplaatsen van de Vlaamse vissers en zeelui" door W. Debrock, voorzitter van de Marine Academie van België. Deze vooral voor onze kust zeer interessante bijdrage zal door talrijke van onze leden, die W. Debrock's voordracht over dit onderwerp welke hij in oktober 1975 voor "De Plate" hield met vreugde begroet worden. Enkeligen hadden immers graag over de tekst van deze voordracht beschikt. Zij kunnen dit doen mits 40 F. te storten op rek. nr 001-0263740-73 van Neptunus/Oostende met vermelding maartnr Neptunus. Wie een jaarabonnement 1976 (6 nrs) verlangt stort 200 F.

In hetzelfde tijdschrift treffen we ook geregeld woorden aan i.v.m. de zeemanstaal. Deze reeks onder de titel "Woorden uit de zeemanskist" is samengesteld door J.B. Dreesen.

O.V.

PRENTKAARTEN.

De gewone oude prentkaarten, zelfs van vóór 1914, zoals het Kursaal, het strand, enz., kosten gemiddeld 10 à 20 F. in gespecialiseerde cartofiele handelzaken.

Thematieke onderwerpen kosten heel wat meer, zo zagen we te Brussel een prentkaart met Olieslagers naast zijn vliegtuig achteraan het Palace-Hotel voor dewelke men 400 F. vroeg. Te Gent verkocht men voor 100 F. een prentkaart van de Oude Werf.

O.V.

BEWUSTWORDING ... EEN VERWITTIGING AAN DE POLITICI ?

Er is zeker iets aan het veranderen in de publieke opinie. Meer en meer worden de mensen gesensibiliseerd door de natuurschending en de onverantwoorde afbraakwoede. Dit konden we vaststellen in de maandelijksse rubriek "Wie is wie in Oostende" die in "De Kinkhoorn" wordt gepubliceerd. De aan bod komende personen krijgen naast hun biografische vragen ook een vraag gesteld : "Wat zou U graag hebben dat te Oostende gebeurt ?".

We zijn zo vrij enkele antwoorden te noteren :

- Hubert BAETE, Directeur Rijksinstituut voor Technisch Onderwijs te De Panne : "Dat Oostende bewaard wordt. Dat wat meer dan 50 jaar oud is zo maar niet neergetrokken wordt om afschuwelijke flatgebouwen zonder enige esthetische waarde op te richten".
- Omer VILAIN, Stadsbibliothecaris : "Dat men stopt met van Oostende de betonstad van de Noordzee te maken, want ecologie is niet enkel de lucht die men inademt. Dat de Koninklijke Galerijen niet verder verwaarloosd zouden worden en dat de belofte het gebouw te laten klasseren eindelijk zou doorgedreven worden".
- Octaaf DEFOOR, Voorzitter van West-Vlaanderens Toneelbond : "Dat Oostende met zijn meer dan 70.000 inwoners en zijn internationale faam, zo spoedig mogelijk opnieuw een volwaardige schouwburg moge bezitten. Het mag er gerust een zijn als deze die voor enkele jaren de plaats heeft moeten ruimen voor een torengedouw en die een der beste schouwburgen was van het land."
- Godelieve DEPOORTER-DE COSTER, gemeenteraadslid : "Stop aan de hoogbouw en behoud van onze duinen. Meer groen en meer duinen".
- Roland DESNERCK, leraar en auteur : "Het behouden van wat aan vroeger herinnert, het behouden en uitbreiden van de duinen ... geen hoogbouw in het centrum..."
- Jozef KLAUSING, Zeevisserijdeskundige : "Dat men ophoudt met de onverantwoorde afbraak en smakeloze "wildbouw" waarbij men zelfs de natuur niet ontziet. Hierdoor verliest de stad haar silhouet en gaat ze lijken op tientallen andere steden in de wereld. De toeristen ontvluchten hun betonnen woestenijen om wat anders te zien ...".
- Theo VANHAVERBEKE, sportmanager : "Oostende is mijn stad en ik hou er veel van. Jammer dat er zoveel kemels van gebouwen de voorgaande en schone vervangen hebben ...".
- Raoul SERVAIS, Professor in animeerkunst en kineast : "Dat bij alle beslissingen van urbanistische aard of daar waar het stadsbeeld enigszins geïmpliceerd wordt niet alleen politieke mandatarissen, bouwpromotors en technokraten alle beslissingen nemen maar dat ook belangloze en kunstzinnige personen erbij betrokken worden. Dit zou verhinderen dat Oostende verder aftakelt en alle eigenschappen vertoont van een zeer onpersoonlijke stad."

.../...

Men heeft niet voldoende de oude gebouwen weten te appreciëren en wat de oorlog of de particuliere belangen hebben vernield is vervangen geweest door de meest anarchistische (in de pejoratieve zin van het woord) en ongeïnspireerde hedendaagse architectuur. (Het postkantoor van de geniale Gaston Eyszelinck is één van de zeer zeldzame uitzonderingen).

Het optrekken van het olimpisch zwembad gekneld tussen het Thermaal Instituut, de Koninklijke gaanderijen en het Koninklijk domein is een onvergeeflijke idiotie.

Het optrekken van torens zoals het Europacentrum, dat buiten alle menselijke proporties valt, heeft definitief de harmonieuze silhouet van het stadscentrum geschaad.

De problemen van stadsschoon zouden kollektief moeten aangepakt worden. Partikuliere eigenaars zouden moeten geïnformeerd en gesensibiliseerd worden door een campagne. De stad zou financieel moeten tussenkomen bij elke verfraaiing van oude gevels. (Tenzij dit reeds voorzien is, hetgeen ik sterk betwijfel).

Er zijn gelukkig nog enkele straten met "fin de siècle" huizen gaaf gebleven. Meestal vormen zij een stijlvol harmonieus geheel maar met een te grote verscheidenheid van materiaal of kleur. Een konsekwente aanwending van kleur zou die straten niet enkel oprissen maar tevens een stijlvol en origineel geheel bezorgen. De niet al te mooie maar toch typische neogotische huizen van het Ernst Feysplein zouden bvb. een zeer aantrekkelijk geheel kunnen vormen moesten zij geschilderd worden zoals sommige Victoriaanse straten van Londen of de Renaissancegevels aan de Amsterdamse grachten.

Hier te Oostende, zoals trouwens in vele andere Belgische gemeenten, denken wij en handelen wij op een ondoordachte, egoïstische en individualistische manier : zonder eerbied voor het verleden en zonder verantwoordelijkheidszin voor de toekomst. Wij missen op een acute manier alle zin voor grootsheid en schoonheid en zeker alle verbeeldingskracht".

Nota van "De Plate" : We denken dat alle commentaar overbodig is.

O.V.

FRANS-VLAAMS JAARBOEKJE.

Het 9de Frans-Vlaams jaarboekje (1976) is van de pers gekomen. Uit de inhoud een paar opvallende bijdragen : De IJslandvaart in beide Westhoeken IV, Volksgeloof en IJslandvaart, Siermotieven in smeedijzer, Bereidingswijze van zalf voor het helen van zelteplekken bij vissers, enz. Deze uitgave van "Bachten de Kupe" v.z.w. is te bestellen mits storting van 135 F. op rek. 000-0935948-92 van Bert Bijmens, Dirk Boutsiaan, 8, 8460 Sint-Idesbald-Koksijde.

O.V.

DOOLHOFBILJART ?

In een Oostends blad van in het begin van deze eeuw lezen we een reclame voor een doolhofbiljart. Wie kan ons juist zeggen wat dit was ? We menen te weten dat dit toch een Russische biljart (biljart russe) zou zijn geweest.

O.V.

SOMS ONTDEKT MEN EIGENAARDIGE GESCHIEDENISSEN.

De Duinenweg was een straat (volgens kadaster 1884 "Chemin n° 1"), die vanuit Middelkerke kwam en gelegen achter de duinen (zeer normaal!) op grondgebied Oostende toekwam ter hoogte van de "Berdekoten" (gelegen tussen Petit Paris en Leopold I-plein). Om de juiste ligging te bepalen op het tegenwoordig stadsplan (moet men met een korreltje zout nemen) gebruik ik de tegenwoordige namen :

- Duinenstraat (vroeger Duinenweg - enige zichtbare oorspronkelijke weg tot aan Dorpstraat) ;
- Duinenstraat (vroegere Reversydestraat tot Troonstraat) ;
- Raversydestraat (oversteken over vroeger Albertus Rondplein - nu Troonstraat naar) ;
- Wielingenstraat (waar ik het verder over heb) ;
- Niet zichtbaar lopend tussen(ASO) Stedelijk sportstadium en Media-center dwars door het Hippodroom en uitkomende aan de Wellingtonstraat;
- Wellingtonstraat en Warschaustraat in richting Leopold I-plein.

Waar ik het eigenlijk over wil hebben is de huidige WIELINGENSTRAAT. Het is een eindje straat tussen de Leopold Van Tyghemstraat en de Aartshertogstraat. Dit stukje noemde vroeger dus ook Duinenstraat (of -weg ?). Op een bepaalde dag was er een voorstel het ISABELLASTRAAT te noemen (1970). In overweging van de historie van de Aartshertogen Albrecht en Isabella. Helaas dit vond geen goedkeuring en het werd met klank VOETBALSTRAAT (zie officiële straatnaamlijst 1 januari 1971). Maar wie wil er nu in een straat met zo'n benaming wonen en prompt veranderde men de naam in de Gemeenteraad van 25 juni 1971 in de tegenwoordige benaming WIELINGENSTRAAT. De VOETBALSTRAAT mag dus als de snelst "gesneuvelde" straatnaam (176 dagen oud !) in de Oostendse historie genaamd worden.

Simon IPPEL

CAMBRIDGE.

Een typische handelswijk "The Kite" dreigde in Cambridge totaal verloren te gaan. De manier waarop de Engelsen dit probleem hebben aangepakt baart bewondering. Pers, radio en televisie werden ingezet en een groep lovenswaardige urbanisten deden dit werk met Britse flegma.

Een geïllustreerd rapport werd in dit verband uitgegeven (prijs 1 £ te storten op rek. van J. Hefford, Secretary Kite Community Action, 17 Christchurch Street, Cambridge England).

Het rapport eindigt met volgende aanbeveling : "We willen in gelijk-aardige gevallen actiegroepen waarschuwen geen hulp van de overheid te aanvaarden, voor zij algemeen als de stem van de te verdedigen gemeenschap worden erkend. Het is van vitaal belang voor actiegroepen niet met een bepaalde politieke partij vereenzelvigd te worden".

O.V.

ROUWBERICHT.

We vernemen met droefheid het overlijden van Mevr. A. Brouckxon, echtgenote van ons lid en medewerker Eduard VANALDERWEIRELDT.

"De Plate" biedt aan Wardje en zijn familie haar oprechtste blijken van deelneming aan.

TOERISTISCHE GIDS VOOR DE BELGISCHE KUST.

Het duo Jan Lambin en Ludo Van Lint hebben zopas een enigszins bijzondere "Toeristische gids voor de Belgische kust" laten verschijnen. Het bijzondere vindt men reeds in de ondertitel : "Een blootnuchtere maar verbruikersgerichte milieuvriendelijke en activerende vakantieids voor heel de Vlaamse kust".

Naast de gebruikelijke toeristische informaties betreffende al onze kustgemeenten treft men er ook een tamelijk uitgebreide historische, sociale, maar vooral economische studie aan over het kusttoerisme (+ 100 blz.). We mogen niet zeggen dat de auteurs zich niet weinig inspannen hebben om er iets levend van te maken, maar we schrikken toch wel als we o.a. over Oostende lezen :

"Veruit het belangrijkste bedrijf is de U.C.B. de "Union Chimique Belge". Het bedrijf produceert o.a. detergent en kunstmeststoffen en stelt ongeveer 750 personen te werk. Het veroorzaakte de voorbije jaren luchtvervuiling zodat de stad Oostende verplicht was het bedrijf een saneringsprogramma op te leggen, wat niet belet dat er in 1975 een nieuw onderzoek liep naar mogelijke fluorneerslag"(blz. 210).

"Op de dijk van Oostende werden zoals overal aan de kust de villa's door hoogbouw vervangen. Oostende meende zelfs met enkele supergebouwen te moeten uitpakken zoals het Europacentrum met vierendertig verdiepingen dat een symbool is van macht en de invloed van de bouwpromotoren in dit land". (blz. 210).

"In de Paasdagen komen veel Britse jongeren in Oostende stoer doen, wat al eens aanleiding geeft tot nachtelijk lawaai..." (blz. 211).

"Europacentrum : telt vierendertig verdiepingen en mits betaling kan je van op de bovenste verdieping over Oostende uitkijken. Een prestigegebouw dat het silhouet van de stad ontsiert en waarvoor de typische "fin-de-siècle"-schouwburg moest worden afgebroken !" (blz. 216).

"Nachtraven hoef ik iets te vertellen over de Oostendse Montmartrewijk waar veel dames licht en veel jongens zwaar op de hand zijn en waar af en toe geheibeld wordt. Je kunt er dansen, eten, drinken, strip-tease kijken... om iets te noemen". (blz. 222).

Deze "super-realistische gids" is uitgegeven door De Nederlandsche Boekhandel. Kostprijs 295 F.

O.V.

HUGO THOEN.

In de overdrukkenreeks "Westvlaamse archeologica", uitgegeven door de Vereniging voor oudheidkundige bodemonderzoek in West-Vlaanderen is de studie van Dr. Hugo Thoen : "Iron age and roman salt-making sites on the Belgian Coast" verschenen.

Na het succes bij de voordracht van Dr. Thoen in "De Plate" zullen sommige leden zich deze overdruk wensen aan te schaffen. Deze is te verkrijgen in het Heemkundig Museum.

O.V.

VLIETINCK.

Er zijn nog enkele exemplaren over van de herdruk "Het oude Oostende en zijn driejarige Belegering". De prijs is 925 F. "De Plate" is er in gelukt een paar exemplaren voor haar ledente laten voorbehouden. Op voorwaarde dat U uw bestelling op ons secretariaat, Rode Kruisstraat, 4, Oostende laat kennen, kunnen wij U een gebruikelijke korting verlenen. Alleen de leden van "De Plate" kunnen hiervan genieten.

- - - - -

DE GEBROEDERS DEGRAVE.

"De Plate" ontving met dank voor haar museum vanwege Meester J. Degrave, een prachtige affiche van het stuk : "De gebroeders Degrave, beroemd drama in 6 bedrijven" van Cyriel Van Cauwenberghe, dat men in 1921 opvoerde. Dit zeldzaam stuk werd aan onder-voorzitter O. Vilain overgemaakt, daar deze een uitgebreid hoofdstuk over de gebroeders in zijn boek "Langs de Oostendse kateien" had gepubliceerd. Op het affiche ziet men de 6 taferelen afgebeeld met daartussen in medaillons Leonce en Eugène, moeder en dochter Degrave, alsook de kok Mirey.

G.V.

- - - - -

HERVE STALPAERT.

"De Plate" feliciteert de sympathieke Westvlaamse Volkskundige Hervé Stalpaert, die verschillende malen in ons midden kwam spreken en talrijke heemkundige publicaties op zijn naam heeft staan, met zijn aanstelling tot Nationaal Voorzitter van de Vereniging voor Volkskunde.

O.V.

- - - - -

HUWELIJK.

"De Plate" is verheugd het huwelijk te kunnen aankondigen van haar lid Filip Menu met Mejuffrouw Nadine Constandt. Hartelijkste felicitaties en vele "Oostendse Plaatjes".

- - - - -

NOG GELUKWENSEN.

In de maand maart herdacht de Gidsenbond te Brugge haar 50 jarig bestaan. Een groet en een wens van aan 't zeetje aan deze bloeiende Brugse groepering.

- - - - -

OEF.

Het mag niet elke maand zo'n dik nummer worden, anders gaat "De Plate" failliet of moeten we het lidgeld opslaan. Daarom valt het volgende nummer maar rond half september in uw bus. Prettig zomerverlof wenst U de vijfhoekpige

Redactie

- - - - -

TEKSTOVERNAME ALTIJD TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE.

- - - - -

De laatste
uitgegeven boeken
zijn **ALTIJD**
te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

Adolf Buylstraat 33

8400 - Oostende Tel. 70.17.33

en in haar bijhuizen

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : O. VILAIN,
Rogierlaan 38, bus 11
8400 OOSTENDE

5de jaargang, nr 9, september 1976

U I T N O D I G I N G

De Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer en het genoegen
U uit te nodigen tot een belangrijke voordracht met dia's die doorgaat op
dinsdag 28 september 1976 om 20u30 in de lokalen van de
V.V.F. Kan.Dr. Colensstraat 6, te Oostende

Het onderwerp : INLEIDING TOT DE INDUSTRIËLE ARCHEOLOGIE

De spreker : de heer Adriaan LINTERS

Het is een feit dat de Industriële Revolutie in aanzienlijke mate haar stempel heeft gedrukt op onze maatschappij en op ons landschap ; de Industriële Archeologie stelt zich tot taak de sporen daarvan terug te vinden. Ondanks het feit dat deze nieuwe discipline in België nog in haar kinderschoenen staat, werden reeds op verschillende plaatsen een weg geopend naar duurzame verwezenlijkingen. Zo denken wij bv aan het voorstel tot klassering van de OEDE WATERTOREN in onze stad die door de Minister van Cultuur getekend werd als een typisch voorbeeld van Industriële Archeologie. Maar er is dat niet alleen in onze stad zo is er ook nog het WATERHUIS, het vroegere bevoorradingspunt van water ; de IJSKELDER van Hamman op het Hazegras enig overblijfsel van wat eens een voorname bron van handelsverkeer vormde. De oude HANGARS aan onze dokken, de enig overblijvende MAALDERIJ zijn andere voorbeelden hiervan. De heer Adriaan LINTERS, medewerker van de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg met betrekking tot de Industriële Archeologie is een van de eersten die in ons land aan de ontwikkeling van deze discipline hun steun verleenden. Aan de hand van een reeks dia's zal de heer Linters ons laten kennismaken met wat er op dit terrein belangrijk is. Een belangrijke avond die door niemand begaan met ons verleden mag gemist worden, wij rekenen dan ook stellig op uw aanwezigheid. Zoals altijd is de toegang kosteloos en vrij, ook voor niet-leden.

J.B.D.

HET VERDER VERLOOP VAN ONS JAARPROGRAMMA 1976.

dinsdag 28 september 1976 om 20u30

INLEIDING TOT DE INDUSTRIELE ARCHEOLOGIE door de heer A. Linters, medewerker Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg (Industriële Archeologie)

vrijdag 22 oktober 1976 om 20u30

OOSTENDSE LIEDERAVOND door de heer J. Klausning, voorafgegaan door ons jaarlijks souper dat dit jaar in het teken van de vis staat.

dinsdag 16 november 1976 om 20u30

HET ONTSTAAN VAN DE EERSTE HANDELSDOKKEN TE OOSTENDE door de heer Daniel Farasyn, Licenciaat in de Wijsbegeerte en Letteren, groep Geschiedenis.

dinsdag 21 december 1976 om 20u30

DE BARGEVAART VAN BRUGGE NAAR OOSTENDE door de heer J. Penninck, voorzitter van het Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde.

En daarmee sluiten we ons zeer vruchtbaar 1976 jaar af, om te herbeginnen in januari 1977, maar daar later meer over.

J.B.D.

- - - - -

MALETERMEN.

De Oostende-Doverlijn heeft op de Oostendse woordenschat zeker invloed gehad, al blijft het een wereld op zichzelf "van de genommeerden van den dienst". Sommige woorden zijn al vergeten zoals een "smoeffel", andere blijven in gebruik : "een stoor of een storesse an de moale".

Nieuwe termen komen af en toe wel voor, zoals de (lelijke) rode brug die gelegd wordt van uit het station tot aan de car-ferries welke de naam kreeg van "spel zonder grenzen"... omdat men nog altijd niet klaar is met de constructie. De architectonisch bekroonde muur die rond de parkeerplaatsen van het car-ferry complex wordt gebouwd kreeg de veel betekende naam van "Sing-Sing" en wie er achter staat, krijgt wel de indruk door tralies naar de vrije wereld te kijken, letterlijk en soms figuurlijk ook.

De pakketboot "Roi Leopold" kreeg de naam "De Rock en Roll", dit heeft niets met onze vroegere vorst te maken dan wel met de dansende eigenschap van het schip.

J.H.K.

OOSTENDE EN HAAR VERVALLEN VESTINGSWERKEN. ENKELE EXCERPTEN UIT
DOCUMENTEN VAN 1588 EN 1589.

Al speurend in oude bronnenuitgaven, vonden wij in de "Kronijk van het Historisch Genootschap, gevestigd te Utrecht" (jaargang 16, 1860) vermeld dat in het Provinciaal Archief van Utrecht een menigte bescheiden bewaard worden, voor de geschiedenis van het laatste tiende der zestiende eeuw en de betrekkingen van de Verenigde Provinciën met Engeland niet van belang ontbloomt. Het betreft originele ingekomen brieven, minuten van uitgaande brieven of copieën van staatstukken ingekomen bij de Staten Generaal, door de afgevaardigden van Utrecht aan hun committenten toegezonden.

In 1588 leed de "onoverwinnelijke Armada" (Armada Invencible) - d.i. een vloot, die door Filips II, koning van Spanje, werd uitgerust tegen Engeland - smadelijk de nederlaag. 1588 betekent ook de geboorte van de zelfstandige Republiek der Verenigde Nederlanden, in oorlog met de vroegere Heer, die men nu als koning der Spaanse monarchie tegenover zich had. Voor het eerst kreeg de Republiek, naast haar zeemacht, een bruikbaar leger, hervormd en aangevoerd door Prins Maurits (1567-1625).

De Staten van Utrecht berichtten op 16 juli 1588 aan die van Holland : "Alsoe wy verstaen dat haere Ma(jesteit) (I) haer gesanthen tot Oostende wederom geroepen heeft, zulcs datter weynich apparen(tie) off hoope is van eenige peys, ende dat hier beneffens die aengegrepen expeditie van(de) Co(ninck) van Spaegnen op Schotland gefaelgeert is, waer doir grootelix te beduchten is, dat den viant binnen corts de een oft d'andere entreprinse aengrijpen sal, tzy op Bergen op Zoom off of Gelderland". Op 15 augustus 1588 richtten de Staten van Utrecht aan de magistraat van Dordrecht een schrijven, waarin deze laatste aangemaand wordt de compagnieën van Blunt en Sherley, die "tegenwoordelick naer Oostende gaen, om aldaer tot dienste van(de) lande gebruyct te worden" te voorzien van schepen en fourrages.

P. Willoughby, "lieutenant generael van het secours van haere Ma(jesteit) van Engeland", meldt op 20 januari 1589 dat Elizabeth I het voornemen koestert om het Engels garnizoen van Oostende te ontruimen en de troepen te leggen in Bergen op Zoom, ingeval de Staten "ne pre(n)dro(n)t prompte ordre de reparer les ruines et bresches nagueres advenuz ... la dite ville ne peult estre garde a cause desd(ites) ruines et bresches". De Staten Generael betwist in haar antwoord dat de Staten weigeren de vervallen muren en vestingwerken te herstellen :

(I) Elizabeth I, koningin van Engeland.

"... Ende belangen(de) het verlaten vande stede van Oostende : en verstaen de Staten in geender manieren dat tselve zal geschieden, aengesien de schade aende fortificatie der zelver stede, deur den tempesten geleden, gheenssiens sulcx ofte zoe groot en zyn, oft de zelve stede is mette voors(eide) duysent soldaten oick tegens des vyants geweld wel te bewaren. Te meer althans terwyle daer geen belegeringe ofte groote exploicten vanden vyanden voor handen zyn. Ende zullen de Staten metten iersten (I) een Com(m)issaris naer Oostende senden omme op de nootel(icke) reparatie der voors(eiden) fortificatie te versien naar behooren". (blz. 209)

Pas op 16 juni 1589 horen wij hier nog iets over, namelijk in een brief uit Londen door gedeputeerden in Engeland gericht aan de Staten Generaal :

"... Insonderheyt heet S.E. (2) ons ernstich voorgehouden de gelegentheyt der stede van Oostende, als haere Ma(jestei)t en(de) haeren Raede wel geadverteert zynde, dat de vyant by alle middelen is poogende de selve in zyn geweld te crygen, ende dat de selve stadt doer affbreuck vande zee en(de)tvervallen van(de) fortificatie zeer open leydt, en(de) der halven subiect is de aenslaegen vanden vyant ; verclarende dat haere Ma(jestei)t, in aensieninghe van(de) importantie der voors(eide) stede, jegenwoordich van meyninge es derwaerts te seynden vier ofte vyff hondert mannen (die hier reet gemaect wordden) in vast betrouwen dat uwe E(xcellenties) naer behoiren soude versien totte andere nootelyckheden van(de) fortificatie en(de) dyckagie, in desen saesoene die niet versuymt en mach wordden. Ende ingevalle by uwe E(xcellenties) daer inne nyet en zoude worden tytel(ick) versien, dat haere Ma(jestei)t van meyninghe soude syn haer volck van daer te trecken" (blz. 398).

E. Smissaert

(I) 1 februari 1589

(2) Sir Francis Walsingham (1530-1590), Engels secretaris van staat, raadgever van Elizabeth I

De tweede alinea van dit artikel (maartnummer) is voor mij onbegrijpelijk. Tevergeefs lees en herlees ik het artikel van de Heer Verbanck in "Ter Cuere" om er maar iets terug te vinden van wat J.H.K. hem in de schoenen wil schuiven. Trouwens hoe zou Scheldewaert in 1794 een gedrukt relaas kunnen publiceren van feiten die zich eerst in 1800 hebben voorgedaan ? (1). "Volgens Vilain zou Scheldewaert in 1794 een Oostensche Wegwijzer.." het woord "zou" moet vervangen worden door "heeft". Scheldewaert gaf inderdaad een boekje in 12° formaat uit : "Den Oostendschen Wegwijzer dienende voor 't jaar O.H. MDCCXCIV!" Wanneer men de bijdrage van de Heer Verbanck grondig leest moet men wel zijn stelling bijtreden dat Scheldewaert in 1794 het eerste Vlaams boek in Oostende gedrukt op de markt bracht. Aan de term "boek" geeft hij immers uitdrukkelijk een specifieke betekenis, namelijk dit van roman.

Daniel Farasyn

(1) Nota van de Plate : Dit moest natuurlijk 1800 zijn.

50 JAAR KALLEMOEIE.

Het poppenspel kent over de wereld een heropbloei, misschien ook door de nieuwe mogelijkheden van onze moderne techniek. Er zijn staats- en beroepspoppenspelers die het spel met marionetten tot een technische verwezenlijking maken. Er zijn ook de liefhebbers die het bij de primitieve volkse vormen houden. Tot deze laatste categorie behoort zeker het OOSTENDS marionettentheater KALLEMOEIE.

Er zijn weinig Oostendenaars die dit weten, hoewel Kallemoeie toekomend jaar haar halve eeuw doorgemaakt heeft, een halve eeuw van optreden te Oostende, in binnen- en buitenland en van triomfen die bekroond werden met de eerste prijs met beker van het "Landjuweel voor Poppenspelen" met als bijzonderste tegenspelers "TOONE" uit Brussel en de "POESJES" uit Antwerpen.

Het begon in 1927 op initiatief van Edmond DEBRAUWERE, samen met Armand FELIX en de eerste vertoning ging door op Kerstdag 1928 met "Smidje Smee".

Vóór de oorlog telde Kallemoeie 300 kunstvolle poppen en bezat het teater een rijk gevarieerd repertorium.

Tijdens de oorlog ging veel verloren en het was voor Gerard Vermeylen en Jerome Hostyn in 1954 een ware krachtproef om alles weer op te sporen en opnieuw te starten. In oktober werd voor niet minder dan 450 toeschouwers opnieuw gestart met "Smidje Smee". In 1958 werden de activiteiten evenwel stopgezet.

Maar de Oostendse figuur "Kallemoeie" (Oostendse naam voor een slunsepop) ging niet verloren en in 1972 ging een nieuwe groep van start met oud en nieuw materiaal : 150 poppen, een massa dekors en toneelregalia en een uitgebreid repertorium.

Nu is men al volop bezig het jubeljaar voor te bereiden, maar deze winter worden de vertoningen voor groot en klein voortgezet. Het jubeljaar voorziet onder meer in een "Oostendse revue" en de uitgave van de halve eeuw geschiedenis van "Kallemoeie". De Heer Jerome Hostyn (Plakkersstraat 17 te 8400 Oostende) zal zeer dankbaar zijn aan al wie hem documentatie of herinneringen aan "Kallemoeie" kan bezorgen. Belangstellenden of personen die het poppenspel als hobby wensen te beoefenen zijn altijd welgekomen bij "Kallemoeie". De herhalingen gaan door op de zolder van de sporthalle Pax in de Steenbakkersstraat. We komen nog terug op Kallemoeie en het poppenspel te Oostende.

MARNIX GIJSEN EN HET HAZEGRAS.

Wie had ooit kunnen denken dat de auteur van "Joachim van Babylon" zijn amoureuze carrière begonnen is op het Hazegras !

De bekentenis daarvan vinden we in het korte stuk "Nostalgie naar het Hazegras, Oostende" uit de verhalenbundel "De grote God Pan", opgenomen in : Marnix Gijsen, Verzamelde Verhalen, Davidsfonds, Leuven 1975 (p. 345-350).

De anekdote dateert van vóór 1914. Te Antwerpen verhuurt Gijsens moeder kamers aan een Oostendse loods en met diens vrouw en zijn twee kinderen, Theo en Fransje, mag de piepjonge Albert Goris voor een maand naar de grote badstad. Onze latere romancier komt terecht op het Hazegras, op een driehoekig pleintje met een rangeerstation(welk pleintje is hier bedoeld ?) waar de grootouders van Theo een café houden met een danszaal. Van het strand ziet hij niets maar met Theo leert hij des te beter - van uit zijn kindervisie - het Hazegras kennen met zijn fel uitgaansleven, zijn bordelen, het lokaal "De Koning van Spanje" (later weggebomd), het Spookhuis (wie kan dat gebouw thuiswijzen ?) en tenslotte het meisje Elza dat met een schotel stroop een voorbarig eind maakt aan zijn vakantie.

Heeft M. Gijsen zijn bekende afkeer van dialecten in Antwerpen opgedaan, door die Oostendse familie ? Op het Hazegras heeft hij "bottel" en "strange" leren zeggen, waarschijnlijk met een grijns, want zijn weerzin tegen de strektalen spreekt duidelijk uit de opmerking dat het taaltje van Theo's grootouders - het Oostends dus - voor hem Chinees was.

Eerst veertig jaar later heeft hij het Hazegras met heimwee teruggezien. Fel veranderd natuurlijk.

G. Billiet

- - - - -

"TIEN JAAR VERDWENEN".

De Kon. Maatsch. Balboogschutters "Sint-Joris", was een 10-tal jaren haar "DEKENKETEN" kwijt. Ik herinner mij nog goed de eerste tijd toen "hij" zoek was. De verslagenheid was groot, overal werd gezocht, de dagbladen maakten er melding van, alles werd in het werk gesteld het stuk uit de jaren 1900 terug te vinden. Niets baatte.

En op het onverwachts is "hij" terecht gekomen !!! De klubvreugde was groot, de vindere bedankt... maar de dagbladen maakten er geen melding van.

Het stuk zelf heeft alleen klubwaarde en historische waarde uit de jaren 1900. Wie kan er iets meer over vertellen ?

"Een Sint-Joris-vriend".

ARCHEOLOGIE : VEEL MEER DAN ALLEEN MAAR OPGRAVEN !

Het woord archeologie roept nog bij velen het beeld op van fabelachtige schatvondsten, of van stoffige musea vol oude dingen, of nog van suffige professoren die alleen maar belangstelling tonen voor potscherven en hoekige keien.

Langzaam aan echter komt hierin verandering. De televisie toont nu en dan eens een groep entoesiaste mensen op een opgravingsterrein, krantenartikels beschrijven al eens minder spektakulaire projekten en moderne tentoonstellingstechnieken stellen de vondsten op een aantrekkelijke manier voor.

Toch blijft het opgraven zelf en het gevonden voorwerp centraal staan in de belangstelling. Archeologie is veel meer dan dat. Archeologie is niet meer het verzamelen van oudheidkundige curiosa. Ze is een volwaardige wetenschap geworden met eigen methodes en technieken, die we hier heel kort zullen bespreken.

In de voorbereiding van een opgraving speelt de prospektie een voorname rol. Prospektie heeft tot doel de archeoloog zoveel mogelijk gegevens in handen te spelen vooraleer de spade de grond in gaat. Alle beschikbare kaarten worden bestudeerd : van de moderne topografische tot de oude kadasterplans. Ook de bodemkaart geeft veelal waardevolle inlichtingen. Vooraleer het terrein zelf op te gaan worden reeksen luchtfoto's bekeken, die in sommige gevallen een schat aan informatie opleveren. Bij het terreinonderzoek wordt uitgegeken naar oppervlaktevondsten, reliëf en verkleuring van bodem en gewassen. Dikwijls wordt er met de grondboor gezocht naar de opbouw en de samenstelling van de lagen, die echter veel beter waarneembaar zijn in recente ontsluitingen, bvb. pas gegraven sloten of bouwputten. Soms wordt zelfs met verfijnde elektronische apparatuur gewerkt, zoals de proton-magnetometer, om lang verdwenen grachten en bedolven fundamenteën op te sporen. Meer en meer komt het voor dat prospektie aanleiding geeft tot opgraven dan andersom.

Tot de voorbereiding van een archeologische campagne behoort ook het napluizen van de bewaarde dokumenten en publikaties. Zowel de kruik uit het museum, de rekening uit het archief als de monografie van een plaatselijk vorser komt hier aan de beurt. De moderne archeoloog zal zelfs zijn neus niet ophalen voor lokale legenden, overleveringen en bijgeloof. Vaak zal hij kontakt zoeken met de lokale bevolking die hem dikwijls heel wat informatie zal bezorgen die elders gewoon onvindbaar is.

De archeoloog kan nu zijn taktiek gaan bepalen : waar, wanneer en hoe zal hij opgraven ? Eerst moet hij nog enkele administratieve en logistieke taken afhandelen : toelating bekomen van eigenaar en gebruiker van de grond, het opgravingskontra^kt afsluiten, kontakten leggen met overheidsinstanties en lokale kulturele verenigingen, zijn staf samenstellen, zijn personeel aanwerven, het opgravingsmateriaal aanvoeren, slaap- en eetgelegenheid voorzien en zijn werkschema opstellen. Dat hij daarbij gebonden is aan zijn budget hoeft wel geen verder betoog.

De opgraving zelf begint met de inrichting van de werf : materiaal en personeel, moet behoorlijk ondergebracht worden, administratie en behandeling van vondsten efficiënt gepland. Nu volgt het uitzetten van het opgravingsareaal op het terrein, dat vooraf nauwkeurig werd opgemeten, heeft de projektleider op zijn algemeen plan reeds de plaatsen uitgekozen die hij wil onderzoeken. Dit gebeurt aan de hand van sleuven en kwadranten of vlakken, die geschikt worden in lijn, of cirkel, rooster ("grid"). Deze oppervlakten worden nauwkeurig afgebakend en opgetekend in het siteplan. Vervolgens wordt de bovengrond met de hand of mechanisch verwijderd, en van dan af treedt heel de opgravingstechniek in werking. In elke put gaat een ploeg opgravers aan het werk, die laag na laag zorgvuldig afgraaft de vondsten per laag- en dikwijls drie-dimensioneel- optekent, de grondplans, profieltekeningen en doorsneden opstelt, en daarbij voortdurend in de weer is met graafgerei, fotoapparatuur, meet- en tekengerief.

De vondsten worden gereinigd, genummerd, beschreven in de vondsten kataloog en verpakt. De monsters (grond, schelpen, planten, houtskool e.d.m.) worden afzonderlijk behandeld, evenals de voorwerpen die dringend aan een conservatiebehandeling toe zijn. Alles wat op het terrein gebeurt, alle waarnemingen, alle werkhypotesen worden opgetekend in het dagboek. De projektleider controleert en ko-ordineert de werkzaamheden van de ploegen, interpreteert de stratigrafische positie van de vondsten en organiseert briefings voor het personeel en de bezoekers. Vaak kumuleert hij de functies van archeoloog, landmeter, fotograaf, sekretaris...

Bij het sluiten van de werf kan het terrein weer in zijn oorspronkelijke staat hersteld worden of permanent voor het publiek toegankelijk gemaakt. De archeoloog heeft dan echter nog maar een derde van zijn taak achter de rug ! Zijn opdracht is immers HET OPZOEKEN, BESTUDEREN EN HISTORISCH INTERPRETEREN VAN ALLE SPOREN EN MATERIELE RESTEN DOOR DE VERDWENEN BESCHAVING IN DE ONDERGROND ACHTERGELATEN.

De verwerking van de gegevens is een biezonder belangrijke fase in het onderzoek. Behalve zijn eigen waarnemingen en de vondsten moet de archeoloog vergelijkingsmateriaal gaan opzoeken en de rapporten van de specialisten bestuderen. Vaak wordt beroep gedaan op geologen, bodemkundigen, antropologen, plant-en dierkundigen, numismaten, chemici en natuurkundie dan weer hun eigen technieken en methodes aanwenden. Deze multi-disciplinaire benadering van archeologische problemen is een kenmerk geworden van het modern oudheidkundig bodemonderzoek. Vooral in de chronometrische dateringsmethodes zijn er nu heel wat nieuwe technieken beschikbaar zoals de dendrochronologie, de radiocarbon of C-14 datering, de termoluminescentietechniek, het archeomagnetisme enz.

De combinatie van al de verzamelde gegevens zal de archeoloog nu moeten interpreteren, en, steunend op zijn historische vorming, zal hij zijn bevindingen neerschrijven in een uitgebreid, duidelijk en streng objectief opgravingsverslag. Hij rekent het eveneens tot zijn plicht dit rapport zo snel mogelijk te publiceren en zijn werkdokumenten te klasseren in een opgravingsdossier, dit samen met de vondsten bewaard zal worden in een museum of een wetenschappelijk instituut voor oudheidkundig bodemonderzoek, waar het toegankelijk is voor de gemeenschap.

Begrijperlijke wijze stelt men zich nu de vraag of er in de archeologie nog plaats is voor de amateur. Het antwoord is vrij eenvoudig : de eigenzinnige "potjesdelfer", die alleen maar oog heeft voor het voorwerp, is een vandaal, hoe goed zijn bedoelingen ook mogen zijn. Het bodemarchief kan immers maar éénmaal gelezen worden, en dat vereist opleiding en ervaring. Wie bij een archeoloog met zijn vondsten komt aandragen zonder ze in hun kontekst te kunnen situeren, zou net zo goed de lettergrepen uit een middeleeuws handschrift kunnen snijden en ze aan een archivaris cadeau doen.

De amateur echter, die met de nodige kennis en het nodige materiaal nauw met de vakarcheoloog wil samenwerken, wordt door deze laatste beschouwd als een gewaardeerde medewerker. Vandaar is het ontstaan te verklaren van zijn kontradiktorische eretitel : PROFESSIONAL AMATEUR !!

E. Cools
Werkgroep opgravingen en Vondsten
Vereniging voor Oudheidkundig Bodemonderzoek in West-Vlaanderen.

LINKS OF RECHTS.

We gaan geen turnles geven, maar wanneer men een persoon (die niet gewoon is met plannen om te gaan) een plan voorlegt, komt men tot de bevinding dat ze het "noorden" of het links en rechts kwijt zijn.

En zo ontstaan bij de keuze van plaatsnaamgevingen soms eigenaardige verschijnselen. De persoon achter zijn bureau die een verslag in de handen krijgt waarin voorgesteld wordt rechts de Wielingenstraat en links van de stad de Kraaieneststraat zullen genaamd worden voor een straat zonder naam en voor de Voetbalstraat". (Als je dit alles leest en dan nog een plan verkeerd vastneemt, is het niet te verwonderen dat men ze verkeerd plaatst ?). Bijgevolg de Wielingenbank die "ten oosten" van de stad ligt (maar dat is niet erg). Wat erger is, is dat het beroemd Kraaienest, dit was een uitzichtspunt van het Costends Beleg (1601-1604) en dit ongeveer lag waar nu de Wielingenstraat gelegen is, enkel door het verkeerd vasthouden van een plan (of door het noorden te verliezen ?) volleig aan de verkeerde zijde van de stad komt te liggen namelijk op de Vuurtorenwijk. Belang of geen belang, we kunnen het enkel jammer vinden dat door een administratieve vergissing een historische plaatsnaam verwisseld werd.

S. Ippel.

- - - - -

DE VLIEGENDE PLAFONNEERDER.

Bob WARNIER : De vliegende plafonneerder, 168 blz. Uitgave Westvlaamse Gidsenkring, Leenhof 11, 8320 BRUGGE 4.
Tot 30 september 1976 : 220 F.
na deze datum : 275 F. + 30 F. portkosten
met vermelding "Intekening De Groof".

"De vliegende plafonneerder" brengt een reconstructie van het leven en de dood van Vincent De Groof, een Brugs figuur die zowat honderd jaar geleden als luchtvaartpionier sensatie verwekte op het Europese vlak.

In het eerste deel brengt B. Warnier een beeld van het Londen van 1874, waar plots een onbekende Bruggeling opduikt, die beweert te kunnen vliegen als een vogel. Het tweede deel brengt een relaas over de drie "vluchten" te Londen. Het derde deel gaat over het gerechtelijke onderzoek ingesteld naar de doodsoorzaak van de "Flying Man" (dodelijke val te Londen op 8/7/1874). Het vierde deel wordt de ontluisterde figuur van De Groof opnieuw recht gedaan en wordt gepoogd zijn betekenis te peilen.

Het werk bevat ook alle liedjes die over hem geschreven werden.

W. Verlonje.

VISSERSTAAL

In december a.s. verschijnt een "Bijdrage tot de studie van de visserstaal te "De Panne" (uitg. Van In, Lier) door F. Rigaux.

Dit boek wordt op offset gedrukt en telt met de illustraties een honderdtal blz. Het werk bevat en verklaart honderden woorden (met fonetische transcriptie) uit de Pannese visserstaal. Erin verwerkt zijn e.a... zegswijzen en uitdrukkingen, weerspreuken, woorden ontleend aan de IJslandvaart, volksbenamingen voor vissen, zeevogels, schelp- en schaaldieren, plaatsnamen te land en op zee, spotnamen voor vissersvaartuigen, en dgl. Dit alles werd beluisterd en opgetekend bij oudere vissers. De hele woordenlijst werd niet alleen met de standaardwerken van F. en G. Bly vergeleken, maar ook met het "Woordenboek van de Nederlandsche Taal" (WNT) en waar het nog niet voltooid is met "Van Daele". Daarin werd nagegaan of men de betekenis(sen) terugvindt. Tot besluit werden vissersliedjes en een 150-tal "lapnamen" van pannevissers aan toegevoegd.

Dit werk is een uitgave van "Bachten de Kupe" en kan besteld worden mits storting van 225 Fr (voorintekenprijs) op PCR 000-1132252-60 of via de Bank van Brussel 320-0416098-38 van F. Rigaux, Ter Heyde-laan, 336 - bus 4 - 2100 Deurne.

O.V.

LANGS DE OOSTENDSE GALERIES

Eind november verschijnt van Omer Vilain het derde deel van zijn "Kleine Oostendse Histories" onder de titel "Langs de Oostendse Galerries".

ROLAND DESNERCK

Het tweede deel van zijn geschiedenis van de Vlaamse Zeevisserij zal op 16 oktober a.s. verschijnen.

VRAAG

Op het Mac Leodplein staat een bronzen beeldje. Het is één van de twee beeldjes die vroeger aan het kursaal op een marmeren zuil stonden. Wie kan er zeggen wie de decoratieve kunstenaar van deze sierlijke beeldjes was en wat er gebeurlijk met het tweede beeldje gebeurd is ?

O.V.

ZEILSCHEPEN

Bij de Duitse uitgeverij Mgon Hiinemann (Norderstedt) verscheen een prachtig werk "Segelschiffe aus alten Postkarten". In dat werk worden 610 afbeeldingen van oude zeilschepen uit alle landen voorgesteld. Het deed ons genoeg daartussen een tiental van de Belgische kust te vinden, waarvan 7 van Oostende. Prijs : 1.557 Fr.

O.V.

TEKSTOVERNAME UIT "DE PLATE" STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

De laatste
uitgegeven boeken
zijn **ALTIJD**
te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

Adolf Buylstraat 33

8400 - Oostende Tel. 70.17.33

en in haar bijhuizen

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : O. VILAIN,
Rogierlaan 38, bus 11
8400 OOSTENDE

5e jaargang, nr 10, oktober 1976

OCTOBERACTIVITEIT.

OOSTENDSE LIEDERAVOND.

Wij hebben de eer en het genoegen U uit te nodigen op onze oktoberactiviteit die doorgaat op vrijdag 22 oktober 1976 om 19u30 stipt. Op het programma, dat onder de kundige leiding staat van ons aller JEF KLAUSING, komt de naam voor van de gekende zangeres Lucie Monty die ons op een echte Oostendse liederkrans zal vergasten. Deze liederenstond wordt afgewisseld met het optreden van de fascinerende marionetten van STEFAAN PONETTE, terwijl het geheel wordt afgerond door een totaal vernieuwde sketch van de poppen van JEF KLAUSING.

Wij combineren dit enig optreden, dat u niet moogt missen, met ons jaarlijks etentje, dat dit jaar in het teken van de HUTSEPOT met WORST staat.

Deze unieke Oostendse avond gaat door in het pittoreske kader van STENE-DORP, te weten in het typische en rustieke VOSSENHOL. Deelname in de onkosten 200 F. per persoon. De inschrijvingen dienen te gebeuren door overschrijving van voornoemde som op postrekening 50.77.53 - Jan Dreesen, Rode Kruisstraat 4, 8400 Oostende, met de vermelding "Inschrijving De Plate feest van 22 oktober 1976", en dit uiterlijk tegen 18 oktober 1976.

J.B.D.

LIDGELD 1977.

Zoals alle leden hebben kunnen vernemen loopt het abonnement op ons tijdschrift door tot december a.s. Dan zal de 5de jaargang (1975-76) afgesloten zijn en zal de 6de jaargang kunnen aanvangen met het kalenderjaar.

Opdat ieder zijn tijdschrift verder zou toegestuurd krijgen is het nodig dat van heden af het lidgeld voor 1977 vereffend wordt. Het lidgeld is bepaald op minimum 200 F. en dient gestort op één der volgende rekeningen :

AN-HYP 750-9109554-54 voor rek. De Plate of
Bank van Brussel 384-0051822-11 voor rek. De Plate.

NOG EVEN OVER "D'OEDE" WATERTOREN.

Dinsdag 28 april was de heer Adreaan Linters, medewerker aan de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg de gastspreker bij De Plate met een zeer actueel onderwerp, de INDUSTRIELE ARCHEOLOGIE, dat hij ons op een meesterlijke wijze bracht. De belangstelling (40 personen) was eerder gering te noemen voor dit, nochtans belangrijk onderwerp. Aan de hand van dia's gaf hij ons een beeld wat er inzake Industriële Archeologie reeds in de omringende landen gedaan werd, hoe weinig er bij ons vooralsnog gebeurd is en hoeveel rijkdom wij ook op dat terrein bezitten. Handelend over OOSTENDE onderlijnde hij ondermeer het belang van de "OEDE" Watertoren als Industrieel Archeologisch erfgoed en riep iedereen op om met woord of/en geschrift mee te helpen aan de uiteindelijke klassering die reeds getekend werd door de minister nog moet bekrachtigd worden door de Koning.

J.B. Dreesen

FRANKEERSTEMPELS.

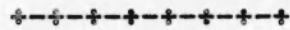
In het tijdschrift "De Postzegel" van september 1976 verscheen een belangrijke studie van Robert LEROY over de "Frankeerstempels".

De opsteller van deze studie is Oostendenaar en heeft daarom als aanvulling de "Frankeerstempels gebruikt te Oostende" gepubliceerd.

De frankeerstempel is meestal de door een instelling of firma gebruikte frankeermethode. Men ziet daarbij soms ook publiciteitscliché's. De laatste jaren zijn de frankeerstempels meestal met rode inkt geslagen.

O.V.

O O S T E N D E

Oostende, eens heb ik je beschreven
In woorden, wankel als schuimkoppen
Ik schaamde me niet de groten
Een voetje te lichten
Door spijkers te strooien
Op de plankvloer van mijn gedichten :
Ensor, Jonckheere, Van de Woestijne
En last but not least ikzelf
In doffe overmoed ging ik me te buiten
Aan beelden die dezelfde dag
Al verschrompeld waren
Nu ben ik meer ervaren
En schrijf nog slechts
Voor mezelf en voor die ander
- Ik ken hem niet
Maar hij kent mij
Hij voelt me komen als ik schrijf
"De sneeuw bevriest in al mijn dromen"
Dan pleeg ik poëzie
Of wat daar moet voor doorgaan
Maar als ik 's zomers
Schrijf : ik heb je lief Oostende
Je bent warm als een vrouw
Je bent lief als een koningin
Dan schrijf ik de poten van mijn lijf

Roger DEVRIENDT

Overgenomen met toestemming uit het "Nieuw Vlaams Tijdschrift",
jaargang 28, nr 4, april 1975, blz. 342

JEUGDHERINNERINGEN I.

DE IJSPUT EN OMGEVING.

Tussen de H. Hartkerk en de Nieuwpoortse Steenweg, waar je nu een brede straat met een dubbele huizenrij vindt, lag 60 jaar geleden een open verwaarloosd terrein : de ijspuit ("dien iespit"), zo genoemd naar de herberg die op de hoek van de Nieuwpoortse Steenweg stond, ongeveer op de plaats van de huidige confectiezaak "Het Molentje".

Hoe onkenneijk is dat stukje wereld uit mijn jeugd veranderd ! Door "den iespit" (een oase voor straatjongens) liep een aarden weg, nu gepromoveerd tot H. Hartlaan. Aan weerszijden van die weg, en ook van de onvoltooide kerk, lag een diepte, links (d.w.z. oostwaarts) tot tegen de muur van wijlen het Wezengesticht (nu de St.-Jozefskliniek), rechts tot tegen de achterkant van de lage huisjes uit de Steenbakkersstraat. De grond was er inderdaad (zoals tussen de Steenbakkers- en de Metselaarsstraat) uitgestoken geweest voor de steenbakkerij van O. Montangie. (Weet iemand waar die steenoven stond ?).

In die putten van "den iespit" werd er allerlei rommel gegooid, groeide er riet en welig onkruid en stond er ook water dat 's winters vaak toevroor. Mij werd verteld dat sommige mensen (slagers ?) er ijs gingen kappen en een pint dronken in de herberg die daarom "In de Ijsput" gedoopt werd. Een uitleg die niet overtuigt want een herberg krijgt toch direct zijn naam. Men ging er binnen langs een "trapje", aan de Nieuwpoortse steenweg. Naar oude gewoonte was de vloer in de gelagkamer met fijn zand bestrooid.

Door "den iespit" ben ik van 1913 tot 1919 naar school gelopen bij de Zusters Jozefienen in de Steenbakkersstraat (in de betalende afdeling !). "Soeur Adeline", alias Celine Sabbe uit St.-Eloois-Winkel (1882-1975), een kranige en quasi legendarische figuur, heeft er mijn generatie leren lezen met een simpel melodietje: a,e,i,o,u... ba,be,bo,bu,bis. Voor de solfègekenners klonk het aldus : do do re mi / do si do la sol / sol fa mi re do / la mi fa re do ... De uitspraak van de vocalen was niet helemaal orthodox want e werd uitgesproken als in het Oostends mes, i als in Oostends dik, o als in Oostends dom, u als in Oost. tunne. Dat dierbare a,e,i,o,u uit mijn eerste leertijd is onuitroeibaar mij bijgebleven. Een halve eeuw later kreeg het enorme prestige toen ik, verrast, dat rijtje vocalen terugvond in de vijf eeuwen oude imperialistische leus van Oostenrijk: Austriae Est Imperare Orbi Universo of, bescheidenweg : het komt Oostenrijk toe over de hele wereld te heersen. (Voor een variante daarvan en de Duitse versie : zie van Dale !).

Aan de noordkant van de Zustersschool (de niet-betalende afdeling !) waar nu de Schildersstraat loopt, vloeide (?) toen de smerige Catharinakreek. Als ik me niet vergis werd ze pas ca 1960 overweld toen de oude Aloysiusschool van de Jozefienen uitgebreid werd en vervangen door de huidige St.-Lutgardisschool. Die beruchte Catharinakreek, die open en bloot uit de (latere) Catharinapolderstraat kwam aanstinken en onder de Steenbakkersstraat dook, sukkelde oostwaarts achter de kerk en het Wezengesticht en verdween ondergronds.

Daar lag vanouds een moerassig gebied waar in 1956, bij graafwerken, een heel oude boot gevonden werd (zie A. Ameryckx, De boot van Oostende, Biekerf, jg 57, nr 5, p. 135-138).

Tussen de kreek en de Torhoutse Steenweg trof je daar de Hanegang en de Arbeidersgang aan, twee stegen met één rij woningen(?) die van de stank overeenbleven. Daar huisde een vies volkje dat wij zoveel mogelijk vermeden. De aanleg van het Mac Leodplein en omgeving heeft die kankerplek zonder littekens verwijderd.

Graag vermeld ik nog het druk beklante snoepwinkelkje bij onze school op de strategische hoek van de Timmerman- en de Steenbakkersstraat. Dat moet Celientje geweest zijn, ook door O. Vilain aangestipt in "Spekkewinkeljtjes" (Langs de Oostendse Kateien, p. 37). Als we genoeg "duitjes" hadden gingen we er "rekker", "riekoerde", "mulemakers", "pekhoek" of "kaliesjoet" (kalissiehout) kopen.

Mijn weg naar school liep natuurlijk langs het, in mijn ogen, geweldigde kerkgebouw dat vierkant, zonder torens, de "ijsput" domineerde. Halfweg tussen de Nieuwpoortse Steenweg en de kerk kwam ik altijd een groot monster tegen waarvan ik pas onlangs de betekenis kon achterhalen. Het gevaarte was een rudimentaire kalkmolen naast een berg materiaal voor het pleisteren van de kerk. De verworpen rommel behoorde toe aan de aannemer H. Smis die door de oorlog de bouw van de kerk, begonnen in februari 1914 (zie de gedenksteen bij de middelste kerkpoortaal) had moeten stopzetten. Pikant detail: de Duitsers (zo heb ik later vernomen) lieten de stellingen van Smis uit de kerk halen om ze aan het verzopen IJzerfront te gebruiken.

Het duurde nog jaren na de wapenstilstand voordat de kerk voltooid werd. Het lege mysterieuze gebouw (niet gewijd maar streng verboden !) lokte ons en met een bendje zijn we eens binnengedrongen om er een lei (waarmee we toen studeerden !) te stelen.

In "den iespit" heb ik veel geravot, "katsjeduuk" of gen-darm en dief gespeeld, in het water geknoeid, vuurtje gestookt... Maar een aantrekkelijker speelterrein was "de velodrom", aan de noordkant van de Nieuwpoortse Steenweg. Daarover meer in een volgende bijdrage.

B. Billiet

BOUWKUNDIG ERFGOED.

De uitgeverij Kluwer publiceert deze maand een nieuw werk onder de titel : "Het Bouwkundig erfgoed".

Het werk omvat twee belangrijke delen :

1. Een Europees cultureel patrimonium. Daarin komen o.a. voor : Het handvest van Venetië. Typologische classificatie. De klassieke factoren van verval. Het vernielend werk van de natuur. De vernielende acties van de mens, ...
2. Het behoud van het bouwkundig erfgoed : De vernielingen stopzetten, Wat beschermen ? De grond- en immobiliën-speculatie beteugelen. Geen willekeurige urbanisatie. Een politiek van geïntegreerde instandhouding. Prijs : 225 F.

AANVULLENDE NOTA OVER OVENKOEKEN.

(zie De Plate, jg. 1976, nrs 6 en 8).

Wat ik mij van ovenkoecken en brood bakken nog herinner, klint op tot 1942-44 en wat ik ervan zag op de hoeve t Blauwhuis, te Hulste, uitgebaat door de Wwe Bohez en kinderen. Op vrijdag of zaterdag stookte de boerin zelf de oven heet met een paar takkebossen. Was de brand uitgewoed, dan spatelde zij de asse netjes naar de rand van de ovenvloer en schoof de gefatsoeneerde deeg met de broodpaal naar binnen. Het gebeurde dat de boerin zelf, ofwel kleinkinderen die op bezoek kwamen, van de deegresten van het zogenaamd koekebrood platte broodjes vormden en die dan achteraf, als het ander brood uit de oven was gekomen, op de nog hete stenen schoven. Deed men dit te vroeg nl. samen met het ander brood, dan zouden de ovenkoecken gewoon geheel doorgebakken zijn geweest. Ik zag die ovenkoecken als een speels extra, een produkt van kinderspel, geen georganiseerd voedsel. Mijn verhaaltje verschilt dus van het relaas van J.B. Dreesen (getuigenis bakker Delruc), dat ik vanzelfsprekend niet aanvecht, integendeel, mijn ervaring wijst meer op een variante, die nauw aanleunt bij die van Mevr. A. Vilain.

Het ovenkot stond achter het hoofdhuis van de boerderij, op slechts een paar stappen van de achterdeur, de houtmijt met het rijshout stond er eveneens vlakbij.

G. Gyselen
Brugge

DE PROVINCIERAAD VAN WEST-VLAANDEREN.

Luc Schepens heeft zojuist een zeer interessante studie laten verschijnen over "De Provincieraad van West-Vlaanderen ; 1836/1921". In deze "socio-politieke studie van een Instelling en haar leden" heeft de auteur naast het historisch overzicht ook nog 501 biografieën van West-Vlaamse notabelen verzameld.

Een belangrijk figuur daartussen is Guillaume De Brouwer die van 1883-1884 Gouverneur was. Hij was te Oostende geboren in 1840 en overleed te Ramleh (Egypte) in 1892, alwaar hij Procureur-Generaal bij de Internationale Rechtbank van Alexandrië was geworden. Uitgegeven bij Lannoo (Tielt). 655 blz. Prijs : 1.200 F.

O.V.

DE BELGISCHE KUST.

Eindelijk is een degelijk fotoboek over onze kust verschenen ! Het is een boek dat geschikt is om als geschenk door de vreemde toerist medegenomen te worden. De teksten staan zelfs in 5 talen en werden opgesteld door J. Van Remoortere. De 115 foto's zijn van F. Van den Bremt. Uitgave Meddens. Prijs : 595 F.

HET "PANORAMA" EN DE DOOLTOCHT VAN EEN 115 METER LANG SCHILDERIJ "DE SLAG VAN DE IJZER".

Het doek van Alfred BASTIEN, dat op voorstel van Koning Albert geschilderd werd, en de IJzervlakte voorstelde, had niet alleen een wereldfaam verworven wegens zijn groots opzet en zijn indrukwekkende afmetingen (15m hoog en 115m lang !) - maar het werk heeft reeds een bewogen tijd achter de rug.

Dat Bastien dergelijk doek kon vervaardigen, is te danken aan het feit dat hij kon genieten van aanzienlijke financiële hulp, verstrekt door verscheidene grote banken. Bovendien werd een vennootschap opgericht, die van de stad Brussel ruime lokalen ter beschikking kreeg voor het onderbrengen van voornoemd doek. Het werk van Bastien kende onmiddellijk grote bijval want in 1922 boekte men reeds een som van ruim 300.000 F. aan inkomsten.

De eerste verhuizing

De stad Brussel zag zich echter weldra genoodzaakt haar lokalen op te eisen. Aldus moest men op zoek gaan naar een nieuwe plaats, bij voorkeur in de omgeving van het IJzerfront.

Er werden onderhandelingen aangeknoopt met de stad Oostende en het kwam tot een overeenkomst ; een monumentaal gebouw zou opgericht worden en op deze wijze zou het werk van Bastien definitief een onderkomen gevonden hebben. De stad Oostende kwam voor de helft in de kosten tussen en na tien jaar werd Oostende gemachtigd volledig voor eigen rekening het panoramagebouw uit te baten. Dit gebouw kwam tot stand nabij het derde handelsdok aan de Vindictivelaan.

In 1924 begonnen, waren de werken nog hetzelfde jaar voltooid : het werd een rond gebouw, dat aldus in feite een lange gang vormde. Boven het gebouw werd een massaal dak aangebracht in koepelvorm. Wat er in feit verder gebeurde, kan misschien nooit juist uitgelegd worden, doch daar er geen schriftelijke overeenkomst bestond tussen de Brusselse vennootschap en de stad Oostende, kwam er dan ook nooit iets in huis van de uitbating door de stad ; integendeel het was de vennootschap die het gebouw uitbaatte tot de Tweede Wereldoorlog uitbrak. Terloops weze nog aangestipt dat het gebouw druk werd bezocht tot 1940. Dan begon de grote miserie.

Bastien werd opnieuw eigenaar

Hoefte het gezegd dat de Duitsers maar met een kwaad oog het "Panorama van de IJzer" bekeken ? Het gebouw stond voor zijn vervalperiode. Tengevolge van bepaalde omstandigheden kwam dan ook nog een einde aan de vennootschap en de heer Bastien werd aldus opnieuw eigenaar van zijn werk.

Hij had het natuurlijk niet gemakkelijk met de bezetter : hij kreeg bevel het gebouw af te staan, nadat hij eerst het doek had moeten verwijderen !

Aan dergelijke eis kon Bastien niet voldoen want het zou meer dan 40.000 F. gekost hebben om dit werkje op te knappen. Niet alleen had Bastien moeten beschikken over een ploeg specialisten met een arsenaal koorden en balken, doch het doek zelf moest dan nog op een rol van 15m lengte gerold worden en met twee spoorwagens vervoerd !

Na dit alles moest men tenslotte nog een andere geschikte plaats vinden om dit reusachtig doek tegen verderf te vrijwaren. Ten einde raad lieten de Duitsers dan maar het doek in het gebouw, doch zij verwijderden allerhande militaire museumstukken.

Na de oorlog verkeerde het machtig werk van Bastien in een deerniswekkende toestand ; overal zag men scheuren en barsten. Het dak lekte door. Om toch maar iets te redden van dit schilderij stelde men voor de panelen die nog in goede staat waren, weg te nemen en er enkele in openbare gebouwen van Oostende op te hangen.

Bastien was hier niet voor te vinden. Daarom stelde hij volgende oplossing voor : het doek zou afgebroken worden om volledig heropgericht te worden in één der zalen van het Jubelpark te Brussel. In het Legermuseum zou kunstschilder Bastien de nodige herstellingen uitvoeren en zou het Panorama een nieuwe toekomst tegemoet gaan. Op verzoek van verscheidene overheidspersonen en betrokken verenigingen waaronder de Staten-Generaal van de Oudstrijders werd het IJzerpanorama door de diensten van het leger naar Brussel overgebracht en kwam het op 15 september 1950 in het Legermuseum van het Jubelpark aan. De koepel van het gebouw waar het Panorama te Oostende zich bevond werd eveneens naar het Jubelpark overgebracht om opnieuw gebruikt te worden bij de bouw van de nieuwe zaal.

In 1950 vroeg het Blauwe Kruis om in het oud gebouw een dierenasiel onder te brengen. Dit werd echter geweigerd. Tenslotte werd op 6.11.1951 bevel gegeven tot het aanvangen van de afbraakwerken.

Een aanbesteding had plaats, en de werken werden toegewezen aan aannemer Frans MALFAISON uit Oostende voor de som van 29.500 F. Dit was dan ook het roemloos einde van het Panorama van de IJzer.

Edward Van Alderweireldt.

NOG OVER HET EERSTE GEDRUKTE BOEK TE OOSTENDE.

In verband met de bijdrage over het eerste gedrukte boek te Oostende in het aprilnummer van "De Plate" kan ik U het volgende mededelen (1) : In 1705 verscheen een catalogus van in het openbaar verkochte goedren, uit schepen verzameld "'t Oostende//ghedruckt by Jacobus de la Rivière//woonende op de Groote marckt//". Rond 1740 drukte te Oostende Jacobus vande Kerckhove.

Op het stadsreglement betreffende de schippers, gedecreteerd op 1 juli 1775, staat de Brugse drukker Maarten de Sloovere vermeld als drukker van de stad en de port van Oostende.

Paul Berghmans vermeldt ook nog : "Le 7 juillet 1781, Pierre Jean Vereecken, fils, qui avait obtenu de l'Impératrice, le 21 juin 1780, l'octroi d'imprimeur et libraire en la ville de Courtrai, reçut l'autorisation, sur sa demande, d'exercer sa profession à Ostende, où l'affluence actuelle du commerce et le concours des étrangers semble exiger l'établissement d'un imprimeur et libraire privilégié".

F. Edebau

Directeur van de Stedelijke Musea

P.S. (1) Paul Bergmans : "Analectes Beligiques. Notice et documents pour servir à l'histoire littéraire et bibliographique de la Belgique" (1896)

Op verzoek van de "Vereniging van Archivarissen en Bibliothe-carissen van België" is Mevrouw H. Coppejans-Desmedt overgegaan tot het opstellen van een gids van de bedrijfsarchieven, bewaard in de openbare depots van België. Het Algemeen Rijksarchief (Ruisbroek-straat 2, Brussel) nam het puike initiatief dit werkinstrument in boekvorm uit te geven.

Wat verstaat men onder "bedrijfsarchieven" ? Het zijn de docu-menten geproduceerd door of ten behoeve van een onderneming met het doel de werking van deze laatste mogelijk te maken of te bevorderen, en die bestemd zijn om in het bedrijf zelf te worden bewaard. Onder-havige gids heeft echter betrekking op de bedrijfsarchieven of frag-menten van bedrijfsarchieven, die ten gevolge van verschillende om-standigheden of om diverse redenen uit hun eigen oorspronkelijke be-waarplaats werden verwijderd en rechtstreeks of onrechtstreeks - in het laatste geval veelal langs rechterlijke instanties om - in publieke depots werden neergelegd.

Deze gids werd overeenkomstig de geest van de taalwetgeving van ons land in het Nederlands gesteld voor het Vlaamse landsgedeelte, in het Frans voor het Waalse landsgedeelte en in de twee talen voor wat Brussel betreft. Hij omvat drie delen : het eerste heeft betrek-king op de bedrijfsdocumenten bewaard in de Rijksarchieven, het tweede op de bescheiden bewaard in de Stadsarchieven en het derde op degene ondergebracht in andere publieke depots, met name het Museum Plantin Moretus, het Nationaal Scheepvaartmuseum en het Sterckshofmuseum te Antwerpen, de Universitaire Faculteiten van Sint-Ignatius te Antwerpen, de Universiteitsbibliotheek te Gent en het Koninklijk Museum van Mariemont.

De fondsen of verzamelingen zijn alfabetisch gerangschikt per depot. Niet alleen de aard en de vindplaats van de archieven zijn vermeld, maar zeer beknopt worden ook enkele inlichtingen gegeven over bijkomende vragen naar de omvang, de uiterste data, de bijzon-derste reeksen en documenten, de voorwaarde voor de raadpleging, de inventarisatie, tenslotte in de mate van het mogelijke bijzonderheden over het bedrijf zelf en gebeurlijk het gebruik dat tot dusver van het fonds of de archieven werd gemaakt, m.a.w. of zij reeds aanleiding hebben gegeven tot publicatie.

Het is niet altijd mogelijk geweest het klassement methodisch door te voeren. De indices echter, die aan de gids werden toegevoegd zijn van aard om de onvolkomenheden van dat klassement te ondervangen.

Uiteraard zullen wij, wat de Oostendse firma's betreft, eerst het Rijksarchief te Brugge moeten consulteren. Het bewaart o.m. han-delscorrespondentie van Louis Bernaert en de familie Hoyts uit de laatste helft van de 18e - begin 19e eeuw.

Het Rijksarchief te Beveren-Waas werd tijdelijk het dossier (1921-1934) toevertrouwd van de "S.A. des Palais d'Ostende" (sinds 26 maart 1929 gefusioneerd met "S.A. Ostende Balnéaire") : uitbaatster van de hotels Continental, Océan, Royal Palace, Du Littoral ; uitba-ting van de "Kursaal van Oostende" en van een garage ; van "New York Village" en "Buckingham Palace".

BELANGRIJKE AANWINST VOOR "DE PLATE".

"De Plate" heeft voor het Heemkundig Museum een zeer belangrijke gift bekomen.

Het betreft het verloren gewaande O.L.V.-Kapelletje en het kruisbeeld dat destijds op het oude Vissemarktje te zien was.

Sinds enkele weken hangen deze helemaal opgefrist en hersteld in het Museum. Voorwaar een aanwinst om te jubelen.

Vergeet niet eens terug een bezoek te brengen aan het Heemkundig Museum. Vanaf november open elke zaterdagochtend van 10 tot 12u. Groepsbezoeken kunnen op andere dagen gebeuren mits een tijdige aanvraag te sturen aan de heer J. Dreesen, Secretaris van "De Plate", Rode Kruisstraat, 4 Oostende.

O.V.

OOSTDUINKERKE.

De Vereniging voor Vreemdelingenverkeer te Oostduinkerke publiceerde een zeer keurige uitgave "Duizend jaar Oostduinkerke" door Frans Wastiels. Niet alleen voor Oostduinkerke is deze uitgave van belang, maar ook voor gans de kuststreek. Warm aanbevolen. Prijs : 190 F.

O.V.

DE RAAD VAN BEHEER VAN DE PLATE.

Enkele malen werd ons reeds de vraag gesteld wie deel uitmaakt van de Raad van Beheer van "De Plate", v.z.w."

Wij geven hier de samenstelling :

Voorzitter : August VAN ISEGHEM

Onder-Voorzitter : Omer VILAIN

Secretaris : Jan DREESEN

Penningmeester : Gilbert VERMEESCH

Leden : Frank EDEBAU

Jeanne VALKENBORG

Fernand BOEHME

Jozef KLAUSING

Emiel SMISSAERT

Walter MAJOR

Nelly DE TAEYE-SNIJKERS

Leo HOLVOET

Werkgroep Museum bestaat uit: A. Van Iseghem, Frank Edebau, Leo Holvoet, Gilbert Vermeesch en Jan Dreesen

Redactie tijdschrift : Omer Vilain, Jan Dreesen, Jozef Klausning, Walter Major en Emiel Smissaert

TEKSTOVERNAME IS ALTIJD TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

De laatste
uitgegeven boeken
zijn **ALTIJD**
te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

Adolf Buylstraat 33
8400 - Oostende Tel. 70.17.33
en in haar bijhuizen

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, v.z.w. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : O. VILAIN,
Rogierlaan 38, bus 11
8400 OOSTENDE

5e jaargang, nr 11, november 1976.

UITNODIGING TOT ONZE NOVEMBERACTIVITEIT.

Het bestuur van de Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer en het genoegen U uit te nodigen op de voordracht die zal doorgaan op

dinsdag 16 november 1976 om 20u30

in de conferentiezaal van de V.V.F. afdeling Oostende, Dr. L. Colens-straat, 6, Oostende met als onderwerp :

HET ONTSTAAN VAN DE EERSTE HANDELSDOKKEN TE OOSTENDE

spreker : Daniël FARASYN

De heer Daniël FARASYN, Licenciaat in de Wijsbegeerte en Letteren, Groep Geschiedenis, Provisor aan het Koninklijk Atheneum te Gent, is een geboren en getogen Oostendenaar die zijn geboortestad geen ogenblik uit het oog verliest. Zijn kennis van de geschiedenis van Oostende is een begrip geworden. Deze avond belooft dan ook een fijnproevertje te worden voor allen die met de geschiedenis van onze stad begaan zijn. Zoals altijd is de toegang vrij en kosteloos en zijn alle geïnteresseerden en sympathisanten van harte welkom.

J.B.D.

INHULDIGING VAN DE BEELDENGROEP VAN HET VISSERSPLEIN.

UITNODIGING

Het bestuur van de Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer en het genoegen U uit te nodigen op de officiële inhuldiging van de beeldengroep die eertijds op het Vissersplein stond, en die doorgaat op

vrijdag 19 november 1976 om 19 uur

in het Heemkundig Museum, Feest- en Kultuurpaleis, 1ste verdieping, Wapenplein, Oostende. De inhuldiging zal gevolgd worden door een kleine ontvangst.

Deze beeldengroep, bestaande uit een kruis, een Madonna en een Sint-Rochus, en die we jaren lang verloren waanden, werd ons onlangs geschonken door mevrouw Angèle GERMONPRE. Gerestaureerd heeft de groep een ereplaats gekregen in het museum.

J.B.D.

NEPTUNUS.

Het tweemaandelijks tijdschrift "Neptunus" verschijnt met de regelmaat van een klok en is zeer keurig uitgegeven.

Uit het augustusnummer citeren we even om de belangrijkheid van het tijdschrift te onderlijnen :

"La marine impériale allemande sur la côte belge ; 1914-1918" (III) door J.F.R.E. Petitjean ; "De haven van Oostende (dl II) door F.Gevaert ; "La participation belge aux opérations d'évacuation de Dunkerque" door Paul Hygenraam ; "Woorden uit de zeemanskist : scheepsbesluit" door J.B. Dreesen.

Een gewoon abonnement kan bekomen worden door storting van 200 F. op rek. 473-6090311-30 van Neptunus Oostende.

Neptunus likvideert verder nog de L.P. 33t. stereo "Zeemansliederen" voor 169 F. en een bundel met 50 internationale zeemansliederen voor 60 F. Wie de plaat en het boek samen bestelt krijgt deze voor 150 F.

O.V.

NOG EEN BELANGRIJKE HERDRUK.

Het onvindbare werk "Chants populaires des Flamands de France" par E. de Coussemaker, welke in 1856 te Gent uitgegeven werd, kent thans een anastatische herdruk.

De voorintekenprijs (tot 15 nov.) is 1.000 F. Dit bedrag kan gestort worden op rek. nr 068-0561880-83 van Malegijs te Kemmel. Nadien kost het boek 1.200 F. De oplage bedraagt slechts 1.000 exemplaren.

O.V.

VOLKSLIEDBOEK.

Het Algemeen Nederlands Zangverbond liet een "Volksliedboek" verschijnen met 50 oude en nieuwe liederen met klavierbegeleiding.

Alhoewel dit werk meestal voor scholen en koren bestemd is, menen we dat eenieder die zich voor het volkslied interesseert dit boek dat samengesteld werd door het "ANZ Commissie muziek in de school" zal willen bezitten.

(Prijs 350 F. ANZ, Vrijheidstraat, 30, bus 14, 2000 Antwerpen).

O.V.

JAARLIJKSE VEILING.

Ter gelegenheid van de jaarlijkse algemene vergadering in januari a.s. zal er terug een veiling plaats grijpen.

Leden die wensen dat er zaken welke betrekking hebben tot Oostende en de kuststreek (boeken, plannen, gravures, prentkaarten, foto's, affiches, programma's, enz.) mogen dit melden aan :

O. Vilain

Rogierlaan 38, bus 11

8400 OOSTENDE

NOTA BETREFFENDE DE ARCHITECT ALBAN CHAMBON.

Tot voor de Tweede Wereldoorlog bood Oostende een uniek, poëtisch architecturaal stadsbeeld : elke gevel getuigde van de gouden jaren rond de laatste eeuwwisseling. De architecten van belle-époque-Oostende hadden van de stad een onvergelijkbaar monument van laat 19e eeuwse architectuur gemaakt. De namen van mensen als DEWULF, DANIELS, DE LA CENCERIE, DUJARDIN, LAUREYS, NAERT, PIL, VERRAERT, GOBIN en vele anderen dringen zich hier op. De grootste van hen allen was wellicht Alban CHAMBON, een door de kunstgeschiedenis misdeelde architect. Zo heel veel bouwde CHAMMOON niet in Oostende, maar de zaken die hij hier naliet waren belangrijk. Eigenaardig genoeg is het moeilijk ergens gegevens over deze kunstenaar te vinden : het monumentale naslagwerk van U. THIEME en F. BECKER (Allgemeines Lexicon der Bildende Künstler...) en de aanvulling er op door H. VOLLMER zwijgen in alle talen over CHAMBON, terwijl mensen als LAUREYS wel besproken worden. Ook RANIERI wist in haar overigens excellente studie "Léopold II Urbaniste" niet zo heel veel over CHAMBON te vertellen, en dat was wel een gemiste kans. In het Oostendse dagblad "Le Carillon" (nummer van 1-2 juli 1905) vonden we echter enkele interessante zaken over de figuur van Alban CHAMBON. Daarrond bouwden we deze bijdrage.

CHAMBON werd in 1847 te Varzy (Fr.) geboren en kreeg een opleiding als beeldhouwer. Daarvan zou men steeds de sporen kunnen terugvinden in zijn latere bouwwerken : zijn constructies waren steeds verzorgd afgewerkt, als waren het bibelots ; het detail bekommerde CHAMBON soms zozeer dat hij de grote lijnen uit het oog verloor. En steeds bedacht hij ruime plaats voor beeldhouwwerken in zijn plannen. Deze sculpturen werden wellicht naar zijn ontwerpen door praticiens uitgevoerd. Dat was althans de normale gang van zaken in deze dagen.

Van 1868 af werkte CHAMBON in ons land en diende aanvankelijk als tekenaar bij verschillende architecten. De plannen die hij daar maakte gingen door als constructies van zijn werkgevers (zo o.a. het Eden-Theater te Brussel). Toen hij zich zelfstandig vestigde werd hij -als vreemdeling- eerder jaloers bejegend door zijn minder succesrijke collega's. CHAMBON vestigde zijn naam met de plannen van het Beurs-theater te Brussel, een gebouw dat binnen het half jaar klaar kwam (1880) en met de plannen voor de Parkschouwburg te Amsterdam (1883).

In de jaren 1885-1888 was CHAMBON in Londen werkzaam en kreeg er opdrachten voor de bouw van niet minder dan vijf theaters : de "Tivoli", de "Frascati", de "Garrick", het "Gaiety Theatre" en het "Sloan Square Theatre". Terug in Brussel maakte hij de plannen voor het "Hôtel Métropole" en voor de herbouw van de eerder afgebrandde music-hall "Pôle-Nord". In de "Pôle-Nord" begon hij met de systematische aanwending van ijzergebinten en keramische klei. Zijn prestaties vielen zeer in de smaak van Leopold II die hem in 1898 opdracht gaf voor werken aan het Koninklijk Kasteel te Ardenne en in het Park van Laken. Voor MORS, een Franse autofabrikant, bouwde hij te Passy (Fr.) een privétheater.

Tussen 1894-1900 bouwde CHAMBON een twintigtal villa's te Westende. Het was in feite CHAMBON die de typologie van de Zeedijkvilla voorgoed vastlegde. Deze Westendse villa's waren een bezichtwaardigheid die in vele toeristische folders werd vermeld. Langs een Westendse onderneming om (la Westendaise), kreeg hij de opdracht voor de dancing "La Terrasse" -hoek Van Iseghemlaan-Louisastraat- te Oostende. In dit eigenaardig gebouw met plat dak werkte hij veel met ijzer en ceramiek maar hij hield de decoratie eerder sober.

Pas in 1898 werd hij de "leading-architect" in Oostende ; de opdrachten voor de grootscheepse verbouwingen van NAERT's Kursaal werden hem toegewezen. Eerst verbouwde hij de lokalen van de Cercle : het resultaat was discreet en luxueus tegelijk. Leopold II was er van onder de indruk en het was de Vorst zelf die CHAMBON inspireerde tot de grote monumentale trap. Alles samen was de verbouwing van het Kursaal een moeilijke opgave : NAERT had een -in zijn soort- perfect bouwwerk geleverd en dat moest overtroffen worden. Daarenboven diende CHAMBON rekening te houden met de funderingen van NAERT's gebouw. Dit drukte uiteraard een stempel op zijn realisatie : CHAMBON deed niet wat hij wou. Ook in het Kursaalgebouw sprong CHAMBON gul om met ceramiek, ook in het exterieur : de blinkende tegels gaven het gebouw een feeëriek uitzicht. En ook de vormtaal in de decoratie van balusters, pilaren... was iets zeer eigen. De tuinaanleg was ongetwijfeld ook door CHAMBON gepland : nergens vonden wij namen van andere ontwerpers. Tijdens de ombouwcampagne 1904-05 was er wel enige spanning toen CHAMBON ondanks herhaald aandringen, aannemer SANDERS zo lang liet wachten op de detailplannen voor de binnendocratie der drie nieuwe koepels, dat deze begon te vrezen niet meer op tijd klaar te komen voor de opening van

het Kursaalseizoen. "L'Echo d'Ostende" gaf nogal ruchtbaarheid aan deze zaak en CHAMBON moest het daarbij ontgelden. Het kwam tot een interpellatie in de Gemeenteraad : in februari 1905 werd stadsingenieur VERRAERT naar Brussel gestuurd om bij CHAMBON de nodige plannen te gaan ophalen. CHAMBON's ontwerpen waren echter zo briljant dat het spijtige incident al gauw vergeten werd...

Daarna bouwde CHAMBON de Stadsschouwburg te Oostende. Dit lag hem nauw aan het hart : toen, door de wet op de kansspelen, de bron van inkomsten waarmee de bouw van het theater gefinancierd diende te worden, opdroogde, zou CHAMBON aan het Stadsbestuur hebben voorgesteld alvast met de funderingswerken te beginnen en dit op zijn eigen kosten en risico's... Het gebouw kwam klaar in 1904 en bood een nogal chaotische reeks gevels, met grote bogen, guirlandes, nissen, gevelbeelden... Maar juist die chaos maakte het een schattig bouwwerk, vol vrouwelijke lijnvoeringen, in een niet te definiëren stijl. Toch merken we duidelijke verwantschappen op met het Kursaal : zo waren de twee kolommen links en rechts van de hoofdingang van het theater duidelijk broertjes van de 2 fonteinzuilen in de hovingen van het Kursaal. Ook de koepelconstructies in beide gebouwen vertoonde van buiten treffende overeenkomsten.

Ook de plannen van de DE SMET DE NAEYER-brug zouden van CHAMBON zijn. In elk geval worden we hier getroffen door reminiscenties aan de architectuur van het grote paviljoen op de Wereldtentoonstelling te Antwerpen in 1894 : scheepsboegen die uit het muurvlak schijnen te komen. Hier was het beeldhouwwerk niet van CHAMBON en zijn praticiens : het waren de beeldhouwers DE KESEL en Julien DILLENS die de allegorische figuren uitvoerden. De brug werd in 1905 door Leopold II ingehuldigd.

Ook het sierlijke paviljoentje van de technische diensten langs de oostzijde der Groentemarkt was een CHAMBON-ontwerp. Het was geconstrueerd op polygonaal grondplan, met natuursteen als basis en daarboven geglazuurd tegelwerk waarop de grote ramen rustten die gevat waren in gietijzeren vensteromramingen. Bovenop was een veelzijdig koepelachtig dak dat rustte op een met smeedijzeren motieven versierde kroonlijst. Deze constructie, die blijkbaar met veel architecturale liefde ontworpen werd, was in-zich volmaakt naar vorm en verhoudingen. Een afschuwelijk betonnen blok met vuile zitbank vervangt het lantaarnachtig gebouwtje dat tot in de zestiger jaren een vertrouwd beeld was op de Groentemarkt. Toen werd het, net als zovele andere mooie zaken, discreet gesloopt...

HET GEVAAR DREESSEN.

Wie nog durft beweren dat de Oostendse bevolking voor haar eigen stad onverschillig is moet zijn mening herzien.

Toen de Volkshogeschool op zondag 24 oktober de wandelvoordracht doorheen onze stad organiseerde hadden de grootste optimisten op zulk een grote interesse niet durven hopen. De gastspreker -of moeten we zeggen wandelgids- was wel onze enthousiaste secretaris Jan Dreesen. Maar toen hij die zondag door 93 geïnteresseerde personen, die hun zondagnamiddag aan Oostende wilden verpacht er zag dan kon het niet anders of hij beseftte dat al de moeite die "De Plate" sinds verschillende jaren doet om de aandacht op Oostende te vestigen niet nutteloos is geweest.

Gedurende 3 uur heeft Jan Dreesen met volle overgave op alle gebouwen, oude gevels, verdoken schatten van onze stad gewezen en bestendig hoorde hij "Dat wist ik niet. Ik kom hier alle dagen voorbij en heb daar nog nooit op gelet"...

In die drie uren bleef de politiewagen een paar maal halt houden, want de dienaars der wet dachten dat er een opstootje gaande was. Nu wie weet is het toch geen verwittiging aan al deze die onze stad, zoals de Duitsers onder de oorlog willen vernietigen om er betonblokken neer te zetten.

O.V.

- - - - -

NOG EEN HUIS DAT VERDWIJNT.

Met een gevoel van weemoed zagen we dat het grote herenhuis gelegen Hendrik Serruyslaan 50, afgebroken werd.

Het was aldaar dat wijlen Hoofdman De Taeye zoveel jaren woonde. Aldaar stichtte hij samen met Ary Sleeks "De Plate". Vandaar uit werden ook de eerste nummers van ons tijdschrift verzonden. Verzamelaars van ons blad kunnen dit adres op de eerste jaargangen terugvinden.

O.V.

- - - - -

FELICITATIES.

Met veel genoegen vernemen we dat onze trouwe medewerker Norbert HOSTYN zijn diploma van Licenciaat in de Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis met onderscheiding behaald heeft.

Zijn proefschrift tot het bekomen van de graad handelde over "De paysagiste Euphrosina Beernaert (1831-1901) ; haar leven en werk". "De Plate" biedt hem hiervoor haar welgemeende felicitaties aan.

- - - - -

KNOKKE.

Een mooie uitgave voor hen die alles verzamelen van onze kustgemeenten komt uitgegeven te worden door de Drukkerij Van Vooren-Matthys te Knokke. "Van Polderdorp tot badplaats" door Danny LANNON is een mooie brok geschiedenis van Knokke-Heist. De talrijke illustraties over de ontwikkeling in dit eens nederig gehucht tot beroemde badplaats is heel interessant.

Prijs : 750 F.

O.V.

HET BURGERLIJK HOSPITAAL OFTE SINT-JANSHOSPITAAL TE OOSTENDE.

Over gasthuizen en hospitalen wordt er te Oostende voor het eerst gesproken omstreeks 1400. Het waren GRAUWZUSTERS die drie eeuwen lang voor de ziekenzorg zouden instaan. Vanaf de 17de eeuw zetten zich ook een groep ZWARTZUSTERS voor deze taak in.

Omstreeks 1684 stichtte een zeer godvruchtige dochter, dank zij een erfenis van haar oom, een godshuis. Het godshuis van NUYTS of DRIEKONINGEN, ook soms de Fundatie Sint-Elisabeth geheten bestond tot 1788.

Onder impuls van de gezusters REYNGOET werd in 1764 een hospitaal ingericht dat oorspronkelijk een plaats kreeg in de Kapellestraat, maar later verplaatst werd naar de Weststraat. Het werd omstreeks 1830 opgeheven maar enkele jaren later door zusters AUGUSTINESSEN onder de naam SINT-JANSHOSPITAAL terug in bedrijf genomen. Zeer plichtsbewust vervulden zij daar hun taak tot hen, in 1874, een nieuw hospitaal werd toegewezen, het hospitaal dat we nu, 102 jaren later het "OED HOSPITAAL" noemen. Het is over dit laatste hospitaal dat we enkele gegevens brengen.

Over de bouw van het SINT-JANSHOSPITAAL te Oostende is er niet zoveel gezegd of geschreven geworden zodat de inlichtingen die we tot nog toe konden verzamelen eerder langs de schaarse kant zijn.

Tijdens de gemeenteraadszitting van 13 mei 1871 werd voor de eerste maal, officieel althans, het plan voor de bouw van een nieuw hospitaal voorgelegd en besproken. Op de daaropvolgende zitting -men schreef 22 mei 1871- brachten de verschillende Commissies, waarin enerzijds de liefdadigheidsinstellingen van de stad en anderszijds Openbare werken vertegenwoordigd waren, verslag uit over de bouw van een nieuw Hospitaal en een Godshuis voor oude behoeftige mensen van beide kunne.

Waarschijnlijk werden de werken in de loop van het jaar 1872 aangevat, want bij Koninklijk Besluit van 20/6/1872 wordt toelating verleend voor de bouw van een nieuw hospitaal terwijl bij een ander Koninklijk besluit van 1/10/1872 een onteigening gebeurt van grond toebehorende aan de gemeenten Mariakerke en Stene "pour l'agrandissement eventuel de l'hôpital en construction".

Een eerste subsidie van 15.000 F. werd bij K.B. van 24/6/1873 toegestaan. Er waren ook schenkingen want zo werd bij K.B. van 30/6/1872 een schenking van de heer Thomas Janssens ten bedrage van 6.825 F. voor het nieuw hospitaal aanvaard.

De plannen werden getekend door de heer Jean-Louis-Felix ROSSEELS, hoofdconducteur bij de diensten van Bruggen en Wegen, die ook de leiding van de werken waarnam. Hij deed dat op een zeer bijzondere manier want bij K.B. van 4/11/1874 werd hij tot Ridder in de Leopoldsorde benoemd voor : "Il s'est chargé gratuitement de la confection des plans et de la direction des travaux de construction de l'hospice-hôpital d'Ostende". Ter gelegenheid van deze benoeming werd hem op 22 november van hetzelfde jaar door de administratie van het hospitaal een banket aangeboden.

Op 28/9/1874 nam de administratie het nieuw gebouwde hospitaal in gebruik en kwamen ook de zeven zusters uit het hospitaal van de Weststraat toe. Deze zusters waren :

Mevrouw Theresia LEFFEBURE, overleden op 13 december 1874

Zuster Augustine WELVAERT, overleden op 2 januari 1879

Zuster Constantia DALLE, overleden op 9 maart 1882

Zuster Coleta CHERLET, overleden op 11 februari 1912

Zuster Bernarde SWERTVAGHER, overleden op 23 augustus 1930

Zuster Lucia DETAVERNIER, overleden op 7 mei 1912

Zuster Caroline BOMBERNA, overleden op 3 juli 1941.

Een toekomst voor ons verleden.

Merkwaardige gebouwen te Oostende.

HET BURGELIJK HOSPITAAL ofte SINT-JANSHOSPITAAL te OOSTENDE.

Het Hospitaal na de afbouw in september 1874. Rechts 2 weken van de molen van Leleu.

De hoofdingang van het hospitaal zoals hij er nu nog uitziet.

De kapel, voor de beschadiging van W.O.II..Let op de kledij van de zusters en de prachtige luster die in de oorlog spoorloos verdween.

De burgerlijke inhuldiging, door de gouverneur van de provincie, had s'anderendaags plaats. Dit was 29 september 1874. Deze inhuldiging schijnt echter maar een mager beestje te zijn geweest want de ECHO d'OSTENDE schrijft in zijn nummer van donderdag 1 oktober 1874 : "Dimanche a eu lieu sans appareil l'inauguration de notre nouvel hôpital civil". Een maand later werd de kapel van het hospitaal ingewijd door Monseigneur FAICT, Bisschop van Brugge. Dit was op 29 oktober van dat jaar en deze plechtigheid schijnt nog minder aandacht getrokken te hebben want de ECHO d'OSTENDE maakt geen melding van deze gebeurtenis. Een tombola op dezelfde dag ingericht ten voordele van het hospitaal bracht 561,50 F. op.

Nog voor het einde van 1874 werden 7 gaslantaarns geplaatst op de baan die naar het nieuw hospitaal leidde. Dat was op de tegenwoordige HOSPITAALSTRAAT. Ook werd bij K.B. van 12/2/1875 nogmaals een subsidie van 6.500 F. toegestaan.

In het eerste werkingsjaar, 1875, werden 202 personen behandeld waarvan er 158 genezen het hospitaal verlieten, 27 stierven er 17 op het einde van het jaar in behandeling bleven. En daarmee startte 100 jaar hospitaalleven te Oostende.

Welke de samenstelling van de staf van het hospitaal in 1879 was, vonden we terug op de rugzijde van een "lichtprint die gemaakt wierd ten gelegenheid ten jare 1879 op den 8sten July na de maaltijd gegeven ter gelegenheid van de profès van zuster THERESIA en de kleding van zuster FRANCISCA"

Bestuurders : de heeren DUTERMEZ Auguste, Voorzitter
Norbert BOURGOIGNIE
Ernest JANSSENS
Petrus TRATSAERT
Eduardus LANDSZWEEERT leden
Jan LIEBAERT secretaris
Karel OCKET ontvanger

Geestelijke Bestuurder : Den Z.E. Heer BRULOIS
Overste : Zuster BERNARDA
Religieusen : Zuster CONSTANTIA
Zuster COLETA
Zuster CAROLINA
Zuster CLARA
Zuster PHILOMENA
Zuster THERESIA
Zuster FRANCISCA
Zuster ROBERTINA

Geneesheren : De heeren : DE CEUNYNCK Napoleon
JANSSENS Adolphe
DEHONDT Auguste
SCHRAMME Karel

En nu zijn we zover. Het oude hospitaal heeft afgedaan. Men bouwt nieuw, nieuw en beter, zegt men althans. En voor oude gebouwen schijnt er te Oostende weinig plaats te zijn. Men wil wel iets bewaren maar dan liefs niet te veel. Maar hier heeft stad een mooie kans om de Oostendse gemeenschap een enig binnenplein te schenken waar het aangenaam verpozen zou zijn. Daarvoor zou de ingang, de binnenkoer, met de omringende muren tot op hoogte van de blauwsteen en de kapel met voor-gevel moeten bewaard blijven. Op het binnenplein zouden terug hovingen

kunnen ingericht worden en enkele banken een plaats vinden. En als dan de muren gekuist worden, ze zijn nu overschilderd met een vuile rode kleur, zodat de bakstenen weer in hun rijke volle kleur krijgen zou dit een zeer mooi hoekje worden en zou toch ook weer iets van het oude Oostende bewaard blijven. Dat men daar om heen nieuw bouwt heeft dan minder belang.

J.B. Dreesen

CULINAIRE FOLKLORE.

OOSTENDSE MOKKEN EN KLETSEKOPPEN.

In een vorige bijdrage noteerden we dat KLETSEKOPPEN kleine ronde broodjes zijn, gebakken van gebuilde tarwebloem. Ze hebben een glad bovenvlak, vandaar hun naam. Dit was de bepaling gegeven door enkele bakkers uit het oudste gedeelte van Oostende. Het klopt met wat Roland DESNERCK in zijn Oostends Woordenboek noteert "zeer rond broodje met blinkende gladde korst".

Nu vestigde me onlangs een rasecht Oostendenaar, de aandacht op het feit dat Kletsekoppen vroeger ook wel met een andere naam, die van OOSTENDSE MOKKEN werden aangeduid. Dit werd door iemand anders weerlegd, wat een gelegenheid is om nader op het onderwerp in te gaan.

Van Dale vermeldt bij MOKKE :-klein rond koekje van meel en stroop- en citeert als voorbeeld "GENTSE MOKKEN". De Westvlaming DE BO beschrijft het uitvoeriger en zegt : "makaronvormig koekje van peperkoekdeeg gebakken. De mokken zijn niet overal gelijk van grootte noch van smaak. De mokken van Kortrijk zijn niet meerder dan een muntstuk van een frank. De mokken van de stad Damme, Damsche mokken genaamd, zijn van roggebloem met zeem en siroop gebakken, de grootte van een zilveren vijffrank en kraken onder de tand".

Als Gent, Kortrijk, Brugge, Damme en noem maar op een gebak kennen dat ze met de naam MOKKE aanduiden, dan stelt zich de vraag waarom Oostende(buiten zijn mooie MOKSJES) ook zijn MOKKEN niet zou hebben. Dat die nu KLETSEKOPPEN worden genoemd kunnen we dan beschouwen als een verrijking van onze woordenschat of als een blijk van gebrek aan kennis van het verleden.

J.B. Dreesen

ZANDVOORDSE HISTORIE.

Zoals in alle vertellingen ...

Er was eens een Kerkstraat en in die straat woonde een zekere Karel. Die Karel was een door iedereen in Zandvoorde zo gekend persoon (hij is reed dood) en genoot er een speciale reputatie, zodat men hem in de volksmond "Stoute Karel" noemde. Bij de fusie der gemeenten in 1971 was er dan ook een voorstel van enkele notabelen uit Zandvoorde om de Kerkstraat (wegens gelijknamigheid met de Kerkstraat te Oostende) om te dopen en dit ter nagedachtenis en ter ere (?) van deze voor Zandvoorde markante figuur, in een "Stoute Karelstraat". Gezien hij in deze straat had gewoond. Maar de notabelen van Oostende hadden er een ander (geestelijk) idee over, en men wilde geen reputatie van een bepaald persoon vereren. Als tweede voorstel kwam dan dat het mischien "Karel de Stoutestraat" zou mogen worden. Was dit nu de bedoeling om te lachen of te spotten ? Toen de Oostendse notabelen het roer overnamen noemden ze de Stoute Karelstraat : "Boterbloemstraat".

Ik heb met veel interesse de historie van het "Panorama van den IJzer" gelezen. Ik kan er echter ook van meespreken, daar ik medegewerkt heb om dit "biggest in the world" schilderwerk alhier te Brussel te plaatsen. Na eerst verschillende weken buiten op de Esplanade van het Jubelpark gelegen te hebben kwamen 30 mannen van het geniekorps om die lange "sosiece" in een van de grote vleugels van het Jubelpark binnen te trekken. Aan de zuidkant waren wij met het nationaal hulpkorps van België gekazerneerd. Dit was juist naast het Museum van de Oorlog. Het was hoog tijd dat die rol van 15m lang en 2,5m dik onder dak was, want het doek was door en door nat. Het is op vraag van de de genie-officier dat wij met ons materiaal zonder schenden die rol van 15m hebben binnengebracht. Dan heeft men een kader gemaakt in ijzer met de maten van dit schilderij, maar met vierkanten van 1m x 1m en dat op 1.725 m². Stel u voor een kader van ijzeren buizen van 10cm doorsnede en dan daarop de tableau afrollen 10cm per 10cm. Wij hadden 24 uren dienst en 24 uren rust zodat ik om de 48uren het werk zag vooruitgaan. Er waren plaatsen dat de stukken van het schilderij in onze handen bleven hangen. Na 14 dagen kon men beginnen om het meesterwerk stilaan naar boven te trekken. Maar het was de "Panorama van de IJzer" niet meer dat ik destijds bewonderd had in Oostende op de plaats waar nu het stadhuis is en voordien de derde Bassin gelegen was. Na veel moeite was het opgehangen, maar wel 100 maal heeft het doek gescheurd. Dan hebben wij gans het meesterwerk met een speciaal produkt afgewassen. Stuk per stuk van op onze lange brandweerladder. Er waren veel plaatsen die de leerlingen van meester Bastien moest herschilderen. Honderd maal heb ik de grote ladder verplaatst en de leerlingen hadden ook hun werk. Al die tijd kwamen er veel bijzondere bezoekers. En hier wil ik nu iets vertellen die meer dan eenmaal is voorgekomen. Op die grote panorama zag men Nieuwpoort in brand en de zwarte rook ging van rechts naar links, maar 80 m verder in het binnenland waren de Hallen van Ieper ook in brand en daar ging de rook van links naar rechts en de bezoekers die dat opgemerkt hadden vertelden dat ze een grote vergissing gezien hadden in dat meesterwerk. Maar wat ze niet bemerkten was dat het panorama geschilderd geweest was om rond zich gezien te worden. Dus was er brand voor u en de rook ging naar links, dan had u, als u zich om-draait ook rook dat naar links trok. Dus langs dezelfde kant.

Wij hebben dat dikwijls meegemaakt en er waren bezoekers die heel fier waren om die bemerking te maken tegen andere bezoekers. Ongelukkig is die grote zaal altijd gesloten gebleven voor de gewone bezoekers van het Koninklijk Museum van het Leger en voor Krijgsgeschiedenis. Dat was in 1946, dus 30 jaar geleden.

In de vleugel waar het "Panorama van de IJzer" nog altijd erg geschonden hangt heeft men nu het Museum van het Vliegwezen gemaakt. Aldaar zijn nu te zien, al die oude vliegtuigen van 1909 tot 1930. Maar dat formidabel meesterwerk van meester Bastien is een echte Picasso geworden, niemand kan nog zeggen wat dat enorme doek nog betekent gezien er hier en daar stukken gescheurd zijn. Als ik het terug zag bleef ik sprakeloos. Een vriend die bij mij was vroeg er scheelde, het was maar later dat ik het hem vertelde. Ik vraag mij af wat dat ze daarmee zullen doen. Ik had dat schilderij voor de laatste maal gezien in 1949.

F. Mestdag
Brussel

VLAAMSE VISSERIJ- EN VISSERSVAARTUIGEN.

Eindelijk zullen vele intekenaars gedacht hebben bij het verschijnen van het tweede deel van "Vlaamse visserij- en vissersvaartuigen door Gaston en Roland Desnerck.

Het tweede deel is merkkelijk beter geslaagd dan het eerste. Wat de inhoud betreft deze zal zeker door modelbouwers gretig nagepluisd worden. Het aantal plannen en schema's laten toe zonder moeilijkheden een zeer groot aantal verdwenen vissersschepen in model te brengen.

Voor hen die de historiek van de visserij aan het hart ligt zullen zeker aan hun trekken komen. Veel, heel veel illustraties laten ons met de talrijke soorten vissersschepen kennis maken. Hierbij een klein voorbeeld : de historiek van de stoomtreilers te Oostende, waarvan er in 1884 de eerste twee in vaart kwamen. In 1927 waren er 56, terwijl er nog een laatste in 1963 de vissersvloot sierde.

De twee delen samen (800 pagina's, 1.000 illustraties) kosten 2.900 F. en kunnen besteld worden bij de lokale boekhandels of door storting op P.C. nr 000-06968276-70 van R. Desnerck, Breidelstraat, 8, 8400 Oostende.

O.V.

ANTIQUARIAATSPRIJZEN.

In een catalogus van een Antwerpse Antiquariaathandel volgende prijzen gelezen :

Verbouwe, A. : Iconografie van het arrondissement Oostende 1.500 F
Waterschoot, M. : De Vlaamsche kustvlakte. 1937 1.500 F.
Leurs, St. : Steden en landschappen : de kust 350 F.

O.V.

Op initiatief van het Algemeen Rijksarchief te Brussel werd door de Heer Walter De Keyzer een "Inventaire des archives de la famille de Clerque Wissocq de Sousberghe (XIIIe-XXe siècles)" samengesteld en in druk uitgegeven in 1976. De bewaarde documenten zijn bijzonder overvloedig voor de 17e en 18e eeuw. Verschillende geslachten waren door huwelijk verwant met de de Clerque's, voornamelijk de families van der Burch, Maelcamp en Jacquier.

Afkomstig van Doornik vestigde de familie Maelcamp zich in de tweede helft van de 16e eeuw te Gent, waar zij handel dreef en handelsbetrekkingen onderhield met de grote Spaanse steden. Een afstameling werd door de koning van Spanje in 1702 in de adelstand verheven.

Jacques-Fortuné Maelcamp (+ 1741) leidde zijn zaken vanuit Gent ; twee dikke dossiers correspondentie met Spaanse en Amsterdamse handelaars zijn trouwens uit die tijd bewaard gebleven. Zijn grote ervaring in zakendoen deed Keizer Karel VI (1685-1740) ertoe besluiten hem als één der zeven directeurs aan te stellen van de Generale Handelscompagnie gevestigd in de Oostenrijkse Nederlanden, de toekomstige "Oostendse Compagnie". Op bladzijde 101 van voornoemde inventaris wordt vermeld dat in het familiearchief, bewaard in het Rijksarchief te Mons (Bergen), o.m. volgende bescheiden bewaard worden : het origineel van de oorkonde van zijn aanstelling door Karel VI als (mede)directeur van de Compagnie (28 januari 1723) ; een bundel renten en kapitalen uit de jaren 1711-1725, met o.a. aandelen van de Compagnie ; een bundel met handelscorrespondentie uit 1727 ; een cahier met de inventaris van het sterfhuis van J.F. Maelcamp, 1741.

Al bij al een nevenbron voor toekomstige speurders naar de rol en betekenis van de "Oostendse Compagnie", waar reeds heel wat literatuur over bestaat...

E. Smissaert

LANGS DE GALERIJEN.

Zo luidt de nieuwe titel van de reeks kleine Oostendse histories, geschreven door Omer Vilain.

De inhoud omvat : De Galerijen. Het jaar van de vrouw. De duinenman. Voetbalfolklore. Kursaal-historiek. Antony. Van snel mokje tot hakketesse. Mei '40. Een petitie van 1891. De Bassings. Vidocq en Oostende. Jan De Clerck. De zomer van '40. Madame Loulou. Moa kiekt e kè doa. Het Hospitaalkwartier. In je kip. Karl Marx te Oostende. Den ouden Bécasse. De Weststraat. Kernachtige uitdrukkingen. Bertino. In 't Oostends of 't Frans. De honderdste keer. Kinderspelen. Wijkkermissen. Petit Paris. 't Bosje. Chasseur. Den Opex. Aftelrijmpjes. De Vissemarkt. Over brievenbussen en facteurs.

Dit boek kan besteld worden mits overschrijving van 225 F. op rek. nr 000-1085371-38 van O. Vilain, Rogierlaan 38, bus 11, Oostende.

J.B.D.

LIDGELD "DE PLATE" 1977.

Ten einde het lidgeld 1977 op vlotte wijze in onze kas te krijgen is het Bestuur van "De Plate" zo vrij er bij de leden op aan te dringen dit nu reeds te willen overschrijven op een der volgende rekeningen :

AN-HHP 750-9109554-54 voor rek. De Plate of
Bank van Brussel 384-0051822-11 voor rek. De Plate

Het lidgeld voor 1977 bedraagt 200 F.

G.V.

MOLENTOCHT.

De Vlaamse Molenstichting v.z.w. nodigt U vriendelijk uit op de molentocht van de Zeepoldermolens en de molens langs de kust tussen Oostende en Knokke op zondag 7 november. De verplaatsing geschiedt met eigen wagen.

De technische uitleg zal gegeven worden door de voorzitter van de Vlaamse Molenstichting, ir.Lic. W. Snauwaert. Het middagmaal zal gebruikt worden in een typisch restaurant van de streek. Samenkomst : om 10u. op de parking achter het Stadhuis van Oostende.

OOSTENDSE REVUE.

De 9de Oostendse Revue onder de titel "Awê Godtsjeetsje" gaat door in het Kursaal op 6, 8, 10, 11, 12 en 13 november 1976 (maandag 8 november is de galavorstelling ten voordele van "Jeugdhaven").

Dit typisch brokje volksfolklore zal zeker iedereen weer willen zien. Daarbij wat ontspanning in deze sombere tijd kan zeker geen kwaad. Pette Sjieke en Tsjeppen Krotte, de steeds terugkomende hoofdfiguren zullen daarvoor wel zorgen.

O.V.

De laatste
uitgegeven boeken
zijn **ALTIJD**
te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

Adolf Buylstraat 33
8400 - Oostende Tel. 70.17.33
en in haar bijhuizen

D E P L A T E

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, v.z.w. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : O. VILAIN,
Rogierlaan 38, bus 11
8400 OOSTENDE

5de jaargang, nr 12, december 1976

DECEMBERACTIVITEIT

U I T N O D I G I N G

De Oostendse Heemkundige Kring "DE PLATE" heeft de eer en het
genoegen U uit te nodigen op de voordracht met dia's die doorgaat op
dinsdag 21 december 1976 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Afdeling, Dr. L. Colensstraat, 6,
Oostende

Het onderwerp : De Bargievaart van Brugge naar Oostende

de spreker : J. PENNINCK

De barge waren destijds het voornaamste, comfortabelste en veiligste
verbindingsmiddel tussen Oostende en Brugge. Voor Oostende begint hun
geschiedenis met het graven van het kanaal dat onze stad met Brugge
verbindt en eindigt eerst omstreeks 1921 toen de Firma ROOSE haar be-
drijvigheid op dit terrein stopte.

Al de groten van West-Europa maakten in hun tijd gebruik van de barge.
De menu's die aan boord geserveerd werden konden wedijveren met die van
de beste restaurants. Over dit alles spreekt ons de bargekenner bij
uitstek, de heer J. Penninck, voorzitter van het Westvlaams Verbond
voor Heemkunde.

Zoals altijd is de toegang kosteloos en vrij, ook voor niet leden.

J.B.D.

LAATSTE NUMMER.

Dit is het laatste nummer van de vijfde jaargang van "De Plate".
Het januari-nummer zal het eerste nummer van de 6de jaargang
worden. Enkel de leden die hun lidgeld voor 1977 vereffend hebben zullen
dit toegestuurd krijgen.

Wilt U geen enkel nummer missen, stort dan zo vlug mogelijk uw
lidgeld van 200 F. op rek. nr 750-9109554-54 "De Plate" bij AN-HYP of
Bank van Brussel 384-0051822-11 voor rek. "De Plate"

O.V.

OVER FAKTEURS EN BRIEVENBUSSEN.

In één zijner recentste stukjes LANGS 'T HARD ZAND (Vlaams Weekblad van 5 november 1976) schrijft onze ondervoorzitter Omer Vilain, onder de titel "Over bussen en facteurs" over zijn ervaringen bij het rondbrengen van kiespropaganda. Ondermeer haalt hij het gebruik aan van een nieuw werkwoord 'bussen' in de betekenis van de actie waarbij men verkiezingsfolders en pamfletten in elke brievenbus gaat steken.

In DIKSMUIDE schijnt hiervoor een ander woord in gebruik te zijn. Bij een telefoontje aan een dame in die stad, met de vraag of haar echtgenoot, die fakteur is, die avond vrij was, volgde als antwoord : "Neen, hij heeft nog niet gedaan MET ZOTJES RONDBRENGEN". Bij navraag bleek dat ZOTJES de gebruikelijke naam te Diksmuide is van alle verkiezingsfolders- en pamfletten.

J.B.D.

TERECHTWIJZING.

De heer F. MESTDAGH liet ons weten dat een fout geslopen was in de tekst over het doek "Het panorama van de IJzer". Het kader bestond niet uit ijzeren buizen van 10 cm, maar wel van 10 mm.

O.V.

HET BURGERLIJK HOSPITAAL OFTE SINT-JANSZIEKENHUIS TE OOSTENDE. (Bijdrage novembernummer).

Tot onze spijt zit er een technische fout verwerkt in de bovenste foto. De cliché werd namelijk averechts afgedrukt, zodat de molen van LELEU niet rechts op de foto staat maar links. Het hospitaal zou dan ook in spiegelbeeld moeten bekeken worden. Wij verontschuldigen ons ten zeerste voor deze fout.

J.B.D.

ALS D'OUDE PEPERBUSSE VERTELT.

Oostende is een nieuwe auteur rijker. John GHEERAERT komt een eerste bundel kortverhalen te publiceren onder de titel : "Als d'oude Ppperbusse vertelt : Het voorwoord werd verzorgd door K. Jonckheere en van illustraties voorzien door Gustaaf Sorel.

Gheeraert die eerder het literaire genre beoefent heeft zijn bundel hier en daar vermengd met folkloristische anekdotes. Dit bewijzen de titels alleen reeds : "Als de koetsiers vertelden", "Slenterend met Henryk Sienkiewicz door het oude Oostende", "Op de kaai in 't visserskwartier staat een klein cafeetje".

Te verkrijgen in de lokale boekhandels. Prijs : 190 F.

O.V.

JAARVERSLAG 1975 VAN "DE PLATE".

1. BESTUUR

Maakten deel uit van het bestuur op 31 december 1975

De heer Van Iseghem	Voorzitter
De heer Omer Vilain	Ondervoorzitter
De heer Jan Dreesen	Secretaris
De Heer Gilbert Vermeersch	Penningmeester
Mevrouwen E. De Taeye en J. Valkenborg en de heren F. Edebau, F. Boehme, L. Hollevoet, W. Major, E. Smissaert en J. Klausing	

- Deelname aan vergaderingen

Er werden in de loop van het jaar 9 bestuursvergaderingen gehouden. De kring was vertegenwoordigd door minstens één lid van het bestuur op de 9 vergaderingen van de Kulturele Raad van Oostende en op 11 vergaderingen van de werkgroep "Bouwkundig Erfgoed".

- Secretariaat

Het secretariaat van de kring verwerkte gedurende het jaar 217 stukken briefwisseling.

2. LEDEN

De kring telde op het einde van het jaar 268 leden. Dit is een vermindering van 20 leden ten overstaan van 1974.

- Necrologie

In de loop van het jaar ontvielen ons de volgende leden :
Joseph BOES, Victor DUWEZ, Maurice QUAGHEBEUR.

3. ACTIVITEITEN

a. - Statutaire vergadering

Op 28 januari had een Algemene Statutaire Vergadering gevolgd door de veiling, die onder leiding van de heer Omer Vilain een flink succes kende.

Daar de vergadering niet in wettelijk aantal was om enkele Statuutwijzigingen door te voeren, ging er een Bijzonder Statutaire vergadering door in de loop van de maand februari waarop de Statuutwijzigingen gestemd werden.

b. - Lezingen

Er werden 8 lezingen gegeven te weten :

januari : Oud Oostende door de heer Omer Vilain. 42 aanwezigen
februari : Folklore in de weerkunde door de heer A. Pien.

50 aanwezigen

maart : Volksleven in de Polders, door de Mevr. M. Cafmeyer.
44 aanwezigen.

mei : De wijken van Oostende, door de heer Dreesen. 42 aanwez.
september : Belang van de Heemkunde door de heer J. Penninck.
42 aanwezigen

oktober : Bedevaartplaatsen van Vlaamse zeelui en vissers, door de heer Debrock. 95 aanwezigen

november : Van doop tot uitvaart in volksgezegden, door Mevr. Cafmeyer. 45 aanwezigen.

c. - Studiedagen en studiereizen

In juni organiseerde de kring een studiereis naar de Fintele, Izenbergehe en heemmuseum "Bachten de Kupe". Er waren 20 deelnemers.

In april nam de kring met 6 leden deel aan de studiedat in verband met de Heemkunde die door het verbond te Torhout werd ingericht. In september nam de kring met één lid deel aan het studieweekende in verband met de heemkunde die door een verbond te Varsenare werd ingericht.

d. - Kleinkunstavond

In december organiseerde de kring een kleinkunstavond met de medewerking van de Oostendse groep "t Portje van Oera". Het optreden had plaats op 5/12/75 in het Vossenhol te Stene-dorp, en was voorafgegaan door een mosselsouper. Er waren 60 aanwezigen.

e. - Tentoonstelling

Ter gelegenheid van het weekeinde "Monumentenjaar 1975" organiseerde de kring een tentoonstelling met als thema : "Maria-kerke vroeger en nu". De tentoonstelling werd met eigen middelen geraaliseerd in het Vissershuisje naast het O.L.Vrouwekerkje van Mariakerke dat ons bereidwillig door de Heer M.Boel ter beschikking werd gesteld. Het bijeengebrachte materiaal werd op 17, 18 en 19 mei tentoongesteld. De tentoonstelling trok 1.044 bezoekers.

4. MUSEUM.

Bezoekers

5.887 personen bezochten in de loop van het jaar 1975 het museum.

Dit is ten overstaan van 1974 een verhoging van 353 eenheden.

Zorgden voor het museum : de heren Gilbert Vermeersch en Désiré Van Duybenboden, Mevrouw De Taeye, de heren A. Van Iseghem, Hollevoet en Laga.

Aanwinsten

Door de kring werd een folkloristisch schilderij "Bruiloft te Mariakerke" aangekocht.

De affiche "Oostende 13 augustus 1904" alsook een van de tekeningen uit het Ontwerp voor Praalstoet door schilder Bulcke werd ingekaderd. Ook werden de volgende schenkingen aan de kring gedaan :

- origineel versierde kader met familiefoto's
- twee jaargangen van een oorlogskrant uit W.O. I
- medaille in brochevorm met beeltenis van het eerste Oostendse Kur-saal
- erediploma van de stokersbond "Ondersteund Elkander" 1900-1912
- foto van E. Beernaert
- twee penningen
- Philips radiotoestel 1934
- een receptenboek
- zilveren ijskreeenhoudertje
- 5 handschriften van wijlen K. Seys
- een cordelliëre
- 70 visnaalden
- een militair zakboekje
- een voetmaat
- een kader met erediploma
- foto van de studiereis naar de Fintele
- twee ingekaderde heiligenfiguren
- reeks foto's van het huis Kaaistraat 20

Uitlening

Gedurende de zomermaanden werden het schilderij van Frans Musin "Stad en Kursaal 1880" en de affiche "Oostende 13 augustus 1904" ter beschikking van de kursaaldirectie gesteld voor de tentoonstelling "100 jaar Casino-Kursaal".

5. TIJDSCHRIFT

Het tijdschrift verscheen op de voorpppgestelde data in jan., febr., maart, april, september, oktober, nov. dec. In de maand september werd een extra-nummer gedrukt ter gelegenheid van het jaar van het Bouwkundig Erfgoed.

In totaal werden 84 bladzijden tekst uitgegeven, gespreid over 8 nummers. Zorgden voor het tijdschrift : de heer Omer Vilain als hoofdredacteur en de heren Dreesen, Klausing, Major en Smissaert als redactieraad.

J.B. Dreesen
Secretaris

A. Van Iseghem
Voorzitter

INHOUDSTEFEL 5 JAAR "DE PLATE".

Aan de leden die geregeld hun jaargangen van "De Plate" bijhouden en soms laten inbinden, zijn wij gelukkig hen te laten weten dat Jef Klausing een index, gaande over de volledige verzamling van de eerste 5 jaar aan het opstellen is. Dit werk is ver af. Daartoe moest echter ook nog dit nr 12 van de 5de jaargang verschenen zijn.

Daar niet iedereen van deze index gebruik kan maken, zal deze enkel maar op een bpeerkt aantal exemplaren afgetrokken worden. Dit om inkt en enkele riemen papier uit te sparen.

"Inhoudstafel De Plate 1971-1976" zal toegezonden worden aan eenieder die voor 1/2/1977 het bedrag van 25 F. stort op rek. De Plate (zie p. 1.

O.V.

DOMELA NIEUWENHUIS.

Door Lammert Buning verscheen zojuist een heel interssant werk "Het strijdbare leven van J.D. Domela Nieuwenhuis, Vlaming door keuze".

Domela Nieuwenhuis was predikant en in dit boek treffen we belangrijke delen aan in verband met zijn benoeming (1895) te Oostende. We lezen daarin ook dat zijn voorganger "het eerst weerklank had gevonden bij de vissers".

Andere belangrijke passages staan in verband met Dr. Eugeen Van Oye, de Familie Olsen (de ouders van Jan Olsen , uitgever van Het Pennoen), Eugeen Everaerts en tenslotte met Jan Olsen zelf.

Voor hen die interesse hebben voor deze niet gewone "Hollander", te bestellen bij Alternatijf, postbus 33 Buitenpost (Prijs : 520 F.)

O.V.

HET KAPELLETJE OP DE OUDE VISMARKT.

Naar aanleiding van de officiële inhuldiging van de beeldengroep, die eertijds op de Vismarkt stond, en thans in het bezit is van ons Heemkundig Museum en die ons door mevrouw Angèle GERMONPRE geschonken werd, hebben wij het nodig gevonden een woordje uitleg over dit kapelletje te schrijven.

Onder de oudste straten van Oostende mag zeker wel de Bonen- en de Kadzandstraat vernoemd worden. Tussen deze straten bevond zich een kleine open plaats, waar op 21 juni 1707 de vismijn ingehuldigd werd, doch die later enkel nog tot kleine vismarkt diende, toen in 1877 een definitieve vismijn gebouwd werd.

De oude vismarkt werd geheel overwelfd en tot dit doel ingericht met stenen tafels. Toen men den achtermuur zag men aan de linkerkant een oud kruisbeeld en er naast een eenvoudig kapelletje met een Lieve Vrouwe en een H. Rochusbeeld, overblijfsels der vroegere instelling, die er door de vissersbevolking geplaatst werd.

De enige woning nevens het kruis was ook zeer oud en was verzezen op het puin van een ander, dat in de stadskronijken bekend is als woonplaats ener ongelukkige vrouw, een vissersweduwe, wier naam verloren is gegaan, en die nog enkel gekend is onder de naam "De Zinneloze van Oostende". Onder dit kruisbeeld was er een lantaarn aan de muur vastgehecht, en een ander onder het kapelletje.

De vissersvrouwen kochten toen gewijde kaarsen. Het was Sara van Swansels, die met zijn ladder de kaarsen er in plaatste en ze 's avonds deed branden.

Iedere avond kwamen onze vissersvrouwen, op een stoel nedergeknield, gezamenlijk voor dit kapelletje het avondgebed lezen. Uit het oude gebedenboek van wijlen mevrouw Louisa Pauwaert, die in de Kadzandstraat een wel gekend café uitbaatte, en die regelmatig deelnam aan het avondgebed, hebben wij de tekst overgenomen.

Avondgebed

De dag is voorbij, o Heer, de nacht komt aan
O Heer vergeef het mij wat ik heb misdaan
O Heer vergeef het mij dat ik toch zo veel zonden
Helaas, op dezen dag, heb in mijn hert bevonden
Dat ik U dezen zoo kwalijk heb geëerd
Zoo weinig goeds gedaan, en zo veel kwaads begeerd
Zoo vele deugd verzuimd, zoo traag in goede werken
En zonder, lieve God, mijn zonden aan te merken
Dat ik nog dezen dag ten einde heb gebracht
En weinig, goede God, op uw gebed gedacht
Dat ik van gansch den dag, den loop van gansch mijn leven
Zoo weinig voor den dienst van God mij heb gegeven
Ja, voor dit alles is 't dat ik mijn schuld beken
Ik weet, o Heer, hoe veel ik U verbonden ben
Ik weet, daar zal een dag verschijnen voor mijne oogen
Een lesten dag, dien nooit de nacht zal volgen mogen
Een dag dat nimmer meer de zon mij zal beschijnen
De dag der eeuwigheid die nimmer zal verdwijnen
Tot rust hebt Gij voor ons, o God, den nacht geschapen
Als ik te bedde ga, met zoeten slaaplust

MERKWAARDIGE GEBOUWEN TE OOSTENDE.

'T WATERHUIS

't Waterhuis, gelegen op de Visserskaai rechtover het Zeestation, is een vertrouwd beeld voor alle Oostendenaars. De vreemden die onze stad bezoeken zijn echter steeds verwonderd dat er in het Waterhuis ook bier geschonken wordt. Herhaaldelijk wordt ons dan ook de vraag gesteld hoe dit gebouw aan zijn naam komt en sedert wanneer het zo genoemd wordt. Als antwoord hierop geven we dan ook graag de hiernavolgende gegevens.

In maart 1815 dienden Louis Bernard TRIBOU en de weduwe DRYVOET een verzoekschrift in waaruit blijkt dat het Waterhuis sedert 1632 bestond. De instelling had het alleenrecht in de stad drinkbaar water te verkopen. In het verzoekschrift wordt uitgelegd dat sedert de Franse Revolutie de verkoop van water was stopgezet. Als reden hiervoor werd opgegeven dat de voornaamste klanten, de schepen, onder invloed van de Napoleaanse oorlogen, weg bleven. In een haven die praktisch lam lag, had het geen zin water uit de Brugse vaart te halen om het te verkopen. Dit verzoekschrift, ingediend door voornoemde Louis Bernard TRIBOU en weduwe DRYVOET had als doel dit voorrecht te behouden en opnieuw uitsluitend het recht te hebben drinkbaar water te verkopen.

Bij dit verzoekschrift was een afschrift van decreet van het Schepencollege gedateerd 13 mei 1632 gevoegd waarop te lezen stond dat : "Guillaume VAN DYCKE met enige brouwers van de stad goed gevonden had alhier op de kaai een citerne of terrasbak te doen maken om daarin te brengen het water uit de rivier komende van Brugge naar Plasschendaale en daarmede de terrasbak altijd voorzien te houden tot gebruik van de brouwers, de stad, de Armada van zijne Majesteit en het garnizoen mits redelijk salaris". VAN DYCKE verzocht de overheid hem een plaats aan te duiden om een bak van 50 op 60 voet behoorlijk te kunnen maken. Volgens oude plannen lag deze waterbak op het terrein van het huidige Waterhuis.

Op 5 november 1716 vaardigde het Sceepencollege opnieuw een decreet uit, aan alle inwoners en burgers verbiedende, dat zij ten schade van Arthur BLONDEEL pachter van het vers water, in de toekomst nog vers water zouden leveren aan vreemde schippers, komene met hun schepen te Oostende, dit op straf van het water te zullen moeten uitgieten op de straat en de tonne, waarin het water was te verbeuren, terwijl hen ook een boete zou opgelegd worden.

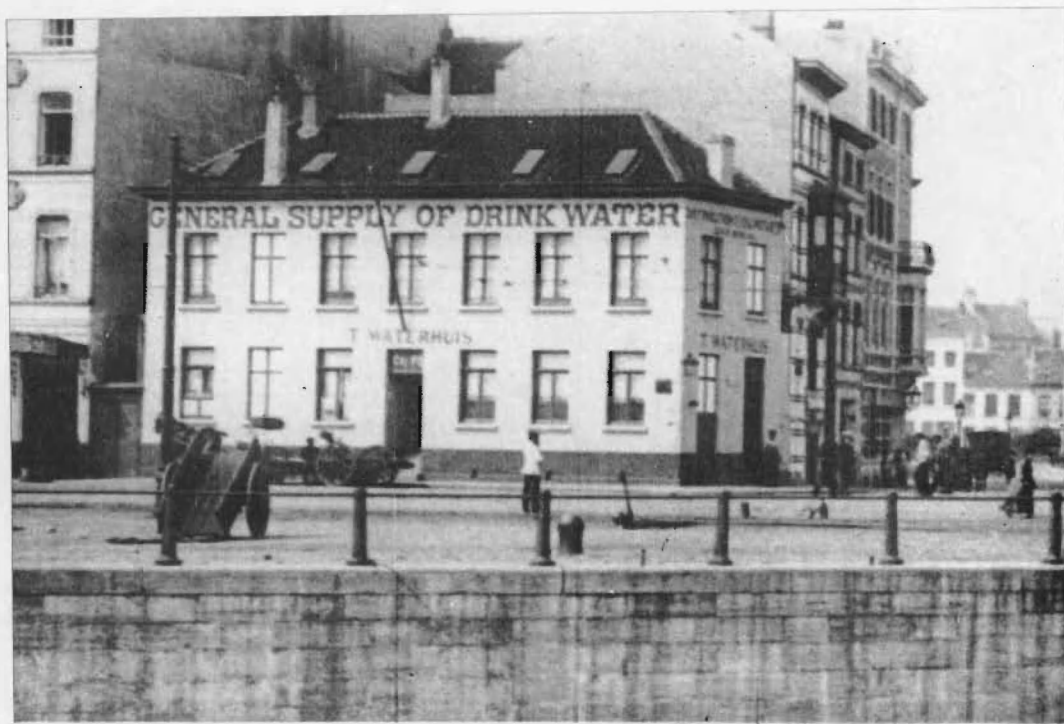
Aansluitend op het decreet van 5 november 1716 is het ook interessant het besluit genomen door het Schepencollege op 1 juni 1733 te lezen. Hieruit blijkt dat het ziltige putwater waarmee toen nogal veel gebrouwd werd schadelijk was en diverse kwalen veroorzaakte want in dit besluit staat het volgende te lezen : "V. e klachten waren ter kennis van de wet gekomen over brouwers die voor het brouwen van bier te verbeuren dat nog met putwater gebrouwd zou worden".

Een besluit van het college met datum 24 september 1763 betreft eens te meer de verkoop van vers water aan de schepen. Patricius Van Den Kerckhove, eigenaar van het verswaterschap, had laten weten dat vreemde schippers met hun jollen en chaloupen vers water gingen halen boven het Sas van Slijkens. Patricius bleef zitten met zijn vers

HET WATERHUIS.

Het Sint-Petrus en Paulusplein en de "dode kreek" omstreeks 1913, met op de voorgrond het WATERHUIS.

Het WATERHUIS in 1913. Typisch is wel dat het Waterhuis oorspronkelijk volledig afgescheiden stond van de omliggende huizen door een smalle strook waarop een dienstbaarheid rustte en die toebehoorde aan Bruggen en Wegen. Werden midderwijl ingebouwd maar zijn nog goed te herkennen in het gebouw

Bosje

5de - N° 8 blz 9

water en had alleen klanten in de vorstperiode, en hij was nu eenmaal verplicht steeds vers water ter beschikking te houden van de inwoners, het garnizoen en de zeeschepen. Ten tijde van de instorting van het Sas van Slijkens was het misbruik van klandestien water halen zo groot geworden dat de toestand voor onze brave Patricius onhoudbaar was geworden. Het Schepencollege wilde daar paal en perk aan stellen en verbood dan ook aan alle schippers het water halen te Sas Slijkens.

Gedurende eeuwen bleef Oostende moeilijkheden ondervinden inzake drinkbaar water en heel die tijd speelde het WATERHUIS een zeer voorname rol.

Men moest wachten tot 1923, toen onze stad aangesloten werd op het "BOCQ" water, vooraleer men van een normale watervoorziening kon spreken en het Waterhuis zijn belangrijkheid ging verliezen. Wie herinnert zich uit die tijd nog de bevoorradings aan de fonteintjes, tegen betaling uiteraard, systeem huidige parkeermeters.

Daniël Demoor

TWINTIG JAAR GELEDEN.

Wat gaat de tijd snel, daarom denk ik dat het wel goed is ; alhoewel het nog niet tot de oudheid mag gerekend worden ; deze kleine geschiedenis voor het nageslacht te bewaren. De huizenblok achter Moederhuis Wante werd gebouwd en stilaan kwamen de (haastige) bewoners er zich vestigen. Zowas er een persoon uit Limburg, die verbolgen was geen straatnaam te krijgen, dan maar zelf het roer in handen nam en een voor hem geschikte naam, als een paal boven water, voor zijn deur plantte (Foto berust nu in het archief van de Plate). Maar de stadsmagistratuur was er niet mee akkoord en veranderde zijn zeer reële benaming : "TUINWIJKSTRAAT" in de "RODE KRUISSTRAAT". Nu zouden we graag vernemen :

1. Was het werkelijk met goede bedoelingen ;
2. Of was het de toestand aan de kaak stellen.

N.B. De kostprijs om de foto uit het archief te bezichtigen = een "tournee général" op de eerstvolgende jaarlijkse soupée

S. Ippel

WAT EEN NAAM ?

Sedert zijn goedkeuring is mij steeds de naam van de "Roodborststraat" te Oostende, als een zeer brutaal woord tot mij gekomen, alhoewel deze naam bedoeld is voor een zeer lief vogeltje.

Iedereen kent het groene boekje van alle Nederlandssprekenden en daarin nam ik mijn toevlucht om vast te stellen dat het lieve diertje werkelijk "ROODBORSTJE" noemde en onmiddellijk stelde ik mij de volgende vragen :

1. Wilde men een bepaalde partij huldigen ?
2. Of was "Roodborstje" te sexy ?
3. Of ziet men liever grootse dingen ?
4. Heeft niemand in de Gemeenteraad deze taalfout ontdekt ?

S.J.H.I.

In de Sint-Franciscusstraat (tussen Visserskaai en Pauluspleintje), gesandwicht tussen de nummers 55 en 57, kan men nog een oude puntgevel zien waar vroeger de stallingen van Pierloot lagen. De gevel kreeg sedert tientallen jaren geen laagje verf meer en zo kan men nog vaag lezen : STROO VOOR BEDDEN en daaronder : FOURRAGES.

Dit stamt nog uit de tijd dat de mensen, en in het bijzonder de vissers, op een strozak sliepen. Dit stro moest van tijd tot tijd hernieuwd worden. De Panneschuiten boden zelfs de weelde van strozakken niet. In het vooronder was een dikke laag stro gespreid waarop de vissers sliepen. Wanneer het stro te nat geworden was werd het vernieuwd.

De gevel is in ieder geval het fotograferen waard.

Richard Verbanck

PAARDEKOERS TE OOSTENDE IN 1830.

"Feuilles d'Annonces commerciales, judiciaires etc. de la Ville d'Ostende" van maandag 28 juni 1830.

De eerste paardekoers te Oostende begon op maandag 21 juni en duurde vier dagen tot donderdag 24 juni 1830. Er was een massale opkomst voorzien, maar sedert het begin van de maand juni regende het geweldig. Wonder boven wonder hield de regen op, uitgenomen op dinsdag 22 juni. De piste was te midden van een veld ten zuiden van de stad, gelegen buiten de Keizerspoort, ergens aan de Conterdam. Op het plein was er een café en een theater die prachtig versierd waren. Er waren ook vele muzikanten. Vele rijtuigen, wigtewagens waren toegekomen en men zag er vele heren en dames van den vreemde. Duizende mensen stonden rond het plein, die dan ook gemakkelijk hun dorst konden laven.

De gendarmerie, een piket van de 6de Divisie voetvolk en de champetters van de omliggende gemeenten waren ter plaatse om de orde te handhaven.

Vele paarden van binnen- en buitenland namen deel aan de wedstrijden. De prijzen waren zilveren bekers en geldprijzen van 100 tot 700 gulden. De prijs geschonken door de Stad Oostende bestond in een vergulde beker en 400 gulden. Er werden ook wedstrijden ingericht voor boerepaarden. Er werden prijzen gewonnen door het paard van M. Vermeire uit Stene en door M. Vandenberghé van Bredene, zij trokken elk 200 gulden.

Reeds toen bestonden er weddingen, want op donderdag 24 juni werd er veel geld gespeeld.

De koersen eindigden met de hoop dat het zo ieder jaar zou zijn daar er nog nooit zulke belangrijke wedstrijden hadden plaats gegrepen.

Daniël Demoor

OUDE HERBERGEN.

Begin februari verschijnt als nr 11 in de reeks : 'Heembibliotheek Bachten de Kupe' het boek : "De herbergen uit de jaren twintig", dl III door A. Dawyndt. De auteur is er opnieuw in geslaagd, dank zij de hulp van de oudere generatie, zijn studie verder uit te bouwen over de ons eens zo vertrouwde cafétjes. Deze maal bewerkte hij de dorpjes langs- heen de IJzerboorden, vanaf St. Joris tot Noordschote, die tijdens W.O. I zo heerlijk werden toegetakeld.

Vóórinschrijving : 300 F. op postrekening 000-0450232-55 op naam van A. Dawyndt, Knollestraat 11, 8480 Veurne. Gezien de beperkte op- lage zijn slechts de vóórintekenaars verzekerd van een exemplaar. Na verschijnen wordt de prijs op 350 F. gebracht.

NOG DE GARRE VAN KONEE.

Het dispuut over de GARRE VAN KONEE is op zichzelf al een stukje folklore. Hier zijn de laatste gegevens : Voor een paar weken stond te lezen in "Het Brugsch Handelsblad" : Duivensport in de "Garre van Konee" te Knokke. Ik citeer :

"In de 'Garre van Konee' te Knokke ontbreken ook de duiven niet. Willy Boey die in de 'Commerce' van de Grauwen Verheye van het begin der eeuw, nu de pinten tapt, weet de traditie hoog te houden. De her- berg is uitgebreid tot de ruimte waar LIETE KONEE destijds haar winkel van alles en nog openhield". En zo voort. Dat is één

Mijn vader werd geboren te Oostduinkerke in 1886. Toen hij nog in zijn rokken kakte zong zijn tante voor het kleine Fransje : "Ciesje stoeg te pissen in de Garre van Konee ... enz".

Dat is lang genoeg geleden, en ik zal er nog bijvoegen dat te Oostduinkerke verschillende Coeneye's of Konees woonden. Te voegen bij het dossier.

Richard Verbanck

SPAREN.

Wie schrijft er eens iets over de spaarpotten ? Gaande van de "kous op zolder" en het "dank u knikkende negertje" (voor de missies), naar de "spaarfles" en het "zwijntje".

Over het sparen zelf, weet ik nog dat mijn moeder vóór de oorlog "halve frankjes" spaarde in een fles, om iets speciaals te kopen. Wij zelf deden langs de school onze eerste stappen in het bankwezen door te sparen op een spaarboekje (maar daar zag je niet veel van). Thans spaart men de stukken van 10 F., dit ondervindt men vooral in de zomer- maanden waar ze zeer talrijk te voorschijn komen vooral in de omgeving van de campings (Bredene bvb). Dit is dus sparen om op reis te gaan. Wie weet nog meer ?

Simon Ippel

EEN NATTE ATTRACTIE UIT 1894 : LEBON'S AQUARIUM.

Iedereen herinnert zich wellicht het duistere aquarium boven de zaal "El Mar" aan de Pastoor Pypestraat. De slechte situering van het overigens interessante maritiem museum, de verloedering en de rommelige indruk die de langwerpige ruimte op de bezoeker naliët, maakte het al gauw tot een kwijnend bedrijf. Enkele jaren geleden sloot het dan ook voorgoed zijn deuren en daarmee kwam helaas een einde aan het hoofdstuk "Oostendse aquaria".

De geschiedenis van de Oostendse aquaria neemt eigenlijk een aanvang in 1843 : toen immers richtte de bekende Leuvense professor Pierre VAN BENEDEN hier op eigen kosten een zeewetenschappelijk laboratorium met aquarium in. Het was een der eerste dergelijke installaties uit de zoologische geschiedenis. Naar verluidt kwamen hier eminente geleerden als EHRENBURG, LIEBIG, QUATREFAGES en MULLER met VAN BENEDEN samenwerken.

In die jaren ontdekte de immer op nieuwe sensaties beluste 19de eeuwse toerist het plezier van deze verzamelingen levende vis en in vele steden begon men met een aquarium als toeristische trekpleister. Vooral de aquaria te Parijs en Napoli waren beroemd.

In Oostende was het de gekende fotograaf LEBON die de grote promotor van de aquarium-idee werd : onder zijn fotostudio's, hoek Louisastraat-Van Iseghemlaan (dicht bij zee dus) had hij stevige gewelfde sousterrains, die dateerden uit het Hollands tijdvak (1815-1830) en die als kazematten voor de artillerie dienst hadden gedaan ; alles samen zo'n goede 490 m², met 25m gevel langs de Van Iseghemlaan en 17m gevel langs de Louisastraat. Deze koele onderaardse ruimten waren in 1893 ongebruikt en LEBON besliste daar zijn aquarium in te richten. Daartoe ging hij zijn licht opsteken bij bestaande aquaria in Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië en Nederland. Hij zag wat er daar zo allemaal fout liep en zodanig kon hij te Oostende van meetaf aan heel wat euvels vermijden (de vissterfte in de aquaria was soms enorm : zo waren de visbakken in de Wereldtentoonstelling van 1894 te Antwerpen enkele dagen na de opening reeds zo goed als ontvolkt en in Bordeaux had men ook grote problemen om de vissen in leven te houden).

Samen met de amateur-ichtyoloog Ed. LANZWEERT en de electro-ingenieur G. COBBAERT stichtte LEBON een sociëteit en begin 1894 namen hun aquariumplannen vaste vormen aan. In februari '94 begonnen de eigenlijke werkzaamheden in het sousterrain. Er waren in feite vier sousterrains waarvan er in 1894 twee in gereedheid werden gebracht (de twee andere volgden in 1895). Er waren zes waterreservoirs met een capaciteit van 250 m³, die zorgden voor de voeding van een twintigtal visbakken, zowel voor zoet- als voor zeevatervissen. Het aantal m³ zou in de volgende jaren uitgebreid worden. De modernste technieken werden aangewend om de vissen in optimale omstandigheden te laten gedijen : het water werd constant ververs, gefilterd en van zuurstof voorzien. De installatie functioneerde met een "ACME"-gasmotor, een stel druk- en zuigpompen en het nieuwste model luchtpomp, aangeraden door het Musée d'Histoire Naturelle te Parijs. Ingenieur COBBAERT zal zich wel gelukkig gevoeld hebben tussen al deze machinerieën !

Ed. LANZWEERT exposeerde zijn grote verzameling scholpen en andere maritieme snuisterijen in het kleine museum dat bij het aquarium behoorde. LEBON van zijn kant liet uit de Antillen (waar hij zakenbe-
langen had) exotische zeedieren en -planten overbrengen. Op langere
termijn voorzag LEBON zelfs een wetenschappelijk labo voor vorsers.
De Stad Oostende toonde zich ten zeerste ingenomen met LEBON's opzet
en trok 1.000 F. uit. Deze som werd onder vorm van premies uitgedeeld
aan vissers die wilden helpen om het aquarium met levende specimen te
vullen. G. COBBAERT stelde zelfs een vissersschip ter beschikking,
speciaal om het levende museum te bevoorraden.

Eind juni '94 waren de werkzaamheden voltooid : een schattig
paviljoentje prijkte op het pleintje vóór fotostudio LEBON. Het mar-
keerde de ingang tot het aquarium. Een trap leidde naar het sousterrain.
De zalen, die via de visbakken gefilterd licht ontvingen en 's zomers
zeer fris bleven, waren versierd met kunstrotsen, scholpen, visnetten
en boompjes die voor de groene nooit zorgden. Op zaterdag 30 juni dan,
werd het aquarium aan het stadsbestuur en de pers voorgesteld. De kran-
ten (L'Echo d'Ostende, La Saison d'Ostende, La Meuse...) waren unaniem
enthousiast. De genodigden zagen twee allees in de sousterrains : de
ene was voorbehouden aan de zoetwatervissen (barbelen, voorns, grondels,
snoeken, karpers, baarzen, forellen, zalmen, paling, brasems...) terwijl
de andere allee de Noordzeevis liet zien (kreeften, langoesten, zee-
naalden, roggen, heremietkreeften, garnaal, schelvis, pladijs, tarbot,
kabeljauw, kongeraal, sardines, hondshaaien, wijting, heilbot en ook
zeeanemonen).

Zondag 1 juli 1894 was de officiële openingsdag. De ingangsprijs
was 50 centimes en een seizoenabonnement kostte niet meer dan 2,5 F.
Oostende-Belle-Epoque was weer een attractie rijker...

Norbert Hostyn

ANTIQUARISCHE PRIJZEN.

Ben Antwerpse antiquariaatsboekhandel signaleert in zijn catalogus:

Derolez, M.A. : Onze oude vissers en hun bedrijf. 1950 500 F.
Despot, E. : Vlaamsche zeevissers. 1942 500 F.

Terwijl dat een antiquariaat uit Luik aanbiedt :

Mars : Croquis de plage (Blankenberghe, Heyst, Knocke, Wenduyne,
Le Cocq-sur-Mer. ca 1890 1.600 F.

O.V.

EEN ODE AAN OOSTENDE DOOR TWEE KUNSTENAARS MET POETISCH GEMOED.

Simone Kuhnen de la Coeuillerie is begaafd met een verfijnde
geest en een meevoelend hart. In de Franse taal schrijft zij mooie
gedichten, zowel in traditionele stijl als in vrije versvorm.

Hier volgt een voorbeeld van haar onbetwistbaar talent, dat
echter soms gepaard gaat met enige overdaad.

De dichter Daan Boens, over wie O. Vilain schreef in "Langs 't
hard zand", werd als geboren Oostendenaar ontroerd en "hertaalde"
welsprekend deze ruiker verzen.

O O S T E N D E
%&#%&#%&#%&#%&#%&#%&#%&#%&#%&#%&#%&#%&#%&#%&#%

Oostende, een naam die klapst, een vaandel in de wind
Een naam van zand en water, mist en storm,
Van zonnegloed en vluchtende wolken
Oostende, een naam die danst en rolt en stampst en zwaait
Langs de achtersteven van de garnaalboten
Een naam, fier en recht als een hoge mast ...
En de naam, die de kleine schouw
In rokende letters tekent op de verte
Waar in de nauw zichtbare trawler verdwijnt
Een naam, als de baar die zich ontplooit
Op een rood firmament vol zeesterren ...
Een naam, die het zeewier, met schelpen als edelstenen,
Zet op de eb dwars door het strand
Een naam, die fonkelt in weerschijning
Als micaglimmen door het licht ontvlamd,
Lumineuze naam, glans van de toren die draait,
Vlammende eekhoorn in zijn glazen kooi...
Een naam, die smaakt naar zout ... en naar mijn jeugd.

Simone Kuhnen de la Cocuillerie

(Uit het Frans vertaald door Daan BOENS. Eerder gepubliceerd in
"PAN. Oostvlaams Bulletin voor Letteren en Kunst", jaargang 22 -
nummer 1 - maart 1975, blz. 12).

CULINAIRE FOLKLORE.

TJOPPESBIER ofte OOSTENDS JOPENBIER.

Bij het commentariëren, tijdens een stadswandeling, van de gevel van het huis nr 49 in de Kaaistraat, viel het me plots te binnen dat dit het huis was waar tot voor enkele jaren TJOPPESBIER verkocht werd. Op het ogenblik is in dit huis een winkel voor hengelsportmateriaal gevestigd, terwijl het destijds een drankwinkel was waarin ook de kruidenierswaren ruim vertegenwoordigd waren. Het werd openbehouden door de heer LEKENS jr, die er de zaken voortzette van zijn vader.

Jos LEKENS, had de winkel op zijn beurt had overgenomen van de heer POTVLIEGE. Het was deze eerste eigenaar die het huis liet bouwen als een "commerce pour vins et liqueurs" naar de plannen van de stadstekenaar-architect RAOUX. Hij noemde het huis "AU VIGNERON", wat nog duidelijk blijkt uit de half verheven beelden van druiventrossen en wijnranken die hier en daar in de gevel en de omlijstingen verwerkt zijn. De combinatie van baksteen en blauwsteen en de zeer evenwichtige uitbouw van deuren, vensters en uitstalramen vormen een aantrekkelijk geheel. Wel de moeite om er even voor te stoppen en het eens nader te bekijken.

"Loop effe naor Potvliegers" is jarenlang voor de Oostendenaars van stad een begrip geweest, want zelfs nu nog ligt het in de mond van de oudere generatie. Het aldaar verkochte TJOPPESBIER had met JOPENBIER enkel de naam van bier gemeen. JOPENBIER, een zware biersoort, die in Danzig gebrouwen werd was donkerbruin van kleur, bevatte veel moutextract en was daardoor enigszins dik vloeibaar. Het werd tot W.O. 2 bijna uitsluitend naar Engeland uitgevoerd. Door de oorlog ging dit cliënteel echter teloor en de enkele kleine brouwerijen die het Danziger Jopenbier brouwden gingen op de fles.

Het bij Lekens Jr verkochte TJOPPESBIER werd gemaakt uit een mengeling van zware zoete wijnsoorten zoals Malaga, Porto, Muscatel, enz. en waarin een hele reeks kruiden verwerkt waren, naar een recept dat hij van zijn vader had overgeërfd. Dit recept heb ik spijtig genoeg niet kunnen loskrijgen. De kruiden betrok de uitbater in de laatste jaren voornamelijk uit Griekenland.

TJOPPESBIER werd te Oostende uitsluitend gedronken om te "verklouken". Het werd een versterkend middel genoemd dat de faam had bloed en krachten bij te zetten, zoiets als de tegenwoordige Sint-Godelievewijn of de Sint-Annebloedwijn. Soms werd het door de kinderen mee naar school genomen om er tijdens de speeltijd een slokje van te nemen, kwestie van geen onderbrekingen te hebben in de kuur. Potvliege en Lekens zijn niet de enigen die Tjoppesbier verkochten. Ook het huis MORRAYE in de Capucijnenstraat 38, later overgenomen door VAN BESIEN, en het huis PEDE in de Ooststraat, verkochten deze drank.

J.B. Dreesen

KAREL JONCKHEERE.

De uitgeverij Manteau heeft in haar Profielreeks een nieuw deel laten verschijnen. Het lag voor de hand dat er t.g.v. de 70ste verjaardag van K.J. gebruik zou gemaakt worden van hem op die wijze te eren, naast een autobiografie en een bibliografie volgens beschouwingen van een achttal auteurs. Het boek is geïllustreerd met 22 foto's. Voor volwassenen als voor de jeugd bestemd. Prijs : 120 F.

O.V.

JAMES ENSOR.

Men geraakt niet uitgepraat over het fenomeen James Ensor. Aug. Taevernier (die ook de catalogus van de Ensor-gravures publiceerde) heeft nu een boek "Het Ensor-drama in beeld" laten verschijnen.

Hij bespreekt daarin op een subtiële manier enkele tekeningen die tot de reeks met de "Aureolen" behoren. Daarom schrijft Taevernier : "Stellig zijn "De Aureolen" de tragische voorstelling van zijn drama, het Ensor-drama".

Zeer belangrijk werk (wel wat duur !) : 850 F.

O.V.

LANGS DE GALERIJEN.

Half-december verschijnt het derde deel in de reeks : "Kleine Oostendse histories" door Omer Vilain. Vijfendertig hoofdstukken brengen U weer wat dichters bij het Oostende van weleer.

Figuren als de Duinenman, Madame Loulou en Frère worden er besproken. Dialect wordt er op luimige wijze behandeld in hoofdstukken als "Van snel mokje tot hakketesse", "In je kip" en "Kernachtige uitdrukkingen met -en-". Oorlogsherinneringen in "Mei '40" en "De zomer van '40", Zuivere folklore vinden we terug in "Wijkkermissen", "Kinderspelen", "Aftelrijmpjes", enz.

Prijs 225 F. (kan besteld worden mits storting van deze som op rek. nr 000-1085371-38 van O. Vilain, Oostende).

J.B.D.

SCHENK EEN BOEK.

Met de Kerst- en Nieuwjaarsdagen worden dikwijls boeken geschonken. Denk er aan dat heel wat boeken over Oostende verschenen zijn en dat het soms juist dergelijke giften zijn die het meest genoegen doen. Enkele titels :

G. en R. Desnerck : Vlaamse vissersschepen	2.900 F.
E. Vlietinck : Het Oude Oostende en zijn driejarige belegering	950 F.
J. Van Remoortere : De Belgische kust (foto-album)	595 F.
Y. Vyncke : Oostende in oude prentkaarten	230 F.
Y. Vyncke : Kent U ze nog de Oostendenaars	325 F.
O. Vilain : Langs de Galerijen	225 F.
O. Vilain : Langs de Oostendse kateien	195 F.
J. Gheeraerts : Als d'oude Peperbusse vertelt	190 F.

TEKSTOVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE.

De laatste
uitgegeven boeken
zijn **ALTIJD**
te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

Adolf Buylstraat 33
8400 - Oostende Tel. 70.17.33
en in haar bijhuizen

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring "De Plate", v.z.w.

Redactieraad :

Vanaf I,1 tot en met III,4 : Jef KLAUSING, Ernest DE TAEYE en Omer VILAIN

Vanaf III,5 tot V,12 : Ernest DE TAEYE (tot III,6), Omer VILAIN, Jef KLAUSING, Jan DREESEN, Walter MAJOR en Emile SMISSAERT

Jaargang en omvang :

Jaargang I	- oct. 1971 - maart 1972 (6 nrs)	51 p.
Jaargang II	oct. 1972 - maart 1973 (6 nrs)	71 p.
Jaargang III	oct. 1973 - april 1974 (7 nrs)	72 p.
Jaargang IV	oct. 1974 - april 1975 (7 nrs)	77 p.
Jaargang V	oept. 1975 - dec. 1976 (12 nrs)	163 p.

Totaal jaargangen I-V : 434 p.

:§:§:§:§:§:

INDEX OP DE

JAARGANGEN 1971-1976

door

JEF KLAUSING

OOSTENDE

:§:§:§:§:

1977

vooraf :

- Alle behandelde onderwerpen, namen van auteurs en medewerkers, staan op één lijst in alfabetische volgorde.
- Bij deze alfabetische schikking werd het lidwoord weggelaten, behalve bij de familienamen. Deze laatste zijn gerangschikt volgens de letters van de volledige naam : De Taeye komt bij D, Vandenberghe bij V., enz.
- Waar het past, staan achter de steekwoorden en namen een of meer van de volgende aanhalingen :
 - (A) = wanneer het een auteur betreft waarvan een werd besproken werd, of waarvan een passus aangehaald werd ;
 - (B) = wanneer een bijdrage geleverd werd ;
 - (V) = wanneer het om een voordracht of een voordrachtgever gaat.
- REFERENTIES bestaan uit drie delen, door een schuine streep gescheiden: romeinse cijfers duiden de jaargang aan, de eerste groep latijnse cijfers het nummer van die jaargang, de derde groep de bladzijde van het aangehaalde nummer. IV/6/3 betekent bijgevolg bladzijde drie van het zesde nummer van de vierde jaargang.
Het laatste nummer van de 3de jaargang droeg het nummer (6bis), ter vereenvoudiging wordt dit vermeld als nummer 7.
- Alle opmerkingen welke aanleiding kunnen geven tot verbetering bij een uitgave voor de volgende nummers, zijn welgekomen.

Jef Klausing

ABBERDAAN	IV/4/7
AERO CLUB D'OSTENDE ET DU LITTORAL	III/5/1, IV/2/8
AFTELRIJMPJES	III/2/5
ALFONS PIETERSLAAN	V/2/5, V/3/2
ALOYSIUSSCHOOL	V/10/4
ALMANAKKEN	III/3/8
AMERIKAAN (Café du M di bij den ...)	V/2/5
ANRYS Henri (A)	V/4/12
APOTEKERSGAST 1795	V/7/12
APPELTAARTEN	I/4/3
AQUARIUMS TE OOSTENDE	V/12/13
ARBEIDERSGANG (= -SLOP)	V/10/5
ARCHEOLOGIE	V/9/7
ARCHIEVEN zie : RIJKSARCHIEVEN	
ARME KLAREN (afbraak klooster)	IV/2/9, IV/3/4
AUGUSTINESSEN (Zusters Hospitaal)	V/11/8
AVISO (Café)	V/2/5, V/3/2
AVONDSCHOOL (voor volwassenen)	IV/2/10
AYASASA	I/6/6, II/1/7, II/4/3

BAARDEN (geld)	III/1/3	3.
BABELUTTEN (snoep)	V/5/13	
BACHTEN DE KUPE (Heemkring)	V/8/17, V/12/12	
BAECKELANDT (Bende van ...)	II/1/2, II/2/1	
BAELS Henry	I/5/9	
BAETE Hubert	V/8/16	
BAKELJAUW	IV/4/7	
BAKKER (garage-luchtvaart)	III/5/1	
BALBOOGSCHUTTERS (Sint-Joris)	V/9/6	
BALLETSCHOOL (Rose d'Ivry)	V/3/12	
BANKBILJETTEN	V/2/9	
BARGE NAAR BRUGGE	V/9/2, V/12/1	
BAS (de)	I/5/7, I/6/6	
BASTIEN (schilder IJzer-panorama)	V/10/7, V/11/12, V/12/2	
BATTERIJEN	IV/7/10, V/I/2, V/6/1, V/7/9	
BAUWEL Willy (B)	IV/2/3	
BEDEVAARTPLAATSEN (Vlaamse vissers)	V/1/2, V/2/1, V/8/15, II/5/9	
BEELDEN (Rubens/Teniers)	II/3/6	
BEERNAERT Euphrosina (kunschilderes)	I/3/7, V/11/7	
BEERTJE 't (Volkskundige almanak)	III/3/5	
BELEG 1601-1604	III/6/7, IV/7/10	
BELGA'S (snoep)	V/5/13	
BELGISCHE KUST (fotoboek)	V/10/6	
BELPAIRE Antoon	I/6/8	
BENDE VAN BAECKELANDT	II/1/2, II/2/1	
BERTEN SCHUFFELET (= Albert Lingier)	II/6/6, IV/3/9	
BERTHA'S BROEK	I/3/5, I/4/4, V/4/14, V/5/11	
BERTINO (= Albert Lingier)	II/6/6, IV/3/9	
BEUKELS Gilles	I/2/6	
BEUN Jacques (A)	III/2/5	
BEYEN Julian (B)	IV/3/3	
BIDPRENTJES	I/6/4, II/3/8, II/4/10	
BIERCOO (S.E.O.)	I/6/4, V/2/10, V/3/2	
BIJGELOOF (Vissers-)	III/6/2	
BIJNENS Bert (A)	V/8/7	
BILLET Victor	V/4/12	
BILLIET Germain (B)	V/5/12-13, V/9/6, V/10/4	

BLAFETUREN	II/3/6, II/4/8	4.
BLAUW KASTEEL	V/4/3, V/6/7	
BLONDE Arseen (Medestichter De Plate)	IV/2/2	
BOEHME Fernand (V)	II/3/1	
BOEKBESPREKING :		
- Van obushuls tot sierstuk	II/1/8	
- Brugse Godshuizen	II/1/9	
- Memlincmuseum en St. Jans hospitaal te Brugge	II/1/9	
- De Barge	II/1/9	
- Schildersambacht Brugge	II/1/9	
- Edouard Vlietinck	II/1/9	
- Oostends Woordenboek	I/2/4, II/1/9, II/2/11, III/2/5, V/3/7, V/4/6, V/5/13	
- Van Boom tot Klomp	II/6/7	
- Belgische strand- en duinformatie	II/3/6	
- Vlaamse Visserij en Vissers- vaartuigen	I/2/4, IV/2/4, IV/4/2, V/7/11, V/9/11, V/11/13	
- Langs 't hard zand	III/1/3, III/2/10, III/2/12, III/3/5 III/2/2, IV/6/7, V/4/2, V/4/11, V/11/13, V/12/14	
- Antiquariaat (prijzen)	III/2/2	
- Ensor et Roatry	III/2/2	
- Van Vlaskutser tot Fransman	III/2/5	
- Catalogus Ensor	III/3/2	
- Filatelie	III/3/2	
- Mandevlechten	III/3/4	
- Kastelen in West-Vlaanderen	III/3/5	
- Volkshuisraad in Vlaanderen	III/3/8	
- Op de Rede	III/4/3	
- Jaarboek Ter Cuere	III/4/3, IV/7/3, V/7/13	
- Herbergen	III/4/3	
- Dialekt- en taalstudie	III/5/3	
- Langs de Oostendse kateien	IV/1/6, IV/2/4, IV/4/2	
- Geschiedenis Sint-Jansparochie	IV/2/3	
- Belgische steden in reliëf	IV/3/2	
- Excursiegidsen	IV/3/2	
- Boeken over Oostende (lijst)	IV/4/2	
- Fotoalbum Oostende	IV/4/2	

- Waar plant ik mijn ezel ? IV/4/2
- James Ensor : Etsen IV/4/2
- Ostendiana I I/1/6, I/2/3, I/3/3, I/5/2, I/6/3
- Ostendiana II II/4/4, III/7/5, IV/4/2, IV/I/7,
IV/1/4, IV/6/7, IV/7/3
- Geschiedenis luchtvaart Oostende IV/4/2
- De Oostendse Compagnie IV/4/2, V/3/2
- Kent U ze nog d'oude Oostendenaars IV/6/2, IV/7/12
- Oostendenaars ?
- Ons Volksleven IV/6/2
- Karel Jonckheere IV/6/7
- Inventaris walvisachtigen in IV/6/7
België
- James Ensor IV/6/7
- Visserij te Heist V/1/12
- Belgische buurttram in beeld V/2/2
- Mercator V/2/2
- Oostende in oude prentkaarten V/2/3
- Bankbiljetten in België V/2/9
- Kursaal 100 jaar V/2/9
- Zeeassurantie te Antwerpen en V/4/2
Brugge XVIde eeuw
- Jaarboek West-Vlaamse Volks- V/4/2
kundigen
- Uitgaven West-Vlaamse Volks- V/4/2
kundigen
- Oostendse handel op China V/4/10
- Mijn dochter wordt sirene V/4/11
- Zonder prinsen of prinsessen V/4/11
- Congé pour mourir V/4/12
- 25 jaar Monumentenzorg in V/4/13
West-Vlaanderen
- Le masque dans la tradition V/4/13
européenne
- Het oude Oostende en zijn drie- V/4/13
jarige belegering
- Boeken belangrijk voor de heemkunde V/5/5
- Dit Vlaanderen heb ik hartelijk lief V/5/5
- België 1900 V/5/5
- Des métiers et des hommes V/5/5

- La musique populaire en Belgique	V/5/11
- En toen kwam de machine	V/5/12
- Luister van de Belgische munten	V/6/2
- Bidprentjes in de Zuidelijke Nederlanden	V/6/2
- De Admiraliteit en de Oorlog ter Zee onder de Aartshertogen 1596/1609	V/6/5
- Fotoalbum Oostende 1975	V/6/7
- Hoe maak ik mijn proefschrift ?	V/6/12
- De Meidagen 1940	V/7/2
- Machten en mensen	V/7/13
- Publikaties over Koksijde	V/8/3
- Leefmilieu nu	V/8/7
- Frans-Vlaams Jaarboekje 1976	V/8/17
- Toeristische gids Belgische kust	V/8/19
- Iron age and roman saltmaking on the Belgian coast	V/8/19
- Vincent De Greef - (De vliegende plafonneerder)	V/9/10
- Visserstaal uit De Panne	V/9/11
- Langs de Oostendse Galerijen	V/9/11, V/11/15, V/12/17
- Segelschiffe aus alten Postkarten	V/9/11
- Frankeerstempels	V/10/2
- Bouwkundig Erfgoed	V/10/5
- Provincieraad West-Vlaanderen 1836/1921	V/10/6
- Fotoboek Belgische kust	V/10/6
- Kerken in West-Vlaanderen	V/10/10
- Chants populaires des Flamands de France	V/11/2
- Volksliedboek	V/11/2
- Van bolderdorp tot badplaats (Knokke)	V/11/7
- Als d'Oude Peperbusse vertelt	V/12/2
- Het strijdbare leven van Domela Nieuwenhuys	V/12/5
- Herbergen uit de jaren 20	V/12/12

BOEL Louis en Nicolas	III/5/1
BOENS Daan	V/12/14
BOLGPIENE	III/6/11
BOLLE (met de ... begraven)	II/5/4
BOLSPEL IN VIAANDEREN	I/2/2, I/5/2
BOND VAN WEST-VLAAMSE VOLKSKUNDIGEN	V/4/2
BONTE Bertje	I/4/3, I/5/5, I/6/2, V/6/7
BOOMPJES (oep)	V/5/13
BORGERS Honoré (Voorz. Kol. Kust)	V/7/3
BOSJE (= Maria-Hendrikaperk)	V/8/9
BOSSCHEM Willy (A)	V/2/9
BOTERBLOEMSTRAAT	V/11/11
BOTERKOEKEN	V/7/8
BOTERPUT	II/3/6, II/4/10
BOULEVARD DU MIDI (= Alfons Pieters laan)	V/2/5, V/3/2
BOURGOGNE-DUBOIS (Pottenbakker Molendorp)	V/2/5
BOURGOIGNE Norbert (Bestuur Hospitaal 1879)	V/11/8
BOUSSE (Kruideniers)	V/3/2
BOUWKUNDIG ERFGOED	IV/4/9, IV/5/2, IV/7/6, IV/7/8, V/1/3, V/4/13, V/6/10, V/6/11, V/8/7, V/3/9, V/8/13, V/8/16, V/8/18, V/10/5, V/11/10, V/6/6.
BOWENS Jacobus	III/6/5
BREDENE (in prentkaarten)	III/5/3
BREUGHELFEESTEN (Wingene)	I/6/3
BRICX (Oostendse drukker)	V/7/8
BRIL (geschiedenis) (V)	I/1/3, I/5/2
BROEDERS VAN DAELE	IV/4/5
BROEDERS VAN LIEFDE	IV/1/9, IV/2/5, IV/3/5, IV/4/5, IV/5/5
BROW (Leopoldpark)	V/5/8
BROUWERIJEN te Oostende	III/1/6, III/2/3, III/4/4, V/3/2
BRUGES (Café de ...)	V/3/2
BRUGGE	I/2/1, I/6/1
BRUTIN (bakker te Oostende)	V/7/8
BRYN John (B)	III/1/6, III/4/3b, III/4/4

BUBBELINNE Irma	III/1/4
BUELENS Felix (kunstschilder)	II/5/9, III/1/2
BULCKE Emiel (kunstschilder)	III/1/3, III/2/11, IV/2/2
BUNKERS	III/6/5
BUNNING Lammert (A)	V/12/5
BURGEMEESTERS van Oostende van Mariakerke	II/3/5, II/4/8, II/5/10, II/6/11 I/6/8, III/1/3, IV/3/3
BUSKRUITONTPLOFFING (1826)	IV/7/3, V/8/5
BUURTRAM (in oude prentkaarten) Kamieltje Tramdepot	V/2/2 III/1/6, III/3/10, III/4/4, III/5/4, III/6/3 V/5/10
CAFESPREUKEN	II/5/9
CAFMEYER Magda (A) (V)	IV/6/1, V/1/2, V/3/1
CAMERLINCK Helena (oud recept)(B)	V/3/7
CARBON Tjannie	II/3/6, II/4/7, II/5/2
CATHARINAKREEK	V/10/4
CATHARINAPOLDER	V/4/3
CELIENTJE (spekkewinkeltje)	V/10/5
CENTEN DEGROOF (Vliegende plafonneur)	V/9/10
CHAMBON (architect)	V/6/5, V/11/3
CINEMA (Volksbond)	I/4/3
CIRK (de) (= Oude Vismijn)	I/4/3
CLORODIENTJES (snoep)	V/5/13
COBBAERT G. (stichter aquarium)	V/12/13
COKERNAGRE (gevonnist 1748)	V/2/4
COLOMBIE M. (medestichter De Plate)	IV/2/2
CONDOR (draaiorgel)	II/1/3, IV/5/6
CONGOLAAN	I/5/8
CONGONUTJES	V/2/5
CONGREGATIE VOOR MANNEN	IV/2/10
CONTERDAM (Moord op de ...)	III/3/6
COO (S.E.O.)	I/6/4, V/2/10, V/3/2
COO (volkstype)	II/6/4
COOLS E. (archeoloog)	V/9/7
COORNAERT Maurits (V)	IV/7/1

CORNELIS (arduinkapper)	V/3/2
CORSELLIS Florimond (Medestichter De Plate)	I/5/2, IV/2/2
COSTENOBLE (bakker)	I/4/3
CRACCO Lucie (V)	I/2/2, 1/I/3
CROKAERT J.J. (A)	IV/4/2, V/3/2
CROQUEZ Robert	III/2/2
CULINAIRE FOLKLORE /	
Lapkoes	IV/1/5
Keggen en klakkers	IV/2/7
Puddoks	IV/3/10
Stokvis	IV/4/7
Kaken en kelen	IV/5/3
Snert	IV/6/9
Smakjes	IV/7/9
Congonutjes	V/2/5
Knuddels	V/2/5
Duindoornbessensap	V/4/5
Ovenkroeken	V/5/7, V/8/8, V/10/5
Scheepsbeschuit	V/6/9
Jan-in-de-zak	V/3/7, V/12/16
Ruggopiesjes	V/7/8
Kletsekoppen	V/7/8, V/11/10
Totten en totjes	V/8/8
Mokken	V/11/10
Tjoppesbier	V/12/16
DAELE Gustaaf (aann. electriciteit)	V/2/10
DAGRAED (draaiorgelmuseum Koksijde)	II/1/3
DANIELS (architekt)	V/11/3
DANSZALEN OOSTENDE	II/1/3, III/3/9, IV/5/6, V/11/4
DAWYNDT A. (A)	III/4/3, V/12/12
DE BROCK Walter (A) (B) (V)	V/1/2, V/2/1, V/8/13, V/8/15
DE BROUWER Guillaume (Gouverneur West-Vlaanderen)	V/10/6
DE BRUYNE (V)	II/1/2, II/2/1

DE CEUNINCK Napoleon (Geneesheer hospitaal 1879)	V/11/10
DECHERF-VANDEBERGHE (Mw. V.) (B)	II/6/4, V/6/7
DECLER Gustaaf (medestichter De Plate)	II/3/9, IV/2/2
DE COCK Pieter (vonnis 1748)	V/2/4
DE COMINES Georges	III/5/1
DE CORTE Bert (A)	IV/6/7
DE COUSSEMAKER Ed. (A)	V/11/2
DEENSEN Jo (= Raymond Huilmand)	III/1/2, IV/7/3
DEFOOR O.	V/8/16
DE GRAVE (Gebroeders)	IV/7/6, V/8/20
DEGROOF Vincent (Vliegende plafonneur)	V/9/10
DEGRYSE K. (A)	V/4/10
DEGRYSE R. (A)	V/8/14
DE HONDT Auguste (Geneesheer hospitaal 1879)	V/11/10
DE KESEL (beeldhouwer)	V/11/5
DELRUE (bakker)	V/5/7
DE LA CENSERIE (architekt)	V/11/3
DE LA RIVIERE Jacobus (drukker)	V/10/8
DE LILLE Karel W. (A) (V)	III/1/1
DEMEY Pierre	I/4/8
DEMOL Jan (B)	IV/5/6, V/6/2
DE MOOR Daniel (B)	V/12/8, V/12/11
DE NAEYER A. (Ir. Arch.)	V/8/7
DEPOORTER-DE COSTER G. (Mw)	V/8/16
DEPREZ Ada	V/3/12
DE PUYDT (A)	II/3/6
DE SCHEPPER Eugène (A)	IV/2/3
DE SLOOVERE Maarten (drukker Oostende)	V/10/8
DE SMET W.M.A. (A)	IV/6/7
DE SMET DE NAEYERBRUG	II/3/6, V/11/5
DESNERCK Roland en Gaston (A) (B) (V)	I/2/4, II/1/9, II/1/11, I/5/2, IV/2/4, IV/4/2, V/7/11, V/3/7, V/4/6, V/6/3, V/8/16, V/9/11, III/2/5, V/5/13, V/11/13

DE TAEYE Ernest
(Medestichter De Plate)

I/1/1, I/2/6, I/3/6, I/4/5,
I/5/7, I/6/3, I/6/7, II/1/9,
II/2/2, II/3/2, II/3/4, II/4/2,
II/4/5, II/5/3, II/5/4, II/6/5,
III/1/2, III/2/10, III/4/2, III/4/3,
III/4/4, III/7/2, IV/1/1, IV/2/2,
IV/7/3, V/8/5, V/11/7

DE TAEYE Madeleine

I/5/9

DE TAILLEUR (A)

V/10/10

DE VISSCHER (bakker)

V/7/8

DE VliegHER Luc (A)

V/4/13

DE VOS Alex (A)

V/2/2

DE VRIENDT Frans (boekhandelaar)

V/7/2

DEVRIENDT Roger (dichter) (B)

V/10/3

DE VUYST Julien (A) (B) (V)

II/1/2, II/6/1, III/5/5, III/6/3,
V/2/4

DE WULF (bakker)

V/7/8

DE WULF (architekt)

V/11/3

DHONDT Jan (A)

V/7/13

DIALECT (van de kust)

(zie ook onder : OOSTENDS WOORDENBOEK
boekbespreking)

II/6/8, II/2/11, III/1/2, III/5/3,
IV/1/3, IV/4/6, V/9/11

DICHTER VAN DE ZEE

II/1/2, II/5/1

DIERICKX (spekslager-mostaardhandel)

V/3/2

DIJKEN (Oostende)

III/3/5,10, III/4/4

DIKSMUIDE

V/12/2

DILLENS (beeldhouwer)

V/11/5

DOOZANTJES : zie Bidprentjes

DOOLHOFBILJART

V/8/17

DORCHAIN Emiel (elektricien)

V/2/10

DRAAIORGELS

II/1/3, IV/5/6

DREESSEN Jan Baptist (B) (V)

III/6/5, III/6/11, III/7/2, IV/1/5,
IV/2/7, IV/2/10, IV/3/2, IV/3/10,
IV/4/3, IV/4/4, IV/4/7, V/3/7,
IV/4/9, IV/5/3, IV/6/9, IV/7/1,
IV/7/9, IV/7/12, V/1/2, V/2/5,
V/2/10, V/4/5, V/4/8, V/4/11,
V/5/6, V/5/8, V/5/11, V/5/13,
V/6/9, V/7/8, V/7/9, V/8/1, V/8/2,
V/8/8, V/8/9, V/9/2, V/10/1, V/11/1,
V/11/6, V/11/7, V/11/8, V/11/11,
V/11/15, V/12/1, V/12/2, V/12/16,
V/12/17

DREVEN (te Oostende)	III/3/5, III/3/10
DRIEHOEKJE (Het)	II/1/3
DRIEKONINGEN (Godshuis)	V/11/8
DRINKWATER	V/5/9, V/6/7, V/12/8
DRUKKERS (te Oostende)	V/2/8, V/2/12, V/7/8, V/9/5, V/10/8
DU BUCQUOY (Graaf... Batterij van...)	IV/7/10
DUCLOS-WEYSEN (drukker)	III/5/8
DUIKERS (strandbescherming)	I/6/6
DUINDOORNBESSENSAP	V/4/5
DUJARDIN (architect)	V/11/3
DUTERMEZ Auguste (Voorz. Hospitaal 1879)	V/11/10
EDEBAU Frank (Medestichter De Plate)	IV/2/2, IV/4/2, V/2/9, V/10/8
EDEBAU Henri (Medestichter De Plate) (A) (B)	IV/2/2
EED OP ZOUT, BROOD en H. VERONIKA	V/6/8
ELEKTRICITEIT	V/1/11
ENSOR James	III/2/2, III/3/2, IV/6/7, V/12/17
ESTHER J.P. (B)	V/1/3
EVERAERTS Eugène	V/12/5
FAICT (bisschop van Brugge)	V/11/10
FAKTEURS	V/12/2
FAMILIEKUNDE	V/1/2
FARASYN Daniël (B)	III/1/4, V/7/3, V/8/11, V/9/2, V/9/5
FASELEN	II/4/4, III/2/9
FEDERATIE voor geschiedenis en oudheidkunde van België	III/6/3
FEYS Ernest	I/3/7
FILATELIE	III/3/2
FOLKLORE	I/5/1, II/6/10
FONOPLATEN (Oostendse)	III/1/2, I/2/4, III/2/11, IV/1/3, IV/2/3, V/1/11
FOREN	II/4/3, III/2/1

FORTEN (van Oostende)	V/1/2, V/6/1, V/7/9, IV/7/10
FOTOALBUM OOSTENDE	IV/4/2
FOTOPRIJSKAMP 20 JAAR DE PLATE	III/7/2, IV/2/1, IV/3/3
FOURRAGES	V/12/11
FRANKEERSTEMPELS	V/10/2
FRERE-ORBAN	I/2/6
GALERIJEN (Koninklijke)	II/2/5, IV/5/2, IV/5/4, IV/5/10, IV/7/8, V/6/11, V/8/15
GAPER (met je ... naar boven)	II/1/8
GARNIZOEN (1ste en 3de Linie)	II/4/3
GARRE VAN KONNEE (of KORNEE)	I/5/7, I/6/6, II/1/7, II/2/5, II/4/6, II/3/7, II/5/7, V/12/12
GASLANTARENS	III/2/10
GAZE (de)	II/4/10
GEBROEDERS DE GRAVE	IV/7/6
GENEESMIDDELEN (1720)	V/6/10
GEPEKELDE VIJGE (Herberg Bonenstraatje)	I/6/6
GERARD J. (A)	V/5/5
GERBOSCH E.	V/6/8
GERMANA (GERMAINE) school	IV/2/6
GERMONPRE Angele (Mw) (A)	V/11/1, V/12/7
GEVAERT F. (B) (V)	IV/1/1, IV/7/10, IV/7/11
GHEERAERT John (A)	V/12/2
GIDSENBOND BRUGGE	V/8/20
GIJSEN Marnix	III/2/4, V/9/6
GIRAULT Charles (architekt)	IV/5/4, IV/6/9
GLOTZ Samuel (A)	V/4/13
GOBIN (architekt)	V/11/3
GODTSCHALCK Helena en Isabella	I/4/8
GODSHUIS	V/11/8
GOLFBREKERS	I/6/6
GRAUWZUSTERS	V/11/7
GROENTEMARKT	V/11/5
GROTE KERK	II/1/3
GIJSELEN Gaby (B)	V/10/6

HAGHEBAERT R. (B)	V/5/7
HALLEWIJCK Raoul (B)	V/7/6
HAMMAN Edouard	I/3/7
HAMMAN Th. (reder)	I/4/5
HANDEL (met China)	V/4/10
HANDELSHAVEN	IV/2/10, V/9/2, V/11/1, V/5/12, V/9/1
HANDSPEKE	II/2/10
HANEGANG (= HANENSLOP)	I/6/6, I/3/3, V/10/5
HANGARS VLOTDOEK	V/5/12, V/9/1
HAVEN VAN OOSTENDE	III/6/5, IV/1/1, IV/2/10, V/9/2, V/11/1, V/9/1, V/5/12, V/7/3
HAZEGRAS	II/1/3, III/2/4, IV/2/5, IV/4/6, IV/4/7, V/9/6
HEEMKRING M. VAN COPPENOLLE	I/1/2
HEEMKUNDE	V/1/2, V/5/5
HEEMKUNDIG MUSEUM DE PLATE : zie DE PLATE	
HEILIG HARTKERK	V/10/5
HEILIG HARTSCHOOL	IV/4/5
HEILIG HOSTJES (snoep)	V/5/13
HENRY Bernard (A)	V/5/5
HERBERGEN	III/4/3, V/12/12
HERINNERINGSMEDAILLES	II/3/7
HERMANS John (Medestichter De Plate)	IV/2/2
HERRLING A. (B)	IV/6/4, V/1/11, V/2/10
HERTJES (snoep)	V/5/13
HEUPJICHT	V/6/10
HOEVENROUTE	II/6/13, V/8/13
HOF VAN BELOFTE	II/5/9
HOLLEVOET Leo (B)	IV/6/3, V/7/12
HONDEVANGER	II/4/10
HONDSOLHEID	V/6/10
HOOGHUUS (draaiorgels)	II/1/3
HOSPITAAL	V/11/8, V/12/2
HOSPITAALSTRAAT	V/11/10

HOSTYN Norbert (B)	V/6/4, V/7/5, V/11/1-3, V/11/7
HOTEL DU JARDIN	V/3/2
HUILMAND Raymond (Medestichter De Plate)	IV/2/2
IBIS (Koninklijk Werk)	II/5/2
IJSKELDERS	II/6/3, III/1/10, V/9/1
IJSPUT	II/3/6, II/4/8, V/10/4
IJSPUT (herberg)	V/10/4
INDUSTRIËLE ARCHEOLOGIE	V/4/2, V/5/8, V/5/12, V/9/1, V/10/2
INTERNATIONALE MILITAIRE RAID TE PAARD	V/3/3
IPPEL Simon (B)	III/4/4, V/1/11, V/2/5, V/8/18, V/9/10, V/11/11, V/12/10, V/12/12
JAARBOEKEN (over Oostende)	III/3/8
JAN-IN-DE-ZAK	V/2/5, V/3/7, V/4/11
JAN NUTJE	V/2/5
JANSSENS Adolphe (Geneesheer hosp. 1879)	V/11/10
JANSSENS Ernest (Bestuurder hosp. 1879)	V/11/10
JANSSENS Thomas (Gift aan hospitaal)	V/11/8
KAAIEN (zie ook onder HAVEN)	III/5/3
KAAISTATION	IV/6/10
KAARTLEGGEN	I/5/5
KADZANDSTRAAT	V/12/6
KAKEN EN KELEN	IV/5/3
KALIESJOET (snoep)	V/10/5
KALLEMOEIE (poppenkast)	V/9/5
KAMIELTJE (zie ook : TRAM)	III/1/6, III/3/10, III/4/4, III/5/4, III/6/3
KAPELLEBRUG	I/2/5
KAPELLESTRAAT	I/4/6, II/7/4
KAPELLETJE van BREDENE	II/5/9, V/1/2, V/2/1, V/8/15
KARNAVAL	III/5/5, III/6/11
KARREN (in het Museum De Plate)	II/6/2

KASTELEN (in West-Vlaanderen)	III/3/5
KATEIE	I/3/5, I/4/4, I/6/6
KAZEMATTEN (1815)	V/12/13
KEGGEN	IV/2/7
KERKEN (in West-Vlaanderen)	V/10/10
KESTELOOT (Steenbakkerij)	IV/6/4
KIES (apotheker)	V/3/2
KILOMETERPAAL	II/6/7
KINDERLIEDJES	IV/6/3
KINDERSPELEN, ZEGSWIJZEN, AFTELRIJMPJES	III/2/5
KINDERTEKENINGEN	IV/7/3, V/1/9
KINKHOORN (De) (maandblad)	V/8/16
KNOKKE	V/11/7
KLAKKERS	IV/2/7
KLAUSING Jef (A) (B) (V)	I/3/4, II/1/4, II/2/9, II/3/5, II/4/10, II/5/11, II/6/12, III/1/4, III/2/6, III/3/5, III/3/6, III/4/4, III/4/9, III/5/2, III/5/3, III/5/6, III/5/8, III/6/2, IV/1/6, IV/1/9, IV/2/5, IV/3/5, IV/4/6, IV/5/5, IV/2/2, IV/2/10, IV/3/1, V/4/14, IV/4/2, IV/4/6, IV/5/6, IV/6/3, V/3/2, V/3/7, V/5/4, V/3/8, V/4/5, V/4/11, V/4/13, V/5/6, V/6/10, V/6/12, V/7/8, V/8/12, V/8/6, V/9/2, V/9/5
KLETSEKOPPEN	V/7/8, V/11/11
KLINKER (Juul de ...)	II/2/3
KLIPPE (de ... logementshuis)	II/1/3
KLIPVIS	IV/4/7
KLOEFJES (snoep)	V/5/13
KNOPMAECKER (vonnis 1748)	V/2/4
KNUDDELS	V/2/5
KOENTZ (patisserie)	II/5/4
KOKSIJDE (publikaties over ...)	V/8/3
KOLENSCHROEVERS	II/6/3
KONINKLIJKE GAANDERIJEN zie : GALERIJEN	
KONINKLIJKE STALLINGEN	V/4/9, V/5/8
KONNEE - KORNEE (zie : Garre van...)	
KOUD VUUR	V/6/10

KUHNEN DE LA COEUILLERIE Simone	V/1/2/14
KURADA Ignaz (A)	III/7/6
KURSAAL	V/2/9, V/6/5, V/11/4
KUST foto's	V/10/6
geschiedenis	V/1/2, V/7/1
toerisme	II/6/10
LABBERDAAN	IV/4/7
LABSKOUS	IV/1/5
LALLA (volkstype)	III/1/5
LAMBIN Jan (A)	V/8/19
LANDORIUM	IV/4/7
LANDSZWEMMET Edouardus (Beheerder Hosp. 1879 ichtyoloog)	V/11/10, V/12/13
LANGHOOFD (strandbescherming)	I/6/6
LANNOY Danny (A)	V/11/7
LAPKOES	IV/1/5
LAPNAMEN van vissers	II/1/11, II/2/11, II/5/7, II/6/9, III/1/7
LARBOUILLAT Jacques (A)	V/1/12
LARIDON Alfons (Medestichter De Plate)	IV/2/2, V/1/9
LAUREYS Felix (architekt)	1/3/7, V/11/3
LEBON (fotograaf aquarium)	V/12/13
LEEUWEN (strandbescherming)	I/6/6
LEEUWENBRUG	II/1/8, II/2/4, II/3/12, II/4/6
LEESMETHODE (50 jaar geleden)	V/10/4
LEKSTOKKEN (snoep)	V/5/13
LEOPOLD I (monument)	III/2/10
LEOPOLD II	I/4/8
LEOPOLDPARK	II/4/10, III/2/10, V/5/8, V/6/2, V/7/3
LEQUYER (Dr. Nantes) (B)	III/5/4
LEROY Robert (A)	V/10/2
LEYS (drukker)	V/2/8+12
LIEBAERT (aannemer Brugge)	V/2/10
LIEBAERT Jan (secret. Hosp. 1879)	V/11/10
LIEK	I/3/5, I/4/4
LIJKBIDDER	II/2/3, II/4/7
LINGIER Albert	II/6/6, IV/3/9
LIEDEREN zie : VOLKSLIEDJES	

LINTERS Adriaan (V)	V/9/1
LITERATUUR OVER OOSTENDE	I/3/4, III/5/7, III/6/7, V/5/12, V/10/3
LOEWIEZETJES (spekkewinkeltjes)	V/2/3
LIVINGSTONE	V/6/2
LOGEMENTSHUIS DE KLIPPE	II/1/3
LOGGHE Pol (Café-chantant)	V/3/2
LOODSWEZEN	V/8/14
LOONTIENS Carlos	V/7/9
LOWIJCK A. (B) (V)	V/1/2, V/2/6, V/8/2
LOZE VISSERTJE (Het ... zangkoor)	I/5/2, IV/2/2
LUCHTVAART te Oostende	IV/2/8, IV/2/1
LUWEL M. (B)	V/7/4
MAALBOTEN zie : Mailboten	
MAALDERIJ	V/9/1
MAATSCHAPPIJBORDEN	III/2/2
MAC LEOD Julius	II/2/7
MAC LEODPLEIN	V/9/11
MAELCAMP Jacques Fortuné (Oostendse Compangie)	V/11/14
MAES Georges	V/7/12
MAILBOTEN	III/4/8, IV/7/11, V/2/3, V/9/2
MAJOR Walter (A) (B) (V)	III/4/4, III/5/1, IV/2/1, IV/2/9, IV/3/8, IV/4/2, IV/4/8, IV/5/9, IV/6/8, V/2/9
MANDVLECHTEN	II/1/1, III/3/4
MANNEKE UIT DE MANE	I/1/6, I/2/4, III/1/1, IV/2/4, IV/3/10, V/4/11
MARIAKERKE	I/6/8, III/1/3, IV/3/3
MARIE-JOSE (Belgische prinses)	I/6/8
MARIE-JOSE (plein en straat)	III/4/4
MARIE-JOSE (mailboot : zie Princesse.)	
MARINE AKADEMIE	V/4/2
MARITIEME ENCYCLOPEDIE	II/4/4
MARKTEN EN FOREN	III/2/1
MARQUET Georges	IV/3/8
MARTELAARS (lukken)	II/5/4
MEIDAGEN 1940	V/7/2
MELLING John Kennedy (A)	II/1/5

MENU Filip	I/8/20
MERCATOR (schoolschip)	V/2/2
MESSIAEN Marcel (Medestichter De Plate)	IV/2/2
MESTDAGH F. (B)	I/4/6, I/5/7, II/1/5, II/1/7, II/1/8, III/1/4, III/1/9, III/2/7, V/7/7, V/11/12, V/12/2
MEUBELS (antieke)	V/1/2, V/8/2
MINI-SJIBKJES (snoep)	V/5/13
MINJOLETS (Café)	V/2/5
MOEDERTJES (spekkewinkeltjes)	V/3/2
MOER (lopt nor je ...)	II/1/8
MOERMAN Herman (A)	II/3/11, III/2/10, IV/2/4, V/3/11, V/4/11
MOKKEN	V/11/11
MOLENDORP	V/2/6
MOLENECHO'S (tijdschrift)	III/2/5
MOLENTOCHT	V/11/15
MOLUWE	IV/4/7
MONKSJE DOOSJE (volkstype)	II/6/3
MON PLAISIR (danszaal)	IV/5/6
MONTANGIE O. (steenbakkerij)	V/10/4
MONTENY Fernand (B)	II/2/11, II/4/6, V/4/13
MONTY Lucie (volkszangeres) (V)	V/10/1
MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN	IV/4/9, IV/7/6, IV/7/8, V/1/3, V/4/13, V/6/10, V/6/11, V/8/7, V/8/9, V/6/6, V/8/13, V/8/16, V/8/18, V/10/5, V/11/10
MOREAUX Edouard	I/6/8
MORRE (dodenhuisje)	I/6/4
MORTIER (draaiorgel)	II/1/3
MOSSELHUIS (café)	III/4/10
MOTTEBOLLEN (snoep)	V/5/13
MULEMAKERS (snoep)	V/5/13, V/10/5
MUSCAR Arnold	I/4/8, V/2/9, V/7/9
MUSIN Frans en Augustin)	I/2/6, V/6/4, V/7/5, V/8/11, V/8/13

NACHTWAKERS	II/2/10
NAERT (architekt)	V/6/5, V/11/4
NAPOLEON (Fort ...)	V/7/9
NATIONAAL SCHEEPVAARTMUSEUM (archief)	V/10/10
NEPTUNUS (tijdschrift)	V/8/15, V/11/2
NETTE TORRE (café)	V/3/2
NEUSJES (snoep)	V/5/13
NIEUWJAAR	I/3/1, II/4/2, IV/2/3, IV/3/1, IV/4/2, IV/4/3
NOORDZEE (turnvereniging)	III/6/6
NOORSE STALLINGEN	V/4/8, V/5/8
NORBERTUS (Broeder Visserijschool)	V/3/5
NORTH (Colonel)	I/4/8
NUNNEBILLEN (snoep)	V/5/13
NUT EN VERMAAK (toneelmaatschappij)	IV/5/3
NUYTS (godshuis van ...)	V/11/8
OCKET Karel (Ontvanger Hospitaal 1879)	V/11/10
OESTERPUTTEN	V/4/5, V/5/11, V/6/12, V/7/6, V/8/4, V/8/11
OETKER Friederich (A)	V/5/6
OKKULTE VERSCHIJNSELEN	I/4/5, I/5/5
OLIEKOEKE (volkstype)	II/3/2, II/4/7
OLIESLAGERS Jan	II/4/3
OLSEN (familie)	V/12/5
ONS HEEM (tijdschrift)	V/8/3
ONZE LIEVE VROUWTJES (snoep)	V/5/13
OOSTDUINKERKE	II/2/11, V/10/11
OOSTENDE geschiedenis	I/4/3, III/7/6, V/1/2, V/5/1, V/6/6, V/6/7, V/8/19
humor	III/7/4
liederen (ook:fonoplaat)	V/1/2
literatuur	I/3/4, III/5/7, III/6/7, V/5/12, V/10/3
revue	II/3/11, III/2/11, IV/2/4, V/3/11, V/11/15
OOSTENDS DIALECT en ZEGSWIJZEN zie ook : Boekbespreking : Oostends Woordenboek	III/1/2, III/2/8, IV/1-2/10, V/3/7, V/4/6, V/5/4, V/5/13, V/11/6
OOSTENDSE COMPAGNIE	II/5/5, IV/3/7, V/3/2, V/11/14
OPEX	I/6/8

OSTENDIANA (Jaarboek)	
zie onder : Boekbespreking	
OSTENDIANA (afdeling Stadsbibliotheek)	III/3/2, V/6/5
OVENKOEKEN	V/5/7, V/8/8, V/10/6
OVERSTROMING 1808-- 1953	IV/4/3, IV/3/9
OVERZETBOOT	III/1/6
PAARDENMUSEUM	I/4/3, I/5/5, I/6/2, V/6/7
PAARDENKOTERSSEN	III/6/11, V/3/3, V/6/7, V/11/6, V/12/11
PALINGSCHAAR	I/5/7
PANORAMA van de IJZER	V/10/7, V/11/12, V/12/2
PARMENTIER E. (B)	III/1/11
PAROCHIEGRENZEN	II/3/6
PASSCHIJN Leopold	I/6/8
PASTER PYPE	IV/5/5
PATISSERIES	II/5/4
PAULHAN	IV/3/8
PAUWAERT L. (Café Kadzandstraat)	V/12/5
PAUWELS (bakkersgeslacht)	V/6/9
PEKKOEK (snoep)	V/5/13, V/10/5
PELIKAAN (café)	V/2/5
PENNINCK Jozef (A) (V)	V/1/1, V/9/2, V/12/1
PEPERBUSSE	III/6/9
PESTKAAY	III/1/6
PETIT PARIS	II/3/9
PEURQUAET Jules	I/6/8
PHILIPPEN Jos. (A)	V/6/2
PIEKE Pol (volkstype)	I/4/5
PIEN Armand	IV/5/1
PIEREWAAIERS	I/5/5, I/6/2
PIERRE (Mevr.) (A)	V/12/7
PIJP (de) (gedicht)	II/6/5
PILOT-NEUSDOEK	III/4/4
PIL (architekt)	V/11/3
PINON Roger (A)	IV/6/2

PISSIJNEN

V/3/8

PLANKENSCHROEVERS

II/6/3

PLATE (De)

- activiteiten

I/5/2, I/5/5, I/6/2, I/6/5, III/7/2,
IV/1/4, IV/1/6, IV/2/1, IV/2/3,
IV/5/1, IV/7/2, IV/7/7, V/1/10,
V/3/12, V/4/1, V/5/1, V/9/12, V/10/1
III/6/2, IV/1/6, IV/5/2, IV/7/7

- bestuur

- lidgeld

1972 :

1973 :

1974 :

1975 :

1976 :

I/2/5, I/3/3, I/5/5

II/1/4, II/2/2, II/4/2, II/5/2

III/1/1

IV/2/3, IV/3/2

V/1/1, V/10/1

- tijdschrift

I/1/1, I/3/4, I/5/5, II/1/4, III/6/1,
IV/3/2, V/10/4, V/12/1, V/12/5,
IV/6/1, V/4/1, V/4/14, V/7/2

- geschiedenis

- statutaire vergadering

IV/2/2, IV/4/10, IV/7/4, V/12/3

I/3/4, I/4/2, I/5/2, I/5/4, II/4/1,
III/3/1, III/4/1, III/5/2, IV/4/1

- museum :

a. geschiedenis

I/2/6, I/3/6, I/4/7, I/5/7, II/1/9,
II/2/3, II/3/4, II/4/5, II/5/3,
III/4/2, IV/2/2, IV/7/3

b. aanwinsten en schenkingen

I/3/3, I/4/3, I/5/7, I/6/7, II/2/2,
II/3/7, II/5/2, II/6/6, III/2/2,
V/8/20, V/10/11, V/11/1, V/12/4,
IV/1/5, IV/6/7, V/2/2, V/2/11

c. opening en bezoek

I/1/5, I/5/2, II/1/9, II/2/2, II/4/2,
II/4/4, II/6/2, IV/6/1, IV/6/2,
IV/7/2, IV/7/5, V/1/1, V/4/1, V/4/13,
V/5/1, V/7/6, V/7/12, V/8/2

- veilingen

I/6/5, II/3/2, II/4/11, II/5/2, II
III/2/2, III/4/11, IV/3/2, IV/4/2,
IV/4/10, IV/5/2, I/1/2, V/2/2, V/4/1,
V/5/1, V/5/13, V/11/2

PLATE en PLATTE

III/3/4

PLOEGER Jan (B)

V/2/8

POLDERMUSEUM

V/1/2, V/8/2

POLDERS (Volksleven in onze ...)

IV/6/1

POLITIE

V/4/13

POLLENTIER F. (A)

V/6/5

POM-POM (sigaretten)

I/4/3

POMP (Westerkwartier)

V/5/8

POPHAM (admiraal)

V/7/9

POPPENSPEL

V/9/5, V/10/2

PONETTE Stefaan (V)

V/10/1

PORTJE VAN (H)OERA (V)
(kleinkunstgroep)

I/6/6, V/1/2, V/3/7, V/4/2, V/5/13

POSTTARIEVEN	II/1/5
POTTEKARIE	II/4/10
POTTENBAKKERS	V/2/6
POTVLIEGERS	V/12/16
POULE SCHABAAIE	II/6/3
POUPAERT Louis (architekt)	V/2/10
PRENTKAARTEN (oude)	III/4/3, III/5/3, IV/2/3, IV/6/2, V/8/15
PRINCESSE MARIE-JOSE (Mailboot)	III/4/8, IV/7/11, V/2/3
PROVINCIALE PRIJS VOOR GESCHIEDENIS	III/6/3, IV/2/9
PROVINCIALE RAAD WEST-VLAANDEREN	V/10/6
PUDDOKS	IV/2/10
QUARANTAIN	III/1/6
REDE (Op de Rede - catalogus)	III/4/3
REISGIDS	V/2/7
REKKERS (snoep)	V/5/13, V/10/5
REUZEN	III/1/6
REYNGOET (Gezusters)	V/11/8
RIEKOORDEN (snoep)	V/10/5
RIGAUX Freddy (A)	V/9/11
RIJKSARCHIEF	V/3/11, V/10/9
RIS CHANTANG	I/4/4, I/5/6, I/6/6
ROBERT (Dictionnaire des noms propres)	IV/4/7
RODE KRUISSTRAAT	V/12/10
RODENBACH J. (drukker)	V/7/8
ROODBORSTSTRAAT	V/12/10
ROOSE (uitbater Barge Oostende/Brugge)	V/12/1
ROSE D'IVRY (ballet)	V/3/12
ROSSEEL Gustaaf (B)	IV/1/11
ROSSEELS J.L.F. (architekt hospitaal)	V/11/8
ROTARY	II/6/7, III/2/2
ROUZEREE Raymond (V)	II/1/2, II/5/1, I/5/2
RUGGEPIESJES	V/7/8
RUSSISCHE BILJART	V/8/17
RYCKX Robert (B)	III/3/4
RYS R. (B)	V/3/3-6

SACOCHE ('t Is in de ...)	V/11/6
SARA van SWANSELS	III/3/9
SAS-SLIJKENS	V/2/6
SCHAARSLIJPERSKAR	II/2/3
SCHAMVAPU SPELEN	II/3/6
SCHEEPSBESCHUIT	V/6/9
SCHEEPSMODELLEN	I/5/2
SCHEEPSNAMEN	III/4/5
SCHEEPSWRAKKEN OP HET STRAND	I/6/3
SCHELDEWAERDT P. (drukker)	V/7/8, V/9/5
SCHELE TONE en zijn Moeder (volkstypes)	II/3/2
SCHENTEVENTEN	I/3/5, I/4/4
SCHEPENS Luc (A)	V/10/6
SCHEPENS-VAN OUTRYVE (Mw. G.) (B)	III/1/4
SCHEVENINGEN (Kurhaus)	V/6/10
SCHIPPER	V/8/5-7
SCHOUWBURG (Koninklijke ...)	V/4/9, V/11/5
SCHRAMME Karel (Geneesheer hospitaal 1879)	V/11/10
SCHUFFELET Berten	II/6/6, IV/3/9
S.E.O.	I/6/4, V/2/10, V/3/2
SERCU A((A)	II/2/11
SERRUYS Henri	I/5/9, IV/1/9
SERVAIS Raoul	V/8/16
SEYNHAEVE Julius (Onderpastoor Mariakerke)	IV/3/3
SEYS Karel : zie onder <u>SLEEKES</u> Ary	
SEYS Raf (A) (V)	I/5/2, II/1/4
SIESSEN BENARM (volkstype)	II/4/10
SIGARENBANDJES	IV/7/12, V/4/14
SIMATEER	IV/7/9, V/6/3
SINT-ANDREASSCHOOL	IV/3/5
SINT-CATHARINAKERK	IV/1/11
SINT-CATHARINAKREEK	V/10/4
SINT-CATHARINAPOLDER	V/4/3
SINTERKLAASFEEST	V/3/12, V/4/1
SINT-FRANCISCUSSTRAAT	V/12/11
SINT-GUTHAGO (Heemkring Oostkerke)	V/1/2

SINT-HUBERTUSGILDE (St.Antonius Brecht)	IV/4/3
SINT-JAN (Parochie)	IV/2/3
SINT-JANSHOSPITAAL	V/11/8
SINT-JORIS (Balboogschutters)	V/9/6
SINT-LUTGARDISSCHOOL	V/10/4
SINT-PIETERSSCHOOL	IV/3/5
SINT-SEBASTIAANSGILDE	III/1/2
SINT-VINCENTIUSGENOOTSCAP	IV/1/10
SINT-VINCENTIUSSCHOOL	IV/3/5
SLEEKES Ary (A) (Medestichter De Plate)	I/3/2, I/5/4, I/2/1, I/3/1, I/4/5, I/5/2, III/2/5, III/2/11, IV/2/2, V/6/12
SLOSSE (Pastoor Grote Kerke)	IV/1/9
SLUNSEWUUF (volkstype)	II/3/3, II/4/7
SMAKJES	IV/7/9, V/2/5
SMIS (aannemer)	V/10/5
SMISSAERT Emiel (B)	II/2/7, III/7/6, IV/2/7, IV/5/7, IV/6/5, V/3/11, V/4/11, V/5/6, V/7/3, V/8/4, V/9/3, V/11/14
SNERT	IV/6/9
SNOEP zie : spekken	
SOREL Eugene (dichter) (B)	II/6/5
SOREL Gustaaf (schilder)	V/12/2
SPAARPOTTEN	V/12/12
SPEKKEN (= snoep)	V/5/13, V/10/5
SPIRITISME	I/5/5
STAATSBLOED (te Oostende uitgegeven)	II/4/4
STAKJES (de)	II/4/10
STALPAERT Hervé (V)	I/2/11, I/6/1, V/8/20
STANDAERT Ronny (B)	IV/5/4
STANLEY (bootje van ...)	V/6/2, V/7/3
STAVKIRKE (Noorwegen) (V)	I/5/2
STEENBAKKERIJEN	IV/6/4, V/10/4
STEENBAKKERSSTRAAT (school)	V/10/4
STENEN BANK	V/4/9
STEURS (Ridder de ...)	I/6/8
STIERMAN LEZE	I/1/5
STOKVIS	IV/4/7

STRAND	I/6/3, I/6/6
STRATEN EN NAMEN	I/2/7, I/3/7, I/4/8, I/5/9, II/3/6, II/5/4, II/6/4, III/5/10, III/6/4, V/8/14, V/8/18, V/8/10, V/11/11, V/12/10, V/7/13
STROO VOOR BEDDEN	V/12/11
STROP (de ...) (café)	V/3/2
SWANSELS (danszaal)	III/3/9
TAEVERNIER August (A)	III/3/2, V/12/17
TER CUERE	II/5/2, III/4/3, III/5/3, IV/3/7, IV/7/3, V/7/13
TETTEBRUG (= de Smet de Naeyerbrug)	II/3/6, V/11/5
TERRASSE (La) (danszaal)	V/11/4
THEATER	V/4/9, V/11/5
THOEN (Dr. Hugo) (A) (V)	V/1/2, V/7/1, V/8/19
TIMPERMANS Georges	III/4/9
TJANIE CARBON (volksfiguur)	II/3/6, II/4/7, II/5/2
TJOPPESBIER	V/12/16
TOBIAS van 't Park (volkstype)	II/3/12
TOTJES en TOTTEN	V/8/8
TOVERHEKS	III/2/7
TRAM zie : Buurttram	
TUINWIJKSTRAAT	V/12/10
TURLOOT (boter- en eierhandel)	V/3/2
TUTTEMATEKEN	I/4/4, I/5/6
UHLAND Ludwig (A)	IV/2/7
UITHANGBORDEN	III/4/3, IV/1/8
UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT (archief)	V/10/10
URINOIRS zie : pissijnen	
VAENREL	III/1/6
VALKENBORG Jeanne (Mw) (B)	V/1/10
VAN ACKER K.G. (A)	V/1/12
VAN ACKER Leo (V)	V/1/2

VAN ALDERWEIRELDT Edouard (B)	II/2/4, II/2/5, II/4/8, II/6/4, III/3/9, III/3/10, III/6/3, III/6/9, V/4/3, V/6/8, V/7/3, V/8/18, V/10/7, V/12/6
VAN BELLGHEM (bakker)	V/7/8
VAN COILLIE Leon (S.E.O.)	V/2/10
VAN CUYCK Octaaf (kunstschilder)	V/2/11
VAN DAMME'S (meubelzaak)	V/3/2
VAN DE KERCKHOVE (Mejuf.) (Medestichtster De Plate)	IV/2/2
VANDE KERCKHOVE Jacobus (drukker)	V/10/8
VAN DE MABLE Roland (V)	IV/7/2
VAN DEN BERGH Karel (A)	V/6/2
VANDENBERGHE Pros (uitgever)	II/5/2
VAN DEN BREMT (A)	V/10/6
VAN DER LINDEN Renaut (V)	I/2/2
VAN DER MOULEN-DEMEESTER (Mw. A.)(B)	V/7/3
VAN DER SWEEP	I/3/7
VAN DEUREN K. (A)	V/5/5
VAN DYCK Johan (V)	I/5/2
VAN GLABBEKE (Brouwerij)	V/3/2
VAN HAVERBEKE Theo	V/8/16
VAN ISEGHEM Andronic (kapitein)	III/5/4
VAN ISEGHEM August (B)	IV/1/2, V/5/2, V/6/12, V/7/12
VAN ISEGHEM Willebald (Consul)	V/2/9
VAN KERCKHOVEN P.F. (1818-1857) (B)	V/5/12
VAN EGERAAT (A)	V/2/7
VAN MAASTRICHT Filip	I/2/6
VAN MAELE (beenhouwerij)	V/3/2
VAN NEUVILLE N.	II/3/4
VAN LINT (A)	V/8/19
VAN OUTRYVE (Oostendse familie)	I/4/4
VAN OYE (Dr. Eugene)	V/12/5
VAN REMOORTERE Julien (A)	V/6/7, V/10/6
VAN WASSENHOVE (bakker)	V/7/8
VAN WULPEN Jan (volkszanger)	III/5/8, III/6/3, III/7/3
VELDSTRAAT	I/6/8
VELODROOM	V/10/5

VELDDROOM	V/10/5
VERBANCK Frans (B)	II/5/7, II/6/9, III/1/4, III/1/7, III/1/6, III/1/10
VERBANCK Richard (B) (V)	I/4/6, IV/1/8, IV/4/6, V/1/2, V/6/1, V/7/8, V/12/11, V/12/12
VERDONCK (bakker)	I/4/3
VERE Francis	I/2/6
VEREECKEN Jaan (drukker)	V/10/8
VERHAEGHE (Dr. Georges)	I/4/8, I/5/9
VERKEYN P. (B)	II/5/7
VERLEYEN Herwig (A)	IV/6/7
VERLINDEN Pieter (vonnis 1748)	V/2/4
VERLONJE Wilfried (A) (B) (B)	I/4/2, I/5/2, II/1/1, II/3/1, III/3/4, V/4/2, V/9/10
VERRAERT (architekt)	V/11/3
VERSLUYS Roland (B) (S)	IV/2/9, IV/3/4, V/2/11
VERZAMELEN	V/4/14
VESTINGEN	IV/4/4, V/9/3
V.G.O.	III/6/6
VIAENE Marcel (V)	III/2/1
VILAIN A. (B)	V/7/A, V/8/8
VILAIN Omer (A) (B) (V) (Medestichter De Plate)	I/2/6, I/3/2, I/3/7, I/4/4, I/4/8, I/5/6, I/5/9, I/6/8, II/3/1, II/3/7, II/5/5, II/5/10, II/6/10, II/6/7, III/2/3, III/2/4, III/2/8, III/2/10, III/3/5, III/2/8, III/4/5, III/5/7, III/6/7, IV/1/1, IV/1/6, IV/2/2, IV/4/7, IV/6/9, IV/7/12, IV/2/4, IV/4/2, V/2/7, V/3/11, V/3/12, V/4/2, V/4/11, V/4/12, V/4/13, V/4/14, V/4/14, V/5/2, V/6/2, V/6/5, V/6/7, V/6/10, V/6/12, V/7/8, V/7/13, V/8/3, V/8/13, V/8/14, V/8/15, V/8/16, V/8/17, V/8/18, V/8/19, V/9/11, V/10/2, V/10/10, B/10/11, V/11/2, V/11/7, V/11/13, V/11/15, V/12/1, V/12/2, V/12/14, V/12/16, V/12/17
VIS als geneesmiddel	V/6/10
VISMARKT	V/10/11, V/12/6
VISMIJN	I/4/3, V/12/6
VISPIT	II/4/10
VISSERIJ	IV/6/3, V/1/12, V/6/8, V/8/12

VISSERIJALMANAK	II/5/2, V/5/12
VISSERIJSCHOOL	IV/3/5, IV/5/5
VISSERS	II/2/11, II/5/7, II/6/9, III/I/7, III/7/2
VISSERSLIED	I/3/4, III/5/8
VISSERSPLAATSEN VLAAMSE KUST (V)	I/5/2
VISSERSTAAL	IV/4/6, V/9/11
VISSERSVAARTUIGEN (V)	I/5/2, V/8/1
VISWIJF	II/3/2
VITOLFILISTEN	IV/7/12
VLAAMSE VERENIGING VOOR FAMILIEKUNDE	I/6/4, II/3/8, III/3/2, III/5/2
VLAEMYNCK Carlos (A)	V/7/2
VLEISJES (snoep)	V/5/13
VLEURECIJN	II/3/6
VLIEGEN (middel tegen ...)	V/6/10
VLIEGTUIGPIONIERS	IV/2/8, IV/3/8, IV/4/8, IV/5/9, IV/6/8
VLIETINCK Edouard (A)	IV/7/6, V/1/12, V/4/13, V/8/20
VOEDSELVERGIFTIGING 1895	V/4/13
VOLKSBOND	I/4/3
VOLKSGEZEGDEN (V)	V/1/2, V/3/1
VOLKSKUNDE (Prijs provincie West-Vl. 1976)	V/5/2
VOLKSLEVEN (in onze polders) (V)	IV/6/1
VOLKSLIEDJES Argentinië	III/1/4
J'is gaan werken	III/4/3
Oostendse foor	III/1/4, III/1/12
Lange Tjes	III/1/4
Verdoolde kind	II/2/9
Op de Vismarkt	II/5/10, II/6/10
Oostendse meisjes	II/6/12, III/1/4
Schilderen en varen	III/2/3
De Mode	III/2/6
O.185	III/3/3, III/4/4, III/6/2
Moord op de Conterdam	III/3/6
Mijn kloefen	III/4/7
Rampen en ongelukken op zee	III/4/9
Karnavallied 1908	III/5/5

Liefdedrama te Oostende	III/5/6
Een reisje naar Oostende	III/6/3
Le tour d'Oostende	III/7/2
Oostende onder water	V/3/9
Chants populaires des Flamands de France (herdruk)	V/11/2
Volksliedboek	V/11/2
VOLKSLIED IN VLAANDEREN (V)	II/1/2, II/6/1, V/5/11
VOLKSTYPES	II/3/2, II/4/7, II/5/3, II/6/4
VONDSTMELDINGEN Sinte-Catharinakerk	IV/1/11
Arme Klarenklooster	IV/2/9, IV/3/4
Oostendse Compagnie	IV/3/7
Vestingsmuren	IV/4/4
Kassei en planken (Plantenstraat)	IV/5/3, IV/6/4
Potscherven XVIIe eeuw	IV/6/4
Batterij Graaf du Bucquoy	IV/7/10
VROOME Charlotte	I/4/75
VUURTOREN	III/4/4
VUURTORENWIJK (school)	IV/4/6
zie ook : Garre van Kornee	
V.V.F. : zie Vlaamse Vereniging voor Familiekunde	
VYNCKE Yvonne (A) (V)	II/6/4, IV/6/2, V/1/2, V/1-2-3, V/2/9
VYVEY Jean	III/1/2
WALVISSSEN	IV/6/7
WANDELAER	V/7/2
WAPENSCHILD OOSTENDE	I/6/4
WARNIER Bob (A)	V/9/10
WASTIELS Erik (A)	V/10/11
WATERHUIS	V/5/10, V/9/1, V/12/8
WATERNIKKER	III/1/9
WATERPLAATSEN	V/3/8
WATERTOREN (oude)	V/5/8, V/9/1, V/10/2
WATERVOORZIENING	V/5/9, V/6/7, V/12/8
WATERWEGEN ROND OOSTENDE (V)	IV/7/1
WFW	

WEERSPREUKEN	IV/5/6
WEERSVOORSPELLINGEN (V)	IV/5/1
WELLINGTON (Fort)	V/7/9
WESTPOORT	IV/4/4
WEST-VLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE	III/6/2, III/7/1, V/4/7, V/8/1
WEST-VLAANDEREN PROVINCIERAAD (1836/1921)	V/10/6
WEYNS Jozef (A)	III/3/8
WEZENHUIS	IV/2/6
WIJKEN VAN COSTENDE (V)	IV/7/1
WINGENE	I/6/3
WINKLER Johan (A over Oostende)	IV/5/7, IV/6/5
WRAKKEN	I/6/3
WRATTEN (hoe kwijt geraken)	IV/4/6
WULLOKS	IV/7/9
WUPPERS (snoep)	V/5/13
ZANDBOER	IV/2/10
ZANDVOORDE	V/11/11
ZEEBADEN	III/5/2
ZEEBESCHUIT	I/4/3, IV/7/9
ZEEBROECK Roger (B)	IV/8/3
ZEEMACHT	III/7/4
ZEEMANSALMANAK	II/5/2, V/5/12
ZEEMANDSLIEDEREN zie onder fonoplaten	
ZEESTATION	IV/6/10, V/6/11
ZEEWACHT (De) (weekblad)	I/5/7, I/6/3
ZEEZIEKTE (middel tegen)	V/6/10
ZEILSCHEPEN	V/9/11
ZEVENTIENSTE (bij het ... zetten)	II/4/4
ZONDAGSCHOOL	IV/2/10
ZONNEBLOEMEN (danszaal)	II/1/3, IV/5/6
ZOUTWINNING	V/7/1, V/8/19
ZWARTZUSTERS	V/11/8
ZWEREN (middel tegen ...)	V/6/10
ZWIENEMUTSEN	IV/7/9